

EVROPA A MY – SVĚT A MY

Vodní nádrž Kamenička, obec Blatno

Fotografie: Petr Kažák

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

2/2020

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

OHK Most

ROČNÍK 15 / 78. VYDÁNÍ / ČERVEN

Náš kraj je spjatý s počátky české státnosti...

Hlavní rozhovor s hejmanem Ústeckého kraje
Oldřichem Bubeníčkem
Str. 6–9

HK ČR v Evropě a ve světě...

Od stálé delegátky HK ČR při Eurochambres,
Aleny Mastantuono
Str. 16–19

Odolnost společnosti se pozná až v čase krizí...

Od Rut Bízkové
Str. 24–25

hejman Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček

REKULTIVUJEME

Abychom vrátili přírodě její bohatství pro další generace.

Vždy budeme ctít svůj závazek k přírodě. Využíváme nerostná bohatství v krajině, kterou po sobě uklízíme a vracíme často v lepším stavu, než jsme ji převzali. Tam, kde se dřív těžilo, je dnes rozmanitá krajina s lesy, jezery, ale i zemědělskými plochami. Přijďte se podívat.

Motto:

„Učme se z chyb druhých. Učit se z vlastních chyb má tu nevýhodu, že chyba již byla udělána a účastníci (obzvláště v politice) poškozeni nebo poraněni. Jakoukoliv hloupost se chystáte udělat, buďte ubezpečeni, že ji někdo jiný už udělal a ze své chyby se poučil (pokud ji přežil). Učit se z chyb druhých je tedy základním instinktem k přežití.“

Milan Zelený

Vážení čtenáři,

tématem tohoto čísla měl být pohled na naše, a to nejen podnikatelské postavení v Evropě a ve světě. Redakce však míní a koronavirus mění, a tak i nás tento novodobý dábel silně ovlivnil. Přes naše snahy držet se základního tématu, většina příspěvků byla pandemickým stavem ovlivněna. Ono není divu, i v celém státě se o ničem jiném prakticky nehovořilo a prakticky se nic jiného než proti koronavirová opatření, neřešilo. A jak jinak, to vše v tradičním smutném koloritu koaličně opozičních pŕetek s pilnou asistencí „České veřejně protivládní televize“. To vše se dělo a ještě děje, ale až na jednu výjimku, která bude mít tolerováním snižování standardů v deklarované vzdělanosti tragický dopad. Piráti a potenciální maturanti jášají, že se vyplatilo jejich úsilí a podařilo se dosáhnout toho, aby matematika nebyla povinným maturitním před-

mětem. Z nepochopitelných důvodů Parlament zrušil zákonnou povinnost, která byla před několika lety pečlivě vydiskutována, vyargumentována, a i podnikatelským prostředím, podpořena. Tím byl mj. vystaven bezsankční pardon ministerstvu školství, které pro naplnění tohoto zákona neudělalo nic, a to nic bylo paradoxně hlavním důvodem zrušení. První výsledek se v české mentalitě dostavil. Např. v okrese **Most maturovalo letos 1120 absolventů a matematiku si vybralo 200, což je 17,9%.**

Pro průmyslově zaměřený stát vskutku „dobrá“ zpráva.

Nicméně vraťme se k obsahu tohoto čísla. V hlavním rozhovoru jsme oslovili úspěšného a ve funkci končícího hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka, a to ne jednoduchými tématy. Dalším velkým rozhovorem z Bruselu, jako jedním z mála článků věnujícímu se uvažovanému hlavnímu tématu, je rozhovor se stálou delegátkou HK ČR při Eurochambres, Alenou Mastantuono. Za zdůraznění stojí tři témata mimo hlavní téma, ale z hlediska závažnosti velmi aktuální. Z nich v kontextu mého úvodu o matematice stojí za pozornost článek Jaroslava Čížka, jak důležitá je i obyčejná trojčlenka i v tak sofistikované a náročné oblasti jakou je energetika. K velkým tématům patří bezesporu role vědy v naší společnosti a tomuto se ve světle dnešní pandemie věnuje Rut Bízková. A své názory a poučení nám zaslali všichni viceprezidenti HK ČR.

Na svém místě jsou i naše pravidelné rubriky a pro toto číslo i v nestandardní formě náš drzý smajlík. Přeji krásné letní a přiměřeně deštivé letní dny s přesvědčením, že obstojíme.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU

Motto:

Roušky slouží k tomu, aby zabránily mikroorganismům dostat se zevnitř ven, respirátory zvenčí dovnitř, tedy k ochraně dýchacího ústrojí nositele. „Běžné papírové roušky chrání víc okolí před člověkem s rouškou, který by mohl být infekční než daného člověka s rouškou před nakaženými kolem něj,“
Rastislav Maďar z Lékařské fakulty Univerzity Ostrava

Jestli by nějaký dokumentátor společenského dění chtěl nazvat 2. čtvrtletí roku 2020 nějakým přívskem, pak by to bylo bezesporu čtvrtletí „rouškové“. Roušky, tedy obličejové roušky, se u nás staly jakýmsi fenoménem a dovolím si říci svépomocnou celonárodní akcí, přirovnatelnou snad jen stavbě Národního divadla a konanou pod stejným motivačním heslem „Národ sobě“. V době, kdy nás také zasáhl koronavirus, se „náhle“ zjistilo, že ve strategických zásobách státu je jen zlomek potřebných respirátorů a roušek, a tak se národ zmotivoval a začal si šít povinné roušky sám.

Pokračování na straně 4

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.

Právě snad již končí tzv. „koronakrize“ přinesla řadu problémů, ale také ponaučení, o kterých se budeme asi ještě dlouho bavit. Jedno ponaučení spočívá minimálně v tom, že v potížích se stará každý sám o sebe (unie–neunie) a zadržování dodávek roušek bylo jen malým příkladem. V té souvislosti se nastolují otázky o státní soběstačnosti v řadě komodit a mimo jiné i otázka soběstačnosti potravinové, kdy je i na legislativním stole opatření, podle kterého by mělo být postupně 85 % potravin v tuzemských obchodech od roku 2027 výhradně z české produkce. HK se proti tomu svým vyjádřením vymezuje, i když ve sférách Agrární komory je tento záměr spíše podporován. Proč tomu tak je, se ptáme prezidenta HK ČR Vladimíra Dlouhého.

Otázka potravinové soběstačnosti České republiky je tématem politické reprezentace v podstatě od sametové revoluce, kdy politici nezřídka chtějí toto téma zvednout. Větší oblibu českých potravin ale nelze lidem nařídít zákonem.

Nejdříve řeknu, že si zaděláme na velké problémy v EU. Smlouva o fungování Evropské unie v článku 34 totiž jasně uvádí, že množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána. Předložený návrh tedy jasně porušuje pravidla jednotného trhu Evropské unie. Asi nastává čas si jasně říct, zda chceme být součástí EU a současně její pravidla porušovat. Bud' z EU vystupme nebo žádejme diskuzi o změně pravidel, ale nelíbí se mi, že EU budeme využívat tam, kde nám to vyhovuje, a porušovat dohody tam, kde se nám to nelíbí.

Pokračování na straně 5

OBSAH

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

vydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz
IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek
předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová
členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová
sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník
náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676
Distribuci zajišťuje DIGITAL-ICT, spol. s r.o.
Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Jung – Editorial	3
Dlouhý – JO-JO	3
Jung – Postskriptum	3
Bubeníček – Náš kraj je spjatý s počátky české státnosti	6–9
Jochman – My a Evropa (svět)	12–13
Mastantuono – HK ČR v Evropě a ve světě	16–19
Machovec – ROTARY klub Most k tématu	20
Bartoš – Koronavirové krivdy, čínský splněné přání a já jako ovce u pitvy	21–23
Bízková – Odolnost společnosti, a to nejen proti virům, se projeví až v čase krize	24–25
Kučera – Koronavirus – a poučení?	26–29
J. Jochman – Poučil nás koronavirus?	32
Pimper – HSRM koronavirus poznamenal, ale její práci nezastavil	33
Jandejsek – Soběstačnost v potravinách či závislost na vzdálených destinacích je základní podmínka spokojenosti našich obyvatel?	34–35
Jung, Aster – Ožehavé téma – maturita včera a dnes	36
Drescher – Výzvy IHK v době koronové krize	37
Mach – Geologický výzkum mostecké pánve a jeho důsledky pro uvažování o změnách klimatu na Zemi	38–42
Richter – Jak to bude s vodou?	43–45
Soukup – Factum est factum	45
Čížek – Green Deal, krásný sen o nesmrtnosti aneb další podvod jako každý obchod s deštěm!	46–47
Kružík – Fridays for Future: Klimatiseň klimaignorantů	48–50
Pommer – Řemeslníci a osoby pracující rukama, OSVČ a malé řemeslné firmy, jasně koronavirus přežili	52
Bartoňová Pálková – Naše podnikání nesmí stát jen na jedné noze	53
Minář – Doba koronavirová: Poučení pro průmysl, a export českých podnikatelů	53–54
Štefl – Důsledky ekonomických dopadů současné pandemie budou skutečně robustní	55
Aktuality úřadu	56
Drzý smajlík	57
Hrabák – Otázka na závěr	58

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSAŽKOU

Pokračování ze 3. strany

Na otázku, nač jsou státní hmotné rezervy a proč tam pro takové případy nejsou skladem alespoň pro zdravotníky, nebo proč nejsou rychle zmobilizovatelné kapacity k jejich výrobě, je ještě brzy a zejména když se problém vyřeší. (Ale jen tak mimochodem – na co není brzy, je otázka poněkud širší a k ilustraci jen jeden příklad s otázkou. Je moudré rozprodávat státní hmotné rezervy kovů, na což se vláda chystá? Je těžko představitelné, že by občan sám doma tavil zbytky posbíraných kovů, kdyby se stalo něco podobného, pravda v jiné oblasti.)

Ale stala-li se rouška oním dnešním fenoménem, bylo by dobré se podívat do její historie, kde tento pojem není ničím novým.

Velmi pravděpodobně se první rouška vyskytla jako rouška bederní. Dalo by se říci, geniální tah nějakého pravěkého, spíše indiánského náčelníka, aby jeho lidé nemysleli „furt“ na to samé a věnovali myšlenku také něčemu potřebnému. Toto se zcela

prokazatelně osvědčilo a lidstvo v poměrně krátkém období planetární historie dospělo k unikátnímu rozvoji. Jednak vývojem překonali fyzické i psychické bariéry schopností člověka jako takového, ale na druhé straně také dokázali planetu přivést téměř na pokraj zkázy. Z roušek se záhy stala roucha a nějaký čas byly třeba ve starém Egyptě zmíněné bederní roušky údělem jen otroků. Možná aby také nemysleli pořád na to samé a spíše pilně pracovali. Roucha vyvinutá do oděvů, roušky do spodního prádla měly také svůj vývoj, ale to je jiná historie.

Nicméně roušky všeho druhu, jako součást naší existence, nás doprovázely stále a pokud se týká obličejových, tak i ony. Známé jsou z pochopitelných důvodů roušky desperátů a bankovních lupičů z éry divokého západu, ví se také o břišních tanečnicích, chirurgové se bez nich také neobejdou, muslimský svět protáhl obličejovou roušku u žen až k patám a třeba ve formě obyčejného

šátku se stala i výbavou dnešních demonstrantů a teroristů, k velké nelibosti policie, která se jako ochránce zákonů jimi vybavila také. Neopominutelnou variantou se stala jakási „trojrouška“ ve formě dámských plavek, tedy bikin až mikrobikin, dovezená k minimalizované formě roušek zvané „tanga“. (Jedna z prvních zmínek o dvoudílných ženských oděvech používaných pro atletické účely pochází již z antického Řecka z období okolo roku 1400 př. n. Za vynálezce bikin v moderním pojetí je považována dvojice Francouzů – inženýr Louis Réard a návrhář Jacques Heim a výsledek byl představen v květnu 1946 v Cannes). Lze také připomenout, že rouška se dostala do slovníku poetů a pod rouškou noci se udály věci nebyvalé.

Ale historie roušek všeho druhu a užití je bohatá, nechme ji badatelům a pojďme k onomu fenoménu současných dnů.

Dnešní rouška se kupodivu po počátečních improvizacích stala, kromě proti pandemickému opatření,

nedílnou součástí oděvů a image jejich nositelů a zařadila se kromě jiných do kreativních sfér „korovinarové“ módy. V tomto jednoznačně vede náš ministr průmyslu, který by kromě jiného mohl působit jako premiérův Petronius, tedy „arbitr elegantiarum“ (*Titus Petronius byl římský patricij, který působil na dvoře císaře Nerona jako rozhodčí ve věcech vkusu – arbiter elegantiarum*). Jeho sladěnost roušky s kapesníčkem v kapsičce saka a dokonalejší účes (*i bez zavřených kadeřnictví*) vejde zcela jistě do dějin koronavirové krize. Na paty mu šlape, byť jen s jedním ministerstvem, módně vyvedenými variantami roušek ministr zdravotnictví, u kterého jsem zaznamenal v jednom televizním rozhovoru na dvorku ČT i (*možná bezděčnou*) barevnou sladěnost roušky s ponožkami. Není výjimkou u konzervativců i sladěnost roušky s kravatou. Samozřejmě, že i dámy malého i velkého světa na tento módní trend s radostí naskočily a sladěnost roušky s rouchem, či barvou vlasů, se stala i prestižní záležitostí. Má-li se psát historie, pak jako první byla v našich médiích zaznamenána půvabná paní prezidentka Slovenska se svojí červenou rouškou sladěnou s šaty. Ovšem rouška nabízí celou řadu dalších dříve nedocenených variant. Řada politiků nosí na roušce loga svých stran (*i když kašlat a kýchat na logo je filosofie k zadumání*), i na naši trikolóru došlo, jsou i reklamní roušky sportovních klubů, měst, firem, a dokonce i policisté a hasiči mají svým nápisem označené roušky, aby je snad každý poznal, ať to stojí cokoliv. Nic proti eleganci a reklamě, ale v době, kdy občanstvo vítá každou korunu podpor, se toto jeví jako diskutabilní počín a jistá rozmařilost – ale možná to na druhé straně uklidní národ, že na tom nejsme finančně tak špatně.

Ovšem i rouška, jako zrozený symbol národní souměřitelnosti a zodpovědnosti, našla jak jinak v Česku i své rebely. Šéfové jedné komerční televize, vědomi si nákladů na výběr půvabných hlasatelek a na údržbu jejich krásy, dospěli asi k závěru, jakým

nedozírným škodám by museli přihlížet při rouškou zakryté nádhery a místo roušky vybavili své hlasatelské ikony (*pánové se přidali též*) průhlednými celo obličejovými kryty, což je vzhledem k původnímu rouškovému záměru téměř k ničemu, ale půvab dam a mužnost jejich kolegů nepřichází vniveč. Ovšem koro-móda nezůstala jen u roušek. Řada politiků, demonstrující dělnost a lidovost, odložila kravaty a rozhalenka se stala možná labutí písní kravaty, která je mimochodem tou nejzbytečnější částí pánského šatníku. Zmíněná koro-móda se nezastavila jen u tohoto. Pan ministr vnitra šel ještě dál a jeho červený, někdy modrý (*možná úlitba budoucí koalici*) svetr se stal jakousi ikonou lidovosti, sportovního ducha, obětavosti a ušlechtilosti konání. Máme totiž v naší novodobé historii tým, který se podobně ušlechtilé myšlenky snažil také naplňovat. Jistě pamatujeme na Foglarovi Rychlé šípky, kdy jejich vůdce Mirek Dušín také nosil svetr, ale právě barvy žluté. Protože asi není všem pandemiím a jiným pohromám bohužel konec, tak páni PR poradci snad příště 😊. To je ovšem problém, protože téměř celé barevné spektrum si již rozebraly politické strany, včetně té žluté a „světonositeli“ z jiného barevného spektra by se mohlo dělat ideologicky nevolno, a ne každý je tak dostatečně odolný – tak uvidíme.

Ale ať už je to s rouškami jakkoliv, je zřejmé, že naše vláda i přes různé počáteční rozpaky (a kdo by je v té situaci neměl) už zvládá svoji roli velmi dobře a lze jen doufat, že má i smysl pro humor a rouška bude jen úsměvnou součástí vzpomínek na koronavirovou krizi, o což jsem se v předstihu neuměle pokusil.

S úctou a pardon
Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Dokončení ze 3. strany

Velmi rozumím podpoře domácích zemědělců a výrobců potravin. Víím, že řada zemí, které přísahají na volný trh, skrytě domácí trh s potravinami chrání. Jsem si také vědom někdy až odsouzeníhodného chování velkých obchodních řetězců, vlastněných zahraničními matkami. Nemluvě o rozdílné kvalitě formálně stejných výrobků na různých trzích. Hledejme všechny cesty, jak domácí výrobce podpořit (a to nejen u potravin). Zákonné omezení, podle kterého by mělo být 85 % potravin v tuzemských obchodech od roku 2027 výhradně z české produkce, však způsobí více škody než užítku.

Poslanecký návrh k vládní novele zákona o potravinách a tabákových výrobcích by znamenal deformaci tuzemského obchodního trhu a může vést k zániku zejména malých prodejců a nižší kvalitě potravin na trhu. Neméně závažným problémem by byla také administrativní zátěž obchodníků a výrobců, jejichž povinností by bylo prokazovat původ zboží a surovin. Stát by tak podnikatelům svojí regulací naložil na bedra další desítky formulářů a riskuje, že řadu prodejců tím donutí k zavření jejich byznysu. Okolní země EU vůči nám přijmou protiopatření, které postihne naše exportéry, třeba i ve zcela jiných sektorech, než v zemědělství a potravinářství. Nad domácími zemědělci a potravináři vytvoří ochranný polštář, který krátkodobě přinese vlastníkům větší zisky, dlouhodobě však škodí produktivitě a konkurenceschopnosti. A samozřejmě, návrh povede ke zdražení potravin na domácím trhu. Nemile mě také překvapila forma, jakou byl návrh předložen. Jde o klasický poslanecký „přílepek“ k novele zákona o potravinách, která se týká něčeho zcela jiného. To je bezohlednost, neboť takový návrh by měl být velmi podrobně nejprve prodiskutován u nás doma, projednán s partnery v EU, jasně ukázat, jakou nepřímou škodu může způsobit jiným odvětvím české ekonomiky, jaký bude mít dopad na cenu potravin a teprve potom případně přijat, třeba i ve formě, která by nebyla zcela konformní s právním ostatních zemí EU. To by měl být správný postup, ne podstrčení zadními vrátky.

Poslanci rozhodli o vrácení normy do sněmovních výborů k novému projednání a široké odborné diskuzi. To je krok správným směrem, neboť to – snad – potřebnou diskuzi umožní.

Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.
prezident HK ČR

Náš kraj je spjatý s počátky české státnosti

Motto:

Když kdosi říkal, že Sparta je v pořádku proto, že králové umějí poručet,

Theopompos ho opravil:

„Kdepak, protože občané umějí poslouchat.“

Plútarchos

V letošním roce si naše společnost připomíná 20 let, kdy bylo v našem státě zřízeno krajské uspořádání správy státu, a tudíž se vším potřebným vybavením i vedení krajů. V čele kraje byli ustanoveni hejtmani a právě hejtmana Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka jsme požádali o diskusi nad historií a výsledky krajského uspořádání, zejména oblasti části severozápadních Čech. Diskusním partnerem je tradičně předseda OHK Most Rudolf Jung. Redakce TEMA

Jung:

Vítám Vás pane hejtmane na stránkách TEMA, kde jste byl ve svém dvojitým funkčním období poměrně častým hostem. Než začneme diskusi o tom, kam náš kraj, za dobu dnes připomínané 20leté historie krajského uspořádání dospěl, rád bych znal Váš názor na problematiku poněkud širší. Jsme dnes vyspělý, průmyslový a snad i bezpečný 10 milionový stát ve středu Evropy, který spravuje území o rozloze téměř 79 000 km², což nás řadí na 115. místo ze 194 států světa. Podle počtu obyvatel bychom se pro ilustraci jako stát zařadili na 15. místo v žebříčku největších měst světa. Zmínil jsem se o správě území a pak se naskytá následující výčet toho, co jsme si pro tento účel vytvořili.

Máme:

- Parlament složený z Poslanecké sněmovny a Senátu (281 zákonodárců a neznámý počet jejich asistentů, tedy vesměs OSVČ – podnikatelů, komisí, výborů a podvýborů, kterých je v PS celkem 92 a v Senátu 21).
- 14 ministerstev s celou řadou přímo řízených organizací
- 14člennou vládu

- 14 krajů vč. Prahy. Samozřejmě také se svými úřady a komisemi a vzhledem k jejich diametrálně rozdílné velikosti spojované pro speciální účely do tzv. NUTS2 (Nomenklatura územních statistických jednotek), kterých je v ČR, nemýlím-li se, 8.
- Na 80 okresů
- Přes 200 obcí s rozšířenou působností

Když k tomu přidáme porovnání vztahu podnikatele a občana ke státu, kde se pohybujeme vesměs ve spodních polovinách srovnávacích žebříčků, pak se naskytá otázka, jestli toho není příliš. Podle mého názoru bylo zřízení krajů velkou chybou, stejně tak jako zrušení politicky nezávislých okresních úřadů. U takového systému, ke kterému když přidáme systém poměrného zastoupení v politických orgánech, je pak snaha o racionální, přehlednou a ekonomicky přijatelnou státní správu diskutabilní. Navíc když ani speciální orgány správy státu nekopírují území krajů a okresů (např. máme jen 7 krajských soudů), pak je tato filosofická otázka na místě. Jak to pane hejtmane v komplexu, podle Vašich zkušeností, vidíte Vy?

Bubeníček:

Zdravím všechny čtenáře časopisu TEMA, které za své dvojitým funkčním období mohu oslovit již poněkoliakáté. Vám děkuji za přivzání k rozhovoru. Dlouhá léta znám, pane předsedo, Vaše profesní názory a oceňuji naši spolupráci, kterou dlouhodobě realizujeme a pravidelně osobně hodnotíme.

O zrušení okresních úřadů a převedení jejich pravomocí na kraje, resp. krajské úřady, rozhodl Parlament České republiky. Myslím si, že okresní úřady fungovaly velmi dobře, spravovaly menší oblasti a logicky měly k občanovi blíže, než

je tomu nyní. Na druhou stranu tehdejší politická reprezentace rozhodla, jak rozhodla a na nás je, abychom se s tím co nejlépe vypořádali. Věřím, že většina krajů převzala svou úlohu zodpovědně a spravuje svá území, jak nejlépe umí. Jsem však toho názoru, že by mohlo být krajů méně. Mezi jednotlivými kraji jsou totiž velké rozdíly například v počtu obyvatel, ale i rozloze. Srovnajme si například Ústecký kraj se Středočeským, Jihočeským nebo Karlovarským krajem. Rozdíly mezi nimi jsou naprosto markantní. Od tohoto se odvíjí řada dalších věcí, např. ekonomický a hospodářský rozvoj kraje, rozvoj průmyslu, podnikání, vzdělanosti atp.

Náš kraj proti jiným měl od druhé poloviny minulého století poněkud nestandardní vývoj. Jednak byl poznamenán tím, že byl součástí Sudet a jedním z důsledků byla po odsunu Němců značná obměna obyvatel, ale zejména byl region ovlivněn soustředěním těžby uhlí povrchoým způsobem, energetikou a chemickým průmyslem. Všude na světě, a tak i u nás, právě tyto segmenty průmyslu měly a zčásti i dnes mají negativní vliv na životní prostředí, vzhled a využití krajiny. Technická a v předmětném období dosažitelná úroveň výroby energií a paliv, včetně vůle k péči o životní prostředí a to vše při existenční nutnosti zajištění dostatku bezpečné energie, položila

základy k negativní pověsti našeho regionu se všemi důsledky z toho plynoucími. Toto společenské podvědomí podle mých zkušeností přetrvává dodnes a právě zlomit negativní image regionu je snad tím zásadním problémem. Nevím, jestli se shodneme v tom, že právě změna image kraje je zásadním problémem, i když z hlediska věcného náš kraj prošel úžasnou přeměnou a kdo chce vidět, tak vidí. Jak pane hejtmane vidíte vývoj našeho kraje Vy a co bychom mohli a měli dělat pro zlepšení té neblahé pověsti, která je umocňována různými srovnávacími tabulkami kvality života a stále živena bohužel i cíleným mediálním obrazem?

Souhlasím s tím, že negativní image kraje, která v očích veřejnosti stále přetrvává, není oprávněná. Je pravda, že v jisté době byl náš kraj hodně zasažen negativními dopady spojenými s těžbou uhlí, energetikou i chemickým průmyslem, dnes už jsme ale dávno někde jinde. Ochrana životního prostředí je i pro nás velmi důležitá, v současnosti se již snažíme nejen o rekultivaci krajiny zasažené těžbou uhlí, ale i o revitalizaci a resocializaci. To je však proces zdoluhavý a postupný. Rekultivovanou krajinu lze využít nejen k rozvoji cestovního

ruchu, ale například také k výrobě vodní, větrné či solární energie. Musím podotknout, že ať má náš kraj negativní či pozitivní image, je, a odjakživa byl, energetickým srdcem Čech. Elektřina a teplo se někde prostě musí vyrobit, to si někteří lidé nejsou ochotni stále připustit. Vylepšení obrazu regionu v očích občanů je složité. Vidím zde jistou analogii se školstvím. Když například na základní škole dostanete nálepkou nevyhovance, máte ji minimálně do konce devátého ročníku. V očích svých spolužáků

a učitelů ji můžete mít dokonce po celý zbytek života, nikoho nezajímá, že jste ve skutečnosti jiným, dobrým člověkem. Pověst, kterou jste si jednou získali, se totiž nesmírně těžko vyvrací. Stejně je to i s negativní image našeho kraje. Je velmi těžké se z ní vymanit. Lidé prostě rádi věci a ostatní lidi kolem sebe škatulkují a tyto škatulky nemění.

Osobně bych byl rád, kdyby si i ostatní uvědomili, že Ústecký kraj není jen regionem těžby, energetiky a průmyslu, ale též přírodních a kulturních krás a společenských i historických událostí. Náš kraj je spjatý s počátky české státnosti. To na horu Říp vystoupal podle pověsti praotec Čech a ve Stadicích oral půdu budoucí český kníže a zakladatel vládnoucí dynastie Přemyslovců Přemysl Oráč. Pyšníme se řadou unikátních kulturních památek a přírodních úkazů, které prezentujeme v rámci projektu Brána do Čech – www.branadocech.cz. Projekt

na základě rozdělení území kraje do čtyř destinačních oblastí ukazuje, jak je náš region rozmanitý a tím pádem přímo stvořený pro turismus. Hlavní motto projektu je „KRÁSU HLEDEJTE DOMA“. Lidé často hledají zážitky na druhém konci zeměkoule, přitom si neuvědomují, že za nimi není nutné cestovat daleko. Jsem přesvědčen, že náš region je skvělým místem pro turisty ze všech koutů planety, ale hlavně i pro ty domácí, Čechy.

Kromě toho se napříč celým regionem v průběhu roku pravidelně konají významné společenské akce, které bezpochyby osloví všechny generace. Nejvýznamnější akce a projekty v Ústeckém kraji se mohou od roku 2016 pyšnit titulem Rodinné stříbro Ústeckého kraje. Cílem tohoto projektu je udržení kontinuity a zachování akcí, které mají celokrajský i nadregionální význam, pro současnou i budoucí generaci.

Pane hejtmane, vše, co politika dělá, je v zájmu lidu a pro lidi – o tom nikdo nepochybuje a je to nakonec dáno. Je známým faktem, že náš kraj se stal cílem již nepřehlédnutelné skupiny lidí, kteří žijí svým svérázným životem a na úkor celku. Naučili jsme se používat nekonfliktní název „nepřizpůsobiví“, i když já spíše říkám – „velmi přizpůsobiví toleranci a slabosti naší společnosti“. Jejich počet narůstá, vyrůstá nová generace ze své vůle nekvalifikovaných, státem hmotně zabezpečených lidí. Tato vesměs nepracující skupina obyvatel je již odvyklá standardním pracovním a mnohdy i hygienickým návykům a k takovému stylu života vychovává i své početné potomstvo. Je to jeden z velkých

problémů, který bezesporu přispívá k již zmíněné negativní pověsti našeho kraje. Toto vyvolává dilema, kde jsou hranice lidských práv k povinnostem, kde jsou hranice svobody jedince k zájmu celku, kde je hranice práv menšiny k většině a mohl bych pokračovat. Zkrátka, otázka lidí, jejich úrovně a kompetentnosti a vzdělanosti, kteří žijí v našem kraji je nesmírně důležitá, a dovlám si říci speciálně pro náš kraj existenční. I tady jsme vnesli do našeho slovníku odpudivý pojem „lidské zdroje“, ale budiž. Jak vnímáte, pane hejtmane, problematiku oněch lidských zdrojů pro budoucí rozvoj kraje, se kterým souvisí také problematika vzdělanosti, které se **vzápětí chci také věnovat?**

Souhlasím s Vámi. Problematika sociálního vyloučení jde v určité míře ruku v ruce s ngramotností a nezaměstnaností. Jestliže lidé nemají vzdělání, jsou také hůře zaměstnatelní. Problémem „nepřizpůsobivých“ obyvatel je, že mnohdy nedokončí ani základní školu a další stupně vzdělávání jim nic neříkají. Ke vzdělání je však nikdo nutit nemůže. Na úřadech práce jsou proto registrováni nejen lidé nezaměstnaní, ale i nezaměstnatelní. Kromě toho se v našem regionu objevují i ti, kteří jednoduše pracovat nechťejí, což bohužel také souvisí především se sociálním vyloučením a historickým osídlením regionu. Oproti tomu však žije v našem kraji celá řada národnostních

menšin, které jdou ostatním příkladem. Jsou prospěšní společnosti, pracují, vzdělávají se a ke vzdělání vedou i své děti, protože chtějí lepší budoucnost pro sebe i pro ně. Jako příklad můžeme uvést vietnamskou komunitu tvořící rovnocennou část naší společnosti, která se dokáže sjednotit a pomoci lidem ve svém okolí. Vzpomeňme si například na moment, kdy Svaz Vietnamců v Ústeckém kraji věnoval společnosti Krajská zdravotní pro naše krajské nemocnice 800 tisíc korun na nákup plicních ventilátorů a dalších přístrojů potřebných v boji proti nemoci COVID-19 a našemu kraji daroval navíc osobní ochranné pomůcky.

Vrátím se krátce k avizované vzdělanosti, o které jsme minule na stránkách TEMA psali a na různých fórech mluvili mnohokrát a stále mluvíme. Podle srovnávacích tabulek, kterým zkusme uvěřit, náš kraj v tomto pohledu nevypadá valně, což je pro průmyslový kraj alarmující, zejména pak v oblasti technického vzdělávání. Uspokojujeme se, a to platí obecně, statistikami dosažených stupňů vzdělání, aniž bychom si dělali starosti o obsah. Je to alarmující a bohužel korunu tomu nasadila posledním počinem naše PS, která a promiňte mi ten výraz, „zbaštila“ panu ministru školství jeho vyklíčkování z nicnedělání jeho ministerstva a zrušila již zákonem dohodnutou povinnou zkoušku z matematiky u maturit. Tím se minimálně otevřely dveře k dosažení onoho kýženého dokladu i dětem, které

Již předtím jsem zmínil, že vzdělání je velmi důležité mj. proto, aby lidé získali zaměstnání a byli společnosti prospěšní. V Ústeckém kraji si uvědomujeme, jaký má vzdělání smysl, a proto se snažíme všemi možnými způsoby úroveň školství i vzdělanosti zvyšovat. Naše úsilí, které k tomuto vynaložíme, však může mnohdy narážet na nezájem. Zde bych zopakoval, že do studia nemůžeme nikoho nutit, lidé to musí chtít sami.

Abychom podpořili vzdělanost v kraji, realizujeme řadu projektů a dotačních i motivačních programů, mezi nimiž nechybějí ani stipendia pro žáky středních škol a pro studenty vysokých škol studující obory, které jsou na trhu práce dlouhodobě poptávané. Chceme vychovat lidi vzdělané, soběstačné a pracovitě. Takové, kteří se dokáží postarat o sebe i o druhé a přispějí k rozvoji kvalitní společnosti. Dovolím si nyní uvést z oblasti školství konkrétní čísla, která se čtenáři mohou každým rokem dočíst ve Výroční zprávě Ústeckého kraje. V oblasti financování školství bylo na „přímých nákladech“ v roce 2019 rozděleno obcím školám 7,2 miliard, krajským školám 3 miliardy, soukromým školám 422 milionů, celkem tedy 10,7 miliard korun. Církevní školy jsou financovány přímo státem. Ostatní dotační tituly byly vyplaceny v celkové částce 583 milionů korun. Jedná se zejména o dotace na podporu výuky plavání v základních školách, podporu vzdělávání romských žáků, podporu odborného vzdělávání, podporu navýšení

na to v normální a rozumné společnosti nemají a to na úkor řemesel. O úrovni nemluvě, resp. mluvíme např. s děkany vysokých škol. Nicméně jedním z rozporuplných počínů, které umožnilo krajské uspořádání, bylo přehození odpovědnosti za střední školství do kompetencí krajů, tedy do komplexní praktické čtyřleté odpovědnosti volených orgánů. Kraje byly tímto donuceny zařadit problematiku vzdělanosti do sfér rozpočtových diskusí a pseudologickým výsledkem byla např. akce slučování škol a to většinou svým obsahem, filosofií a tradic škol neslučitelných. Pane hejtmane, to, co jsem uvedl, není nic nového a protože i spolu jsme o těchto věcech mnohokrát diskutovali, přeci jenom bychom rádi znali Váš a opravdu jen Váš názor na tuto, pro naši společnost zásadní problematiku.

kapacit ve školských poradenských zařízeních a další rozvojové programy a také prostředky z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Celkem obdržel Ústecký kraj dotace ve výši 11,3 miliardy korun, což je o 1,6 miliardy více než v roce 2018. Ústecký kraj pak přispěl v roce 2019 na provozní výdaje škol a školských zařízení, které zřizuje, celkovou částkou 523 milionů korun a na investice a velkou údržbu částkou 29,5 milionu korun.

Odbor školství organizoval motivační programy pro střední školství, program mimoškolní výchovy Pažit, soutěž Dobrá škola Ústeckého kraje, projekt obědy do škol a podílel se na realizaci projektu krajského akčního plánu vzdělávání. Administroval dotační tituly Sport, Volný čas, Prevence rizikového chování dětí a mládeže a dotační program Podpora talentovaných mladých sportovců na podporu práce klubů s talentovanými sportovci v rámci individuálních sportů. V rámci kolektivních sportů spravoval odbor školství dotační program Koncepce financování sportů s širokou mládežnickou základnou v Ústeckém kraji, určený pro práci s mládeží v klubech startujících ve svém sportu v nejvyšších soutěžích v ČR. Dále organizoval a pořádal školní, okresní a krajské soutěže, přehlídky a olympiády. Stipendijní program Ústeckého kraje vstoupil do 16. ročníku a bylo v něm rozděleno 1,4 milionu korun. Pokračovala také spolupráce s MŠMT ČR při propagaci studia dvojnárodnostního Gymnázia F. Schillera v Pirně.

Pane hejtmane, věnujme se teď krátce podnikatelskému prostředí a hospodářskému potenciálu kraje. I o tomto jsme v řadě souvislostí již mnohokrát hovořili a já bych se jeho hodnocením opakoval a přiznám i jistou zaujatost. Mohl byste

Vy ohodnotit vývoj podnikatelského prostředí a jeho organizací min. za oněch 20 let existence kraje a zejména za období kdy jste zastával funkci hejtmana?

Podnikatelé nepochybně přispívají k ekonomickému růstu každého regionu a dávají práci ostatním lidem. Ústecký kraj se může pyšnit tím, že se v něm nachází kvalitní firmy vybudované schopnými lidmi i velmi šikovnými živnostníky. Proto souhlasím s tím, že je důležité podnikatele a osoby samostatně výdělečně činné podporovat. Uvědomuji si, že v začátcích podnikání mohou nastat neočekávané komplikace související mj. s nedostatkem financí, Ústecký kraj se proto snaží začínající podnikatele podporovat a také motivovat pomocí dotací.

Náročné období zažívají podnikatelé také v současnosti, kdy celý svět zasáhla pandemie koronaviru. V důsledku této krize se zastavil téměř celý podnikatelský svět. Podnikatelé i OSVČ nemohli vykonávat činnost, která živí je, ale i jejich zaměstnance. Ve snaze zabránit úplnému úpadku firem docházelo k propuštění zaměstnanců či snižování mezd. Některé podniky se však již

nevzpamatovaly a po ukončení nouzového stavu a uvolnění vládních opatření se již neotevřely. Na živnostníky, troufám si tvrdit, měla tzv. koronakrize největší dopad. I z tohoto důvodu jsme se jako první kraj v republice rozhodli podpořit osoby samostatně výdělečně činné dotačním programem na zmírnění následků dopadů koronaviru v celkové alokaci 70 milionů korun. Do každého ze sedmi okresů kraje tak poputuje na podporu 400 úspěšných žadatelů 10 milionů korun.

Ústecký kraj ve spolupráci s Hospodářskou a sociální radou Ústeckého kraje uspořádal již pět ročníků Podnikatelského fóra. I díky Vám, pane předsedo, jsou myšlenky, závěry, doporučení a přehledné prezentace zpracovávány formou časopisu TEMA SPECIÁL. Proto bych všem čtenářům doporučil navštívit váš web, kde je tento časopis k dispozici ke stažení.

Blížíme se k závěru naší diskuse, a tak nezbyvá než přejít trochu do osobní roviny. Pane hejtmane, 8 let není nijak dlouhá doba, ale přece jenom. Co Vám osobně tato doba přinesla? Co byste považoval za úspěch svůj a kraje jako

takového a v čem vidíte jistý dluh? Co byste doporučil svému nástupci, že je třeba dělat a na co si dát pozor?

V prvním volebním období jsme, bohužel, převzali kraj od předchozího vedení s pozastaveným programem ROP Severozápad a museli se vypořádat s úhradou ve výši 596 milionů korun vůči Ministerstvu financí. V dalších letech jsme pak ročně spláceli dalších 80 milionů korun a letos se nám podařilo zaplatit splátku poslední. Považuji za obrovský úspěch, že předáváme dalšímu vedení kraj, který se s tímto dokázal úspěšně vypořádat.

Za úspěch také považuji činnost a funkčnost Krajské zdravotní, a. s. jako takové. Nemocnice, které pod ní spadají, hospodaří v kladných číslech. Jsem také rád, že jsme jako kraj schopni poskytovat finanční prostředky na další rozvoj a modernizaci krajských nemocnic. Zrovna nedávno nám Krajská zdravotní představila nový pavilon, který vznikl v areálu teplické nemocnice a na který kraj věnoval téměř 400 milionů korun. Jsem moc rád, že se nám podařilo vyřešit situaci kolem Lužické nemocnice v Rumburku a dále litoměřické nemocnice, která by měla být začleněna do páteřní sítě Krajské zdravotní. V kraji se snažíme bojovat za lepší život obyvatel a zajistit jim veškeré základní potřeby. Jejich zdraví nám není lhostejné. Proto usilujeme o to, aby pro ně byla zajištěna zdravotní péče v celém regionu. Podařilo se nám také splnit slib, který jsme dali našim občanům při vzniku současné koalice, a zřídili jsme v kraji protialkoholní a protitoxikomanickou záchytnou stanici. Je umístěna v areálu teplické nemocnice a nedávno oslavila své první výročí provozu.

Nadále pokračujeme ve finanční podpoře čtyřech destinačních agentur, které se starají o rozvoj turismu a podporu cestovního ruchu v rámci čtyř oblastí na území kraje – Dolní Poohří, Krušné hory, České Švýcarsko a České středohoří. Celý tento projekt, o kterém jsem dnes již mluvil, byl, a stále je, úspěšně prezentován na mezinárodních veletrzích a získal řadu ocenění. Sám jsem

se jako hejtman přesvědčil, že platí heslo, které jsem již jednou uvedl: „KRÁSU HLEDEJTE DOMA“.

Jednoznačným úspěchem je nepochybně zapsání Hornického regionu Krušnohoří/Erzgebirge na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Za tímto počinem stálo několikaleté úsilí mnoha lidí. Stejně tak považuji za úspěch vyhlášení obce Lipová na Šluknovsku Vesnicí roku 2019. Celorepublikový titul jsme obdrželi poprvé ve dvacetileté historii kraje.

Velmi kladně hodnotím funkčnost, činnost a spolupráci jednotlivých složek krajského integrovaného záchraného systému. Také samotný kraj a krajský úřad hrají v oblasti bezpečnosti svou zásadní roli. Jsem přesvědčen, že ve všech krizových zkouškách jsme obstáli.

Ještě bych chtěl zmínit, že se nám podařilo úspěšně dokončit vstup soukromých dopravců do systému veřejné dopravní obslužnosti a založit integrovaný dopravní systém Doprava Ústeckého kraje, díky kterému může kraj zajišťovat dopravní obslužnost ve svých jednotlivých částech. V rámci systému DÚK platí jednotný tarif, který lidem v regionu umožňuje jednoduché cestování prostřednictvím autobusové, železniční, městské i lodní dopravy.

Momentálně mě hodně mrzí, že kvůli koronavirové krizi a přijetí různých vládních opatření přijde kraj do budoucna o velké množství finančních prostředků, což může zbrzdit jeho budoucí rozvoj. Již v letošním roce jsme museli pozastavit nebo zkrátit dotace, které kraj do různých oblastí pravidelně investoval. Celkově očekáváme propad na daňových příjmech za letošní rok odhadem o více než 1 miliardu korun.

Za svůj osobní úspěch považuji, že nekončím mandát s žádnou mediální ani korupční kauzou. Tento cíl, vyjma mnoha jiných, by měl mít každý politik.

Zcela záměrně jsem se vyhnul problematice nejen pro nás zcela zásadní a to zdrojové a technické problematice energetiky. Té se budeme věnovat na letošním Energetickém fóru ÚK a mimochodem neodpustím si velké

poděkování za podporu této významné akce. Nicméně pokud byste se chtěl k tomuto vyjádřit a na závěr něco našim čtenářům sdělit, tak prosím.

Energetika byla, a vždy bude, s naším krajem neodmyslitelně spjata. Energetické fórum Ústeckého kraje se stalo užitečnou tradicí, během níž se setkávají významní lidé ze sektoru, který je pro náš kraj charakteristický. V letošním roce bude kvůli následkům spojeným s koronavirovou pandemií Energetické fórum jediným diskusním fórem pořádaným Ústeckým krajem již po desáté. Oceňuji proto roli OHK Most, jež jako garant a organizátor

zajišťuje hladký průběh a odbornou úroveň tohoto fóra téměř od samého počátku.

Energetika je jednou ze základních podmínek existence lidské společnosti. Musí to být ovšem energetika bezpečná a dostupná jak technicky, tak finančně, navíc respektující životní prostředí. Nalézání přijatelného kompromisu je i pro náš kraj stěžejním tématem v budoucích letech.

STARTUJE OBNOVA

Anketa: Jak konkrétně může vaše instituce pomoci postiženým firmám, podnikatelům a živnostníkům?

ICUK

**Ing. Martin Mata, MBA,
ředitel Inovačního centra Ústeckého kraje:**

Již krátce po vyhlášení nouzového stavu nám bylo jasné, že karanténní opatření a blížící se hospodářská krize zasáhne firmy a živnostníky dost podstatně. V průzkumu, kterého se účastnila více než stovka podnikatelů, jsme zmapovali, jak moc jsou firmy zasažené opatřeními, ale i jejich aktuální poptávku a nabídku. Následně vznikla specializovaná podstránka Firmy a koronavirus, která sumarizuje státní podporu a dotační příležitosti, odkazuje na další specializované služby a propojující stránky pro pomoc firmám, přináší aktuality, expertní výhledy i vzdělávání. Omezení pořádání akcí i aktuální poptávka u firem vedla ke vzniku speciálního expertního online programu ICUK On Line, který pomocí bezplatných webinářů přináší základní znalosti pro začínající podnikatele (jak se-

stavit byznysplán na jednu stranu, jak rozběhnout podnikání a kde na to vzít peníze...) i pro zavedené firmy (krizový management, co dělat s obchodem, když se svět zastavil...). Vedle specializované podstránky a online vzdělávání mapujeme příběhy pomoci a dobrou praxi firem i výzkumných organizací v regionu v době koronavirové krize ve formě článků a rozhovorů. Pro firmy a podnikatele v regionu poskytujeme bezplatné expertní poradenství a v exklusivním akceleračním programu Platinn nabízíme 90 minut zdarma s vybraným mentorem. Začínající firmy a podnikatelé se mohou aktuál-

ně zapojit do právě se rozbíhajícího dalšího běhu podnikatelského inkubátoru Startup Go, kde jsme mimořádně odpustili vstupní poplatek. Ještě do 31. května mohou také malé a střední podniky zažádat o dotaci Inovační vouchery Ústeckého kraje, kde na vývoj inovace ve spolupráci s výzkumnou organizací dostanou až 200 000 korun. Letos je zde možné mimo jiné získat prostředky na zpracování projektu digitalizace firmy, přičemž právě digitalizaci považujeme za jedno z účinných opatření, které může firmám pomoci vyrovnat s blížící se ekonomickou krizí.

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

**doc. RNDr. Martin Balej, Ph.D.,
rektor Univerzity J. E. Purkyně:**

Univerzita v posledních měsících jasně ukázala, že v době „krize“ automaticky funguje jako zásobárna odborné pomoci, dobrovolnictví, vědeckého potenciálu a inovací. Díky širokému spektru odborníků na UJEP a modernímu technickému a laboratornímu zázemí jsme prospěšni velmi různorodému

okruhu firem, podnikatelů či živnostníků. Koronavirová krize pro nás neznamená a nebude znamenat útlum spolupráce se soukromými subjekty, spíše naopak. Budeme se všichni potýkat s ekonomickou recesí a ta nás povede k ještě intenzivnější spolupráci, což bude jistě přínosné pro obě strany.

Všestranná pomoc i chvíle radosti

Město Litoměřice bylo v Ústeckém kraji nejvíce postiženou oblastí v souvislosti s onemocněním Covid-19. Jak prožíval krušné dny, než se znovu po karanténě otevřel Domov pro seniory U Trati starosta Ladislav Chlupáč?

Denně probíhala jednání krizového štábu o realizaci dalších opatření. Bylo nutné rozhodovat a přijmout celou řadu důležitých kroků. Kromě jasně daných pokynů, které bylo nutno dodržet, a zajišťování ochranných pomůcek, jsme koordinovali dobrovolníky šijící roušky a členy technického klubu vyrábějící ochranné štíty, zřídili jsme sociální služby pro pomoc seniorům a potřebným, přijali opatření pro pomoc živnostníkům. Litoměřice jsou jedno z měst, kde bylo realizováno plošné testování na koronavirus. Zároveň jsem se snažil konkrétně nejvíc postižené – tedy obyvatele Domova pro seniory U Trati podporovat a udělat jim radost alespoň květinami a také uspořádáním děkovného troubení, které bylo určeno nejen jim, ale všem složkám v tzv. „první linii“ za jejich nasazení.

Jak to vidím já

Jak co nejrychleji restartovat ekonomiku? Co a v jakém časovém horizontu doporučuje Ing. Pavel Šedlbauer, někdejší vysoký manažer teplických a belgických skláren AGC s bohatými mezinárodními zkušenostmi v byznysu?

„Podle mého názoru je teď hned třeba vrátit se s plným nasazením do práce. To je možné jen tehdy, pokud není společnost svázaná příkazy a zákazy. Obecně považuji omezování osobních svobod za nebezpečné. Lidé jsou vystrašení neustálou mediální masáží o počtu celosvětově nakažených a zemřelých a v různých opatřeních se jen těžko orientují. Snad to nebude znít cynicky: Kolaps průmyslu je ale daleko závažnější, než pandemie, proto je uvolnění restrikcí zcela zásadní. Existenčně ohrožení jsou především malí podnikatelé a živnostníci, banky vyčkávací, měly by víc zriskovat, to by restartu ekonomiky prospělo. Komplikací je také neskutečná administrativní zátěž, na kterou jsme u nás bohužel zvyklí. Zjednodušeně vidím recept asi takto: Dát lidem více svobody a co nejrychleji vstoupit do eurozóny, což dlouhodobě pokládám za stabilizující prvek pro Českou republiku v současném světě. Počítám, že návrat do normálu nám bude trvat jeden a půl, až dva roky.“

ÚSTECKÉHO KRAJE

Akční plán

Firmám, podnikatelům, živnostníkům, farmářům a dalším subjektům postiženým nouzovým stavem v souvislosti s pandemií koronaviru slouží nový podweb **OBNOVA KRAJE**. Zájemci jej najdou na www.kr-ustecky.cz. Obsahuje jak možnosti masivního poradenství těm nejohroženějším, tak cílené aktivity pro znovunastartování ekonomiky, včetně vypsaní nových dotačních titulů. Spuštěn byl také dotační program na podporu malých podnikatelů a kraj zahájil marketingovou kampaň na podporu domácího cestovního ruchu. Akční plán chce posílit investiční činnosti financované především z evropských fondů, úspory na provozu budov Ústeckého kraje zavedením energetického managementu, pomoc obcím s projektovou přípravou na období 2021+. V návaznosti na současná omezení Ústecký kraj plánuje podporu zavádění on-line prostředků komunikace v zařízeních sociálních služeb a také inovací a on-line výuky ve školství. Kromě marketingových aktivit vzniká dotační program na podporu poskytovatelů ubytovacích služeb. Měl by být vyhlášený tak, aby prostředky z něj mohli žadatelé využít k investicím před sezónou 2021. Dále je připravený program na podporu audiovizuální tvorby v Ústeckém kraji, který v případě místního natáčení zlepší povědomí o kraji, ale především podpoří místní podnikatele, u kterých budou filmaři nakupovat služby.

Obezřetnost je stále na místě

Kus poctivé práce při zvládnání koronavirové pandemie odvádějí epidemiologové. Ředitelky Krajské hygienické stanice MUDr. Lenky Šimůnkové se proto ptáme, jaká je jejich role a jak se mají lidé chovat po ukončení nouzového stavu?

Provádíme epidemiologická šetření, při nichž zjišťujeme anamnézu, jak mohlo k onemocnění dojít a osoby v kontaktu, které jsou z nákazy podezřelé. Sami vzorky neodebíráme, ale připravujeme pro zdravotníky seznamy osob k odběru. Hned od začátku jsme byli zavaleni ohromným množstvím telefonických dotazů ve dne i v noci, protože nám byli lidé přepojováni z linky 112. Teprve v okamžiku nasazení speciální linky 1212 jsme měli trochu více klidu na práci. Naším kolegyním a kolegům z protiepidemických oddělení přišli

na pomoc pracovníci z ostatních hygienických odborů, ale i tak jsme museli a stále musíme pracovat až do večera včetně víkendů a svátků. Nemocných sice ubývá, ale musíme evidovat a kontrolovat výsledky u takzvaných pendlerů, kterých máme v kraji tisíce. Naštěstí nám vydatně pomáhá Policie ČR, která provádí kontroly na hranicích. Na druhou stranu nás policisté zavalili neuvěřitelným množstvím přestupků za porušení mimořádných opatření vlády nebo ministerstva zdravotnictví, a tak denně vystavujeme desítky příkazů k pokutám. Dalším naším velkým pomocníkem je Armáda ČR, která nám poskytla na každé pracoviště studenta univerzity obrany a dále odběrové týmy, které vydatně pomáhají především s odběry osob, jež jsou zdravotně handicapované nebo při hromadných odběrech v domovech pro seniory a v podobných zařízeních. Díky klesajícímu stavu nemocných dochází k uvolňování protiepidemických opatření, v našem kraji vidíme sice velmi pozvolný, ale přeci jen nárůst počtu nakažených. Je proto třeba nespolehat na to, že se nenakazím a dále používat ochranné prostředky, hlavně roušku v co největší míře a pokud možno, co nejméně vyhledávat akce, kde se shromažďuje velké množství osob v uzavřených prostorách.

Pozn. redakce: K ukončení nouzového stavu 17. května bylo v Ústeckém kraji provedeno celkem 9 415 testů, zjištěno 519 pozitivních případů na Covid-19, 448 lidí se uzdravilo.

Autobusem, vlakem i lodí s jednotnou jízdenkou

V sobotu 16. května začal odložený start turistických linek. Železniční linky jsou v jízdních řádech označeny „T“ jako turistické. Linky vedou vesměs po historických tratích a setkat se tu můžete s nostalgickými historickými i moderními vozy. Součástí systému Dopravy Ústeckého kraje je také lodní osobní turistická linka 901 z Ústí nad Labem do Litoměřic a lodní linka 902 z Ústí nad Labem do Hřenska. Od začátku května je také spuštěna přeprava jízdních kol. „Na všech turistických linkách platí tarif Dopravy Ústeckého kraje. Cestujícím a turistům bych pro celodenní cestování určitě doporučil síťovou jízdenku DÚK, která za výhodných 130 korun umožní turistům za jeden den procestovat Ústecký kraj a mohou kombinovat dopravní prostředky zaintegrované do našeho systému DÚK,“ říká náměstek hejtmana pro oblast dopravy Jaroslav Komínek.

Na lince T2 dojde jen k částečnému obnovení, jezdit budou pouze tzv. „cyklovlaky“ Sp 1965, Os 26024 a Sp 1967 v úsecích Děčín - Mikulášovice dolní nádraží - Rumburk a zpět. V těchto vlacích do Lužických hor, Českého Švýcarska a Šluknovského výběžku je pro cestující-cyklisty navýšena kapacita pro přepravu jízdních kol až na 28.

Slovo ke dni

V neděli 17. května v Česku skončil nouzový stav, který 12. března vyhlásila vláda. Byly to krušné dny a týdny, v kterých si mnozí sáhli na dno sil. Pandemii se díky odpovědnosti, solidarity a souměřitelnosti tisíců lidí podařilo udržet pod kontrolou, a tak nyní ve vlnách dochází k rozvolňování přísných opatření. Je čas se znovu nadechnout a restartovat zemi, Ústecký kraj nevyjímaje.

Myslím teď na rodiny obětí v souvislosti s Covidem-19, na pacienty, kteří jsou ještě v nemocnicích, a držím jim palce, aby se mohli brzy vrátit domů. Myslím na všechny ty, kteří se o ně často s vypětím všech sil starali a stále ještě starají: lékaře, sestřičky, mediky a další zdravotnický personál. Úctu si zaslouží vojáci, kteří pomáhali pečovat o pacienty v karanténě v nemocnicích nebo v sociálních službách. Obrovský kus práce odvedli záchranáři, praktičtí lékaři, hygienici, laboranti testovacích pracovišť, hasiči, policisté, ale také prodáváčky v obchodech s potravinami, pečovatelky, z nichž některé zůstaly se svými svěřenci non-stop v ústavech, aby dovnitř nezavlekli nákazu, řidiči veřejné dopravy, pedagogové s výukou na dálku a další stovky žen i mužů, kteří usedli k šicím strojům a neúnavně vyráběli roušky pro všechny. Seniorům pomáhali dobrovolníci jak fyzicky, tak i psychicky a přitom vznikala nádherná přátelství. Možná jsem v dlouhém výčtu na někoho zapomněl. Pokud ano, nebyl to úmysl. Vážím si práce všech, kteří pomáhali, jak nejlépe dovedli. Společně jsme zvládli první kolo a za to upřímně děkuji.

Vstupujeme do další etapy, kdy je nutné probudit ekonomiku, která díky koronavirové krizi dostala pořádnou ránu. Do pomoci firmám, podnikatelům, živnostníkům, osobám samostatně výdělečně činným, farmářům, zkrátka všem postiženým se přirozeně zapojil i Ústecký kraj. A to jak finančně formou dotačních programů, tak i metodicky. Připravili jsme akční plán obnovy regionu a začala kampaň na podporu cestovního ruchu, který patří k nejvíce zasaženým odvětvím. V tomto případě může přispět každý z nás tím, že si letošní víkendy a dovolenou naplánuje doma a bude investovat do svého zdraví, gastronomických a ubytovacích služeb. Všichni potřebujeme nabrat síly a u nás je přeci tak krásně. Zároveň tak můžeme pomoci lázním, regionální kultuře, sportovištím i památkám. Těším se na případná setkávání s Vámi.

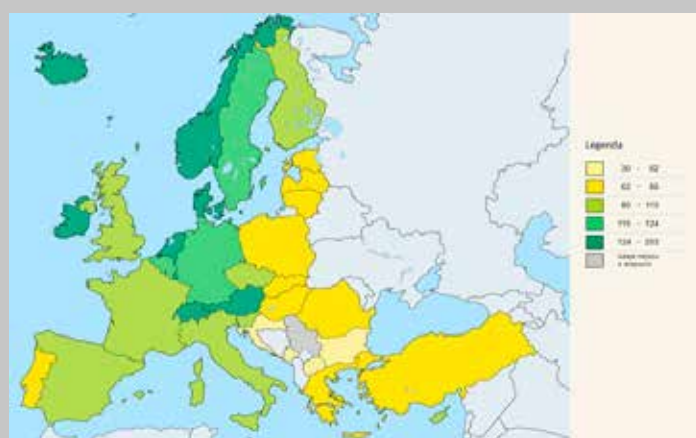
Oldřich Bubeníček,
hejtman Ústeckého kraje

My a Evropa (svět)

Když si říkáme, jak se máme, jak bychom se mohli mít, co bychom mohli změnit, je to většinou z pohledu poměrování se s ostatními. Jsme lepší, jsme horší než ostatní státy v Evropské unii nebo Japonsko, USA a další? Umíme to vyjádřit, jak se máme vůči okolí? Pojdme se tedy podívat za plot k sousedům a i dále do světa, jak se tam žije. Tento článek tedy nebude moc textový, ale bude dost číselný a o grafech. Čísla jsou sice mrtvá a studená, ale mohou otevřít otázky a náměty k přemýšlení, co můžeme zlepšit a jakou cestou se dál dát. Pomohou nám odpovědět na otázky, jestli jsme bohatí, proč nejsme tak bohatí jako jiné státy, čím se od nás tyto bohatší státy liší, co bychom měli u sebe doma změnit?

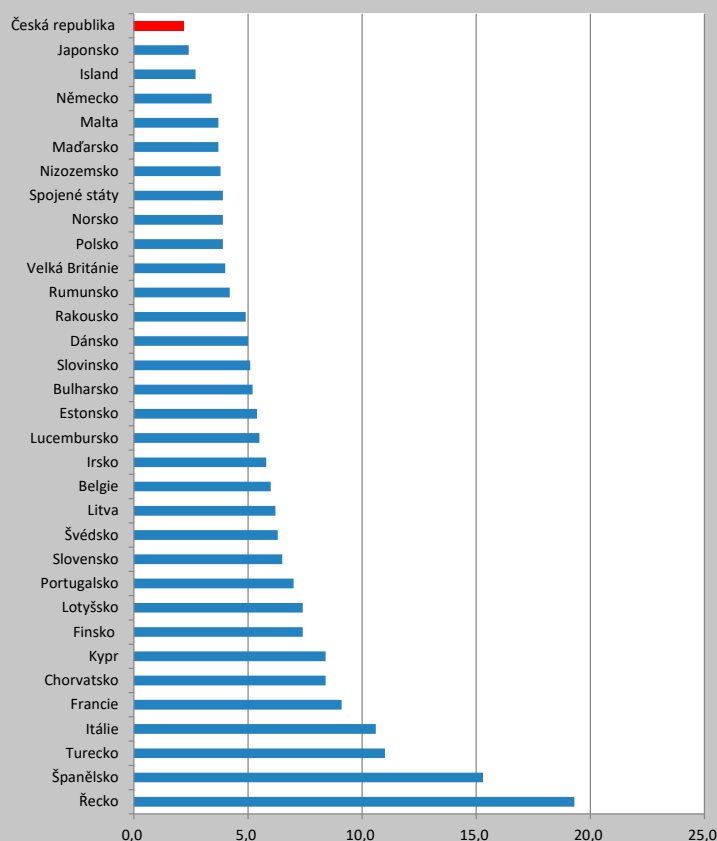
Jak již bylo vyřčeno, čísla jsou jen čísla, v něčem jsme nejhorší, v něčem na špičce a v něčem jenom průměrní. Takže začneme chválou a oblastí ve které jsme nejlepší. Nejlepší jsme v zaměstnanosti, máme nejnižší nezaměstnanost v EU a i lepší než Japonsko. Většinu ostatních států trápí nezaměstnanost, která vysává veřejné prostředky na dávky a podpory. To by se u nás dít nemělo, máme štěstí, že máme vysokou zaměstnanost a nízké nároky na výplaty podpor v nezaměstnanosti, náš státní rozpočet by měl plesat, což se ale neděje. Že bychom tedy nebyli tak bohatí, jak se dá v nízké nezaměstnanosti vyčíst? Jak skutečně bohatí jsme, můžeme přibližně porovnat pomocí vyjádření hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele. Zde již nejme na špičce a jsme dokonce pod evropským průměrem.

Jsme tedy jen průměrně bohatí, ale proč tomu tak může být, když máme tak vysokou zaměstnanost? Říká se, že motorem úspěchu, rozvoje a bohatství je vzdělání. Zkusme tedy srovnat vzdělávání v EU a vybraných státech a podívat se, kolik procent z HDP se věnuje v různých státech na vzdělávání. Peníze sice

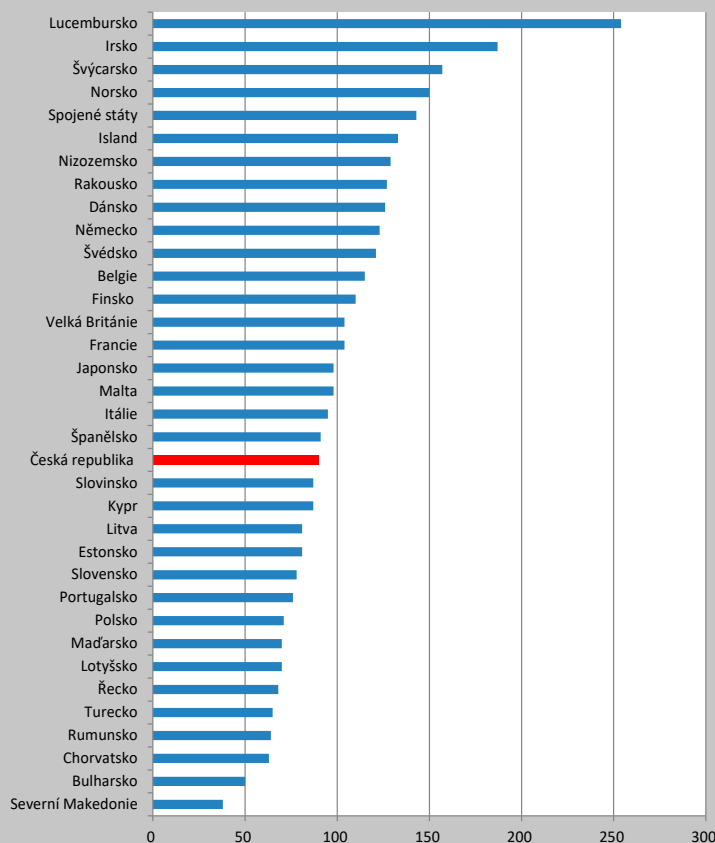

Rozdělení zemí podle výše objemového indexu HDP na obyvatele v PPS za rok 2017 (EU-28 = 100)

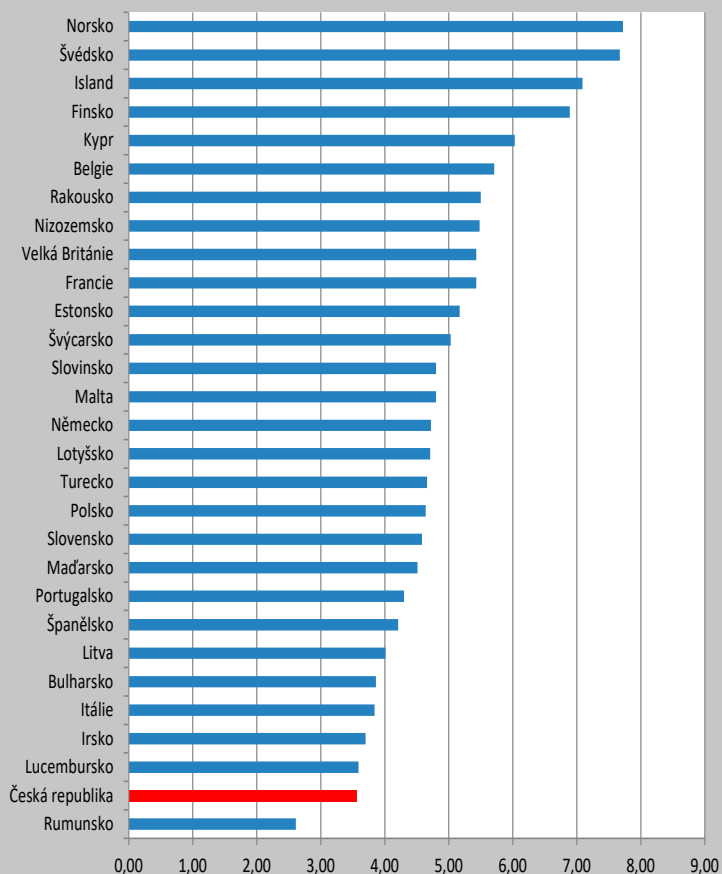
Nezaměstnanost v %

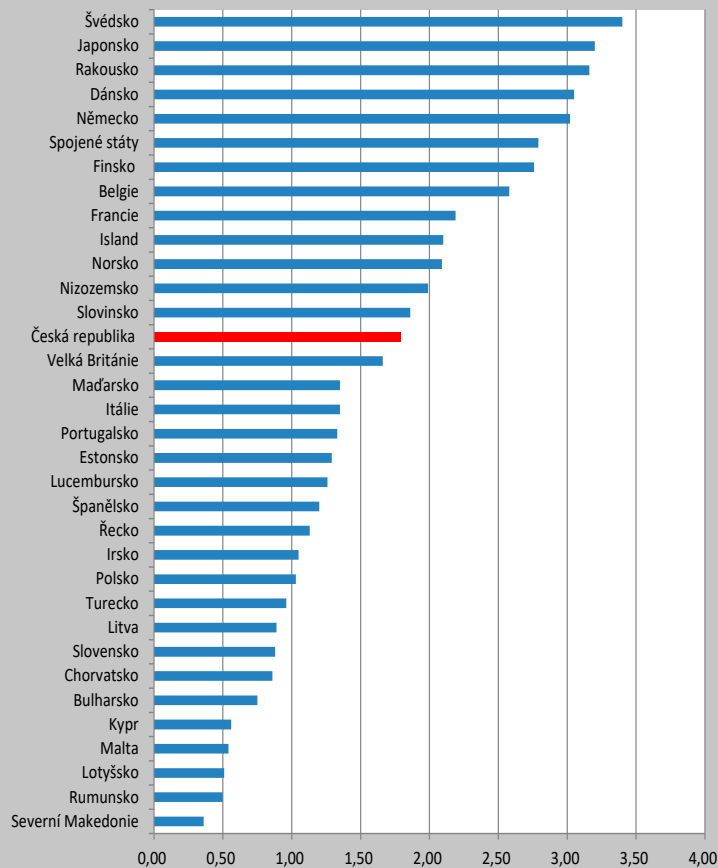
HDP na 1 obyvatele ve standardech kupní síly v %, EU 28 = 100

Podíl výdajů na vzdělávání v % k HDP

Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj % HDP

neukazují kvalitu vzdělávacího systému, ale určitým vodítkem priorit států tento poměr může být. A zde se již dostáváme do pomyslné třetí kategorie srovnávání, do ostudné kategorie nejhorších.

Z obou předchozích grafů je vidět jasné provázání mezi tím, kolik dávají země na vzdělávání a jak mají vysoké HDP na obyvatele. Ekonomicky nejbohatší země dávají na vzdělávání také největší podíl HDP, to je evidentní. Česká republika v tomto srovnání žalostně zaostává a ekonomická výkonnost je proto doháněna vysokou zaměstnaností a velkou produkcí ovšem s nižší přidanou hodnotou. Kvantita práce u nás převažuje nad její kvalitou.

V čem jsou ještě jiné bohatší státy? Pokud chce někdo vyrábět produkty s vysokou přidanou hodnotou a bohatnout na nich, potom tyto musí být lepší než konkurence. K tomu jsou nutné neustálé inovace, vylepšování, vývoj a výzkum. Bohaté země to ví, a proto se zaměřují na financování výzkumu a vývoje.

I z tohoto grafu je jasné, že růst bohatství je přímo závislý na intenzitě výzkumu a vývoje. V této stěžejní oblasti jsme bohužel opět průměrní či spíše podprůměrní. Okolní státy jako Německo a Rakousko nám mohutně utíkají a nedivme se potom za to hanlivé přirovnání naší republiky k jejich výrobní kolonii, vyrábíme prostě to, co se u nich vymyslí. A ruku na srdce, díky aspoň za to.

Takže jak jsme dopadli v porovnání my a okolí?

Ne úplně špatně, ale nechceme se mít pořád podprůměrně. Mohli bychom být aspoň nad průměrem, když ne přímo na špičce. K tomu bychom ale měli podle vzoru okolních bohatších států také více investovat do vzdělávání a do inovací, ať nejsme jen výrobní linkou Evropy.

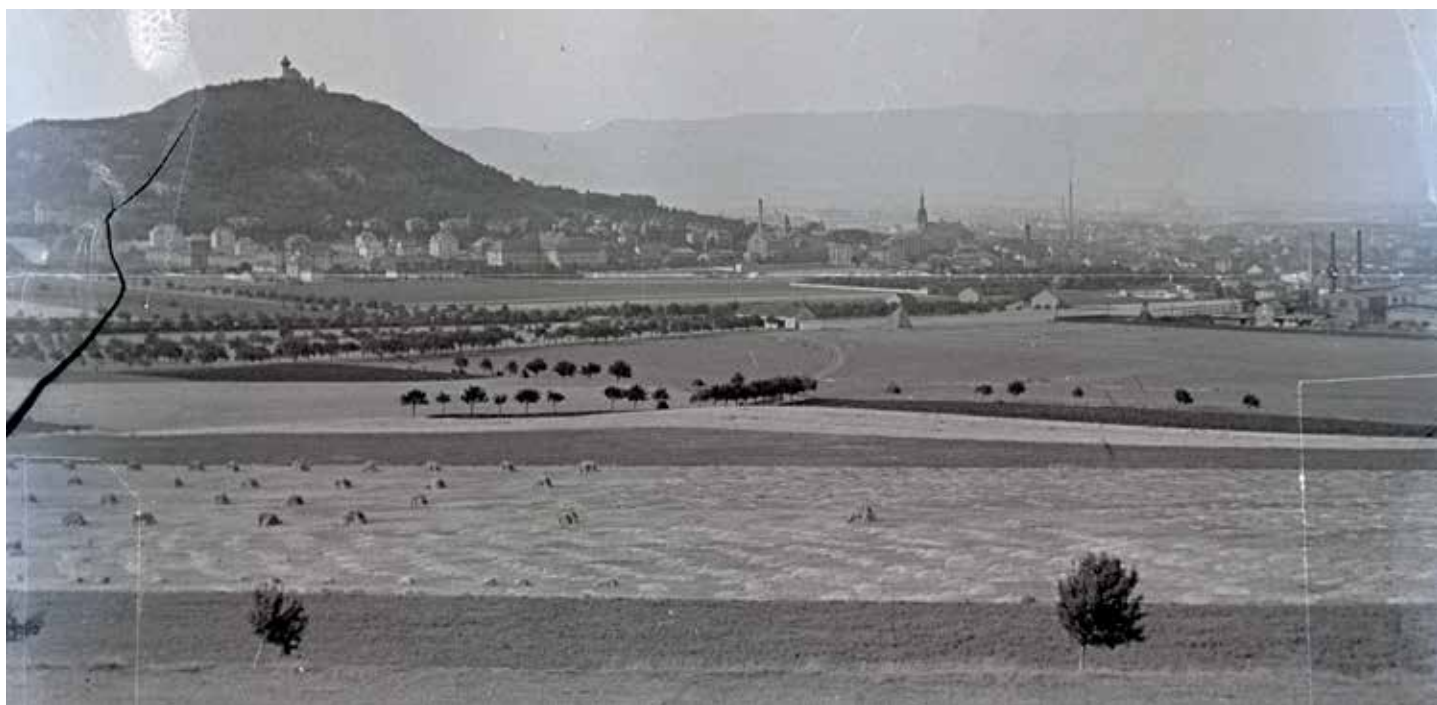
Ing. František Jochman, LL.M.

1. místopředseda Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje

Panoráma starého Mostecka

Michal B. Soukup

Snímek, který by bylo možné nazvat jako „Panoráma Mostu“ pořídil Otto Kittel v první čtvrtině 20. století

Oblastní muzeum a galerie v Mostě (OMGM) uskutečňuje od roku 2020 rozsáhlý projekt nazvaný „Panoráma starého Mostecka“. Finanční prostředky (z evropských zdrojů) čerpá prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kde je projekt evidován pod registračním

číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012378. Jeho hlavním smyslem je zpřístupnění obrazových exponátů ze sbírky OMGM – především fotografií, negativů – skrze virtuální realitu. Cílovou skupinu v rámci projektu tvoří žáci základních, popřípadě středních, škol. Proto se na realizaci podílejí i tři

školy z Mostecka – Základní škola a Mateřská škola Horní Jiřetín, AMA SCHOOL – Základní škola a Mateřská škola Montessori o.p.s. v Mostě a Základní škola a Mateřská škola Litvínov-Janov. Tisíce fotografií v podobě pozitivů i negativů (z let 1860–1945), z nichž mnohé jsou již poškozené, je

Zaandam, severní Holandsko, kolem roku 1900, ateliér Alois Beer, Klagenfurt

Pohled na zámek Jezeří, Albrechtice a část Mostecké pánve (30. léta 20. století), snímek Otto Kittel

Panna Marie ochránitelka, plastika z první poloviny 16. století, pocházející z Lužic u Mostu, foto Eva Hladká

První z nich budou **stereoskopické obrazy**, které ukazují svět kolem roku 1900. Jde o dvojice snímků, pořízené speciálním fotoaparátem tak, aby při pozorování oběma očima vyvolaly dojem trojrozměrného vidění. Náplní tohoto modulu budou stovky skleněných stereoskopických kolorovaných diapositivů, které byly původně součástí litvínovské mechanické Panoramy. Ve virtuální realitě ožijí v podobě výletů po celém světě. Druhým modulem jsou **historické fotografie Mostecka**, zachycující především zaniklou krajinu a obce. Vznikaly po dlouhá desetiletí a za jejich vznikem stojí řada starých fotografů či ateliérů z Mostu – například Otto Kittel, Alfred Hoffmann, Carl Pietzner, Josef Klaus, Heinrich Felber, Anton Löppen, B. Stolz a další. Mnozí z nich úzce spolupracovali s tehdejším Městským muzeem a obohacovali jeho sbírku. Pro projekt budou využity především skleněné negativní desky od malých ve velikosti 45x60 mm až po největší, dosahující rozměru stránky A4. Tematicky jsou neuvěřitelně pestré – v celých sériích zaznamenávají například kuřavkovou katastrofu v Mostě (1895), stavbu přehrady v Janově (1911–1914),

svěcení mosteckých zvonů (1924), výstavbu elektrárny v Ervěnicích (1923–1926) či Horu Svaté Kateřiny s okolím (1908–1918).

Posledním modulem bude „Virtuální muzeum Mostecka“, které nabídne detailní pohled na vybrané muzejní exponáty z oblasti umění, techniky či historie. Ve virtuálních výstavních prostorách bude možné s nimi jakkoli manipulovat, rozebírat je a skládat, otáčet apod., což v případě vzácných originálů není možné. Důraz bude položen samozřejmě na didaktický přínos tak, aby žáci dokázali co nejvíce poznat a pochopit detaily z oblasti technologické, řemeslné či historické. Přirozeně se bude jednat o exponáty spojené výhradně s Mosteckem.

Délka trvání projektu je stanovena na tři roky, během kterých budou řešitelským týmem postupně dokončeny jednotlivé moduly. V Oblastním muzeu a galerii pak budou s pomocí partnerských škol testovány a následně uvedeny do „ostrého“ provozu. Ačkoli mají výsledky posloužit především školní mládeži, budou samozřejmě dostupné i dospělým a seniorům.

nutné v rámci projektu naskenovat a opatřit podrobnými popisy. Většina zůstávala ukryta v depozitáři, takže veřejnosti jsou prakticky neznámé. Ze zpracovaných snímků vznikne tzv. Digitální vzdělávací zdroj (DZV), který bude tvořen třemi vzdělávacími moduly.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

HK ČR v Evropě a ve světě

Pro hodnocení činnosti Hospodářské komory je sice zásadní její působení v rámci podnikatelského prostředí České republiky, ale v dnešním ekonomicky propojeném světě je velmi významnou součástí její postavení v rámci podnikatelských struktur i v globálním měřítku. Jak si v tomto stojí na mezinárodní úrovni HK ČR jsme se zeptali Ing., Mgr. Aleny Mastantuono, která působí v Bruselu jako stálá delegátka HK ČR při EUROCHAMBRES a je také ředitelkou CEBRE.

Redakce

Kdo je Ing., Mgr. Alena Mastantuono?

Alena Mastantuono vystudovala Filozofickou fakultu na Palackého universitě a Ekonomicko-správní fakultu na Masarykově universitě a strávila několik měsíců na universitách v Lille a Rennes. Diplomovou práci o důchodové reformě psala ve výzkumném ústavu makroekonomických studií a mezinárodních financí v Nice. Absolvovala stáž na Generálním ředitelství Lidské zdroje v Evropské komisi. Působila na Ministerstvu financí ČR, kde se věnovala přípravám ministerských mandátů pro jednání v Radě pro hospodářské a finanční věci a přípravám českého předsednictví v Radě EU. Pravidelně publikuje a přednáší o různých aspektech Evropské unie. Na CEBRE působí od října 2007, nejprve ve funkci zástupkyně ředitele, od půlky února 2012 ve funkci ředitelky. Od roku 2007 je rovněž stálou delegátkou Hospodářské komory ČR při EUROCHAMBRES a zástupkyní člena HK ČR v Evropském hospodářském a sociálním výboru.

Jung:

Zastupujete Hospodářskou komoru v Evropské asociaci obchodních a průmyslových komor EUROCHAMBRES v Bruselu. Jaké jsou aktivity HK ČR v oblasti evropských záležitostí?

Mastantuono:

Hospodářská komora v oblasti evropských záležitostí sehrává podobnou roli jako v domácím prostředí. Zapojuje se do projednávání návrhů evropských předpisů nebo jejich změn a snaží se ovlivnit jejich výslednou podobu. V praxi to znamená, že sledujeme vývoj legislativního procesu, přispíváme do konzultací Evropské komise, připomínáme návrhy Komise a pozměnění legislativních aktů navržená v Evropském parlamentu a Radě Evropské unie. V konečném důsledku sledujeme transpozici evropských směrnic do českého právního řádu. Naše úloha spočívá ve vysvětlování politikům a euroúředníkům, jaký má legislativní návrh potenciální dopad na podnikatele, zaměstnanost a ekonomiku. Jak s našimi poslanci

Evropského parlamentu, tak i s českou státní správou ladíme noty a snažíme se, aby pozice České republiky, stejně jako našich poslanců obsahovala postoj komory. Stanoviska komory vycházejí ze zpětné vazby, kterou dostáváme od našich členů, většinou oborových asociací nebo jednotlivých podnikatelů. Proto je důležité, aby nás členové upozorňovali na to, jaký nepříznivý dopad by na ně mohla mít projednávaná legislativa, a za tím účelem potřebujeme, aby se zapojovali do konzultací k návrhům legislativy vyhlášeným Evropskou komisí, ať již přímo nebo prostřednictvím HK ČR a aby se účastnili průzkumů, které naše komora provádí a přispívali tak k vytváření pozice k daným návrhům.

Zmínala jste české europoslance. Jak s nimi Hospodářská komora spolupracuje?

Pravidelně organizujeme setkání s českými europoslanci, kterých se obvykle účastní vedení Hospodářské komory. Osvědčilo se nám jednání zaměřit tematicky a přizvat k jednání např. zástupce živnostenstev a komorových sekcí, kterých se daná problematika týká. Poslední setkání se konalo v listopadu a bylo věnováno digitalizaci. V dubnu jsme měli v plánu uspořádat setkání na téma Zelené dohody pro Evropu, která je strategií Unie pro klimaticky neutrální ekonomiku. S ohledem na krizi COVID-19 jsme jej museli odložit. Vedle toho také pořádáme setkání komorových sekcí s vybranými poslanci, kteří se danou problematikou zabývají v Evropském parlamentu. Snažíme se, aby měli poslanci co nejčerstvější údaje z podnikatelského prostředí, které mohou při projednávání legislativních

návrhů v Evropském parlamentu využít. Loňský rok byl výjimečný v tom, že probíhaly volby do Evropského parlamentu. Zpracovali jsme priority v oblasti evropských záležitostí a informovali jsme o nich lídry kandidátek na speciální debatě, kterou jsme uspořádali dva měsíce před volbami. Po volbách, které probíhaly v květnu, jsme naše priority zaslali zvoleným poslancům. Pan prezident Dlouhý poté priority představil české delegaci v Evropském parlamentu v září na zvláštním jednání ve Štrasburku. Europoslance o našich pozicích informujeme elektronicky, a pokud je potřeba osobní jednání, je to má role zaskočit do Evropského parlamentu, a naši pozici k danému návrhu vysvětlit.

Nemohu se zeptat. Jak jsme v lobbingu úspěšní?

Měřit úspěšnost v evropském lobbingu je velký oříšek. Hrajeme na hřišti se spoustou hráčů s různými zájmy od nevládních organizací, přes

zástupce spotřebitelů či zaměstnanců. Na rozdíl od domácího prostředí tu hájí zájmy různé členské státy, což evropský lobbing činí složitější. Často

i drobnost je pro nás výhodou. Neklademe si ambice měnit celé předpisy, ale někdy to může být pozměnění jednoho paragrafu či dokonce slova nebo čísla v podobě cílů, které v konečném důsledku mohou pro naše firmy znamenat velkou úsporu nákladů. Když se nám nepodaří změnit předpis, snažíme se alespoň vyjednat delší přechodné období, aby měli podnikatelé čas se na novou úpravu připravit. Proto tolik potřebujeme zpětnou vazbu od našich členů, kteří nám mohou vysvětlit, co by mohl

legislativní návrh znamenat v praxi pro dané odvětví či danou firmu. Za příklad mohu uvést revizi směrnice o vysílání pracovníků. Velmi jsme bojovali za to, aby se směrnice neotvírala, bohužel tlak západních zemí byl větší. Podařilo se nám ale spolu s našimi partnery vyjednat výjimku pro sektor silniční dopravy. Na ten se budou vztahovat zvláštní pravidla vyjednaná v silničním balíčku.

Spolupracujete s komorami z jiných zemí? Mám na mysli konkrétně s těmi, které nám jsou nejbližší, tj. komory ze zemí Visegrádské čtyřky.

Propojení s ostatními komorami je velmi přínosné. To je hlavní důvod, proč jsme členem EUROCHAMBRES. Umožňuje nám to sdílení informací, dobrých praktik, ale i kontaktů. V oblasti evropského lobbingu tak může Hospodářská komora prosazovat své pozice v rámci silnější skupiny, která je více slyšet, než kdybychom lobboli samostatně. Vytváříme aliance s těmi komorami, které mají podobné pozice k evropským návrhům. Spolupráce se ale různí téma od tématu. Revize směrnice o vysílání byla bitvou mezi Západem a Východem. Logicky jsme tak zaktivovali všechny komory ze střední a východní Evropy. Později se k nám přidaly i komory z některých západních zemí, neboť pochopily, že se předpisy nepříjemně dotknou i jejich podnikatelů. Nemáme tedy nějaký speciální formát, kdy bychom naše návrhy nejprve předem projednávali s kolegy z V4 jako naše státní správa. Evropská komorová platforma je pro nás důležitá i ve chvíli, kdy hledáme

nějaké řešení. Vždy se nejprve poohlédneme, jak danou situaci řeší ostatní komory v Evropské unii. Za příklad mohu uvést oblast řemesel, ve které se komory od počátku své existence profilují. Snažili jsme se tuto oblast uchopit a podívali jsme se na postupy a požadavky pro složení řemeslných zkoušek ve Francii, Německu a Rakousku. Dotázali jsme se zástupců komor z uvedených zemí, kteří nám popsali, jak je problematika řemesel v jejich zemi řešena. Nejsme však pouhým příjemcem informací, ale i my se dělíme o naše know-how a nápady. Velký ohlas měl mezi evropskými komorami právní elektronický systém či aktuálně z letošního roku i komorová stránka informující o opatřeních v souvislosti s krizí COVID-19, kterou se inspirovali kolegové z německé komory. Spolupráce s ostatními komorami je tedy intenzivní. A k tomu je potřeba doplnit, že se s ostatními komorami účastníme evropských projektů.

Jaký vidíte přínos projektů pro členskou základnu?

Projekty nám pomáhají realizovat aktivity, které bychom si kvůli vysokým nákladům nemohli dovolit. Výstupem takovýchto projektů může být například příručka pro podnikatele, školení, účast na zahraniční misi či navázání kontaktů se zahraničními partnery. Před podáním projektu vždy pečlivě zkoumáme, jaký bude mít daný projekt přínos pro konečné příjemce, tj. podnikatel. Žádný projekt není zadarmo, proto je poměr ceny a přínosu pro podnikatele nesmírně důležitý. Účastníme se i projektů, ve kterých

sdíleme naše know-how s komorami ze zemí mimo Evropskou unii a pomáháme jim přizpůsobit se globálním výzvám. Jako příklad mohu zmínit projekty: Turecko, Východní partnerství, Balkán. I my jsme před vstupem do EU využívali tuto možnost a považovali jsme ji jako příležitost pro navázání kontaktů. Vzájemná podpora komor a sdílení kontaktů poukazuje na silnou komorovou sounáležitost na celém světě.

V předchozí otázce jste zmínila německou komoru, která má povinné členství. Vnímáte nějaký rozdíl mezi komorami s dobrovolným a povinným členstvím?

Dnes již rozdíl mezi komorami s povinným a dobrovolným členstvím příliš velký není, i když existují dvě rozdílné charakteristiky, a to především ve finančních zdrojích a závislosti na vládnoucí garnituře. Komory s dobrovolným členstvím jsou považovány za inovativnější a kreativnější, neboť musí pružně odpovídat na poptávku členů, respektive klientů, s omezenějšími zdroji. Také mají výhodu v tom, že jsou oproti komorám s povinným členstvím nezávislé na vládě a politicích, a proto mohou být otevřenější při hodnocení jejich postupu a silnější v lobbingu. Řadu komor s povinným členstvím v posledních deseti letech zasáhly reformní kroky, které změnily jejich kompetence a výrazným způsobem snížily jejich zdroje. Komory s povinným členstvím, které se musely reformovat, se nás často dotazovaly na typy služeb a produktů, které firmám nabízíme. Jako první si reformou

prošla komora ze Španělska, která přišla o zdroj příjmů, neboť tamní vláda zrušila povinné členské příspěvky. Následovaly komory z Itálie, Francie a Nizozemska. V případě italské a francouzské komory se jednalo o drastické snížení příjmů a snížení počtu místních komor. V případě nizozemské komory došlo k přeměně komory na státní agenturu podporující firmy bez komorové regionální sítě. Nizozemská komora se ocitla bez členů – podniků. Reformami si prošly i jiné komory, které se k nim rozhodly samy. Mezi ně patří rakouská komora, která přijala reformní kroky snižující státní dotaci. Na druhou stranu jsme byly svědky změn i u komor s nepovinným členstvím. Maďarská vláda schválila kompetenci maďarské komory spravovat obchodní rejstřík firem, čímž se rozšířily její kompetence a tím také členská základna.

Ing., Mgr. Alena Mastantuono a prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. v Senátu.

A cítíte alespoň rozdíl ve spolupráci mezi komorami s povinným a dobrovolným členstvím?

Dříve to bylo znatelnější, dnes už je to marginální. A právě z výše uvedených důvodů, kdy je potřeba výměna informací, jak daná legislativa funguje v dané zemi, ale také, když sdílíme know-how o nabízených produktech. Nevylučuje to samozřejmě úzkou spolupráci komor s povinným členstvím např. na určitém typu legislativy jako je propojení obchodních rejstříků na úrovni EU, neboť mají ve správě národní obchodní rejstříky. Ale jak vidíte, tak i do této skupiny může patřit komora s dobrovolným

členstvím, tedy zmíněná maďarská komora. V rámci EUROCHAMBRES funguje platforma komor s dobrovolným členstvím, v rámci níž si vyměňujeme informace o službách, produktech, řízení komor a komunikaci s veřejností. Poslední dobou pozorujeme, že úplně stejná konverzace se vede v rámci uskupení komor s povinným členstvím. Řekněme, že klientem nás všech jsou podnikatelé a ti mají velmi podobné potřeby v celé EU.

Jakou má Hospodářská komora ČR v rámci EUROCHAMBRES pozici?

Řekla bych, že velmi silnou. Podílíme se na přípravě pozic, účastníme se všech pěti pracovních výborů EUROCHAMBRES, přispíváme do konzultací a celoevropských průzkumů. Pan prezident Dlouhý předsedá pracovnímu výboru EUROCHAMBRES, který se zaměřuje na energetická a environmentální témata. Do gesce výboru spadá mj. problematika odklonu od uhlí a příslušné financování. Pan Dlouhý je v uhelné komisi při MPO a má tak prostor toto téma odborně uchopit i na evropské úrovni. Jeho aktivní role a odbornost umožnily, že byl loni zvolen všemi členskými komorami

EUROCHAMBRES zástupcem prezidenta naší asociace. Tím je v současné době Christoph Leidl z rakouské komory. Interně se také podílíme na modernizaci EUROCHAMBRES. Byli jsme jedním z iniciátorů provedení změn v řízení EUROCHAMBRES a pan prezident Dlouhý byl loni předsedou jedné z pracovních skupin pro interní reformu a řadu věcí se nám podařilo prosadit. To poukazuje na aktivní roli HK ČR v evropské platformě komor a na naši silnou pozici, kterou jsme si za léta našeho členství v EUROCHAMBRES vybudovali.

Můžete ohodnotit roli hospodářských, obchodních, průmyslových a jinak nazvaných sdružení podnikatelů ve světě? Existuje vůbec nějaká komunikace?

Mohu primárně hodnotit roli evropské asociace zastupující obchodní a průmyslové komory a její spolupráci s ostatními evropskými asociacemi zastupujícími například průmyslové svazy, svazy obchodu nebo konfederace zastupující malé a střední podnikatele. Takových asociací je v Bruselu celá řada. Vzájemně komunikují a často spolu vytváří v rámci evropského lobbingu jednotné pozice. Jestliže se ptáte na komunikaci se světovými sdruženími, tak mě automaticky napadá mezinárodní obchodní komora ICC, která sídlí v Paříži a v ČR má svou pobočku. ICC vytváří dobrovolná pravidla pro mezinárodní obchod a tlumočí postoje a priority podnikatelů na mezinárodní úrovni prostřednictvím aktivního zapojení v rámci Organizace spojených národů, Světové obchodní organizace, G20 a v dalších mezivládních fórech. EUROCHAMBRES, které se orientuje na evropskou

legislativu, s ICC úzce komunikuje ve věcech mezinárodního obchodu. Zástupce ICC pravidelně zve na svá zasedání, která se věnují celní problematice. Členské komory v EUROCHAMBRES jsou v ICC aktivní a totéž platí i pro HK ČR. Každá instituce je tedy zaměřena trochu jiným směrem, ale synergie existují a tomu také odpovídá komunikace. Komory, jejichž vznik se datuje do roku 1599, najdete téměř všude na světě. Může se jednat o národní komory nebo o tzv. smíšené podporující většinou obchod mezi jednou nebo více zeměmi. Jiná celosvětová síť s takovým rozsahem neexistuje. V tom jsou unikátní. Rolí komor je podporovat a zastupovat podnikatele. Skutečnost, že existují již několik století, dokazuje, že komory své poslání dobře plní.

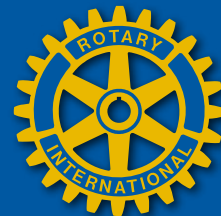
Řekněte nám něco o CEBRE – České podnikatelské reprezentaci při EU. Jste ředitelkou CEBRE a zároveň zastupujete Hospodářskou komoru při EUROCHAMBRES. Jak fungujete?

Hospodářská komora je jedním z našich zřizovatelů, proto je zastupování komory přirozené. Vedle ní je zřizovatelem Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu, potažmo agentura CzechTrade. Spolupráce těchto subjektů dává na evropské úrovni smysl. Jsme malá země a měli bychom mluvit jedním hlasem. Posláním CEBRE je zastupovat českou podnikatelskou komunitu směrem k institucím EU, informovat české podnikatele o evropských iniciativách a legislativních návrzích. Každý ze zakladatelů nás může úkolovat. Díky nim jsme také v kontaktu s oborovými asociacemi, které mají v Bruselu své evropské platformy. V neposlední řadě jsme v přímém kontaktu s podnikateli prostřednictvím debat a konferencí, které v Čechách organizujeme. Podnikatelé mohou od nás zdarma odebírat evropské aktuality prostřednictvím registrace

na stránkách www.cebrecz a mohou se na nás obrátit i s dotazy ohledně evropské legislativy. Fungujeme také jako místní zastoupení CzechTrade a pomáháme českým exportérům vstoupit na belgický trh. Pro belgické firmy hledáme české dodavatele a obchodní příležitosti. Aktivity CEBRE a CzechTrade předpokládají velmi rozsáhlé povinnosti, které zajišťujeme pouze ve dvou pracovnících. A jak funguji já? Snažím se aktivity poměrně rozložit mezi komoru, CEBRE a CzechTrade. CEBRE je třeba chápat jako zastoupení svých zřizovatelů, jsme v Bruselu jejich prodlouženou rukou. Do Čech jezdím často, abych měla čerstvé informace a zpětnou vazbu od zakladatelů. Na každoročním sněmu komory obvykle sepisují zápis a bude mi potěšením se s našimi členy z Mostecká setkat. Přeji všem našim podnikatelům, aby se z krize dokázali dostat. Bude to pro nás výzva v řádů měsíců i let.

**Děkujeme za rozhovor.
Redakce**

ROTARY klub Most k tématu

Vážení přátelé, dostalo se mi zadání vyjádřit se jménem Rotary klubu Most k tématice klimatických změn, bezpečnosti energetiky a budoucnosti Evropské unie. Jelikož se jedná o více témat, pokusím se popsat, co je spojuje.

Nejprve k Evropské unii. Vzhledem k obrovskému prospěchu, co díky existenci Evropské unie všichni evropané zažívají, naše členství v ní nemá alternativu. Díky členství v unii zažíváme nebývalý rozvoj, bezpečí a stabilitu. Platí to i pro oblast bezpečné energetiky a reakce na klimatické změny.

Často se u nás setkáváme se zlehčováním dopadu klimatických změn, často je příklon Evropské unie v energetice k obnovitelným zdrojům a decentralizaci výroby ironizován, často je prezentována tzv. česká cesta.

Pokud se však na věc podíváme z větší budoucnosti, očima našich vnuků, je odpověď jasná. Uhlí za 40 let u nás již nebude, dodávky plynu budou politicky nejisté, zda se pokročí v oblasti jaderné syntézy je rovněž neznámo. Zůstává nám kombinace klasické atomové energetiky a alternativních zdrojů. Možnosti naší vodní energetiky jsou však víceméně vyčerpány, nemáme příliš vhodných lokalit pro větrnou energetiku (zato velký odpor veřejnosti proti ní) a bioplynové elektrárny budou muset své vstupy přepustit výrobě potravin. Stejně jako v celé unii, i nás proto čeká proces decentralizace energetiky a masový rozvoj solární energetiky a energetických (bateriových) uložišť. Tato cesta nám nabízí nebývalé možnosti. Tato čistá energie se dá použít pro většinu lidských činností od dopravy, pohonu

strojů, topení či svícení. Je třeba tuto oblast energetiky přestat zatracovat, překonat trauma jakéhosi solárního tunelu a nastavit podmínky srovnatelné s vyspělým světem. Platí to nejen pro rozvoj solární energetiky, ale i pro regulaci a bezpečnost energetické soustavy.

Vzhledem k tomu, že v současnosti u nás neexistuje provozní podpora nových solárních elektráren a investiční podpora nedostatečně motivuje obyvatelstvo a energetické investory, je roční přírůstek cca 1000 FVE elektráren velmi, velmi nedostatečný. Situace je při srovnání se sousedním Bavorskem taková, že tam občas na střeších domů nejsou solární panely a u nás občas jsou solární panely. Investice do solární energetiky má potenciál vytvořit deregulovaný trh, přinést s sebou zbohatnutí obyvatel, nejen dominantních výrobců energie.

Co se týče energetické soustavy a dodávek energie, je zřejmé, že dojde k zvýšení nároků na její stabilitu a bezpečnost. Zde bude zvýšení nároků na stabilitu soustavy nepopíratelné, nicméně jako se lidstvo naučilo žít s jinými problémy, naučí se žít i rizikem blackoutu.

Velmi důležité pro nás je, vzhledem k naší průmyslové tradici, nedopustit, aby nám i v sektoru vývoje, výroby a dodávek alternativní energetiky ujel vlak a aby se všechny tyto technologie k nám musely dovážet. Špatných případů z minulosti je více než dost a současný stav je již velmi varující.

Celý sektor je schopen vytvořit velké množství nových domácích pracovních příležitostí, což je v době útlumu těžby velmi žádoucí.

Pozitivních věcí spojených s příklonem k alternativním zdrojům bude více. Jedním z nich, který se velmi projeví v našem regionu, bude to, že dojde k pozastavení devastace naší krajiny těžbou uhlí a zacelení jizev, které tato těžba nejen na krajině zanechala.

Že se nejedná jen o budoucnost, ukazuje příklad typického bytového domu z Mostu, který díky zateplení, instalaci FVE zařízení s bateriovými úložišti má téměř nulovou energetickou bilanci.

Ing. Milan Machovec
ROTARY klub Most
(Autor je absolventem Elektrotechnické fakulty ČVUT)

Načtenuto... od Lucie Bartoš

Koronavirové křivdy, čínsky splněné přání a já jako ovce u pitvy

V jaké koronavirové souvislosti mi přišlo na mysl čínské přísloví „Bojte se svých přání – mohou se vám splnit“? Podivujeme se, jak nám dávkové úřednice przní účetní pravidla a na příkaz shora podporují „chudobu vytvářenou státem“*. Vážně si v této době živnostníci zaslouží výhrůžky osmi lety vězení? Aneb návrat k tématu OSVČ na pranýři – zejména k podnikajícím rodičům se zářez nesolidárního příkoří dokonce prohloubil. Ještě nespravedlivější, než byste při nouzovém stavu čekali.

Krizová situace zvýraznila kontury některých nerovností vůči osobám samostatně výdělečně činným, na které jsme už – i na těchto stránkách – poukázali. Obávám se však, že ani čínský virus zákonodárce nepoučil dost, aby systémové nespravedlnosti odstranil. Vždyť vytvořili některé nové a v mnoha směrech nás nechali na holičkách. Mnohdy si museli pomoci **lidé sami**, přestože to byl stát, kdo jim něco přikázal, kdo je omezil. A nemám na mysli jen domácí šití nařízených roušek – na které jsme marně čekali z Číny, místo aby politici využili tuzemské výrobce... Nejlidnatější země mi přišla během nouzového stavu na mysl úplně v jiné souvislosti. Vzpomněla jsem si na čínské přísloví: „Bojte se svých přání, mohou se vám splnit“.

BOJTE SE SVÝCH PŘÁNÍ...

Jedním ze znevýhodnění živnostníků, které se projevilo v době pandemie, když přišli o výdělky, je existence takzvaného „fiktivního příjmu“. Tedy skutečnost, že když se dostanete do nouze, onemocníte nebo žádáte o přídavek na dítě, tak ať máte sebemenší příjem, stát vám převyplní kolonky na minimálně 15 900 Kč čistého měsíčně.

Zaplesala jsem, když ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV) avizovalo, že při žádostech o mimořádnou okamžitou pomoc (zkráceně 'dávka MOP') nebude uplatňovat fiktivní příjem, ale bude vycházet ze skutečného aktuálního stavu. Moje radost přešla rychle, když jsem zjistila, že má tužba se naplnila bohužel v duchu čínského „Bojte se svých přání, mohou se vám splnit“.

Úředníci sice přestali uplatňovat imaginární příjem a přestali hodnotit „nenadálou nouzi“ podle daňových příznání, které zobrazují ekonomickou situaci jednotlivce z doby i rok a půl zpátky. Bohužel ale jejich hodnocení „aktuálních financí“ vypadá hůř než sčítání hrušek s jablky:

• Každou kladnou příjmovou platbu na podnikatelském účtu považují za čistý příjem. • K němu

přičítají zůstatek z počátku měsíce, tedy klidně dva týdny starý stav účtu – bez ohledu na to, že zůstatek byl třeba během čtrnácti dnů zcela vyčerpán na výdaje.

• Výdaji v podnikání se nezabývají vůbec. Kladné číslo, navýšené o irelevantní zůstatek, totiž vykazují rovnou za 100% čistý příjem – zcela proti zákonné definici, že čistý příjem je příjem **po odpočtu výdajů**, odvodů a daně.

• Od úřednic sociální správy pak už vůbec nelze očekávat, že pochopí: Na účtech je nutné držet nenulový stav. Nejen kvůli bankovním poplatkům, opozdilému strhávání karetních plateb a trvale nastaveným platebním příkazům. Ale i proto, že z důvodu ročního zúčtování na něm na konci roku musí zůstat na zaplacení daně, na niž si z měsíčních příjmů odkládáte. Kdeže – i pětistovka na firemním kontě je dle MPSV disponibilní čistý příjem, který máte využít na živobytí, na osobní spotřebu členů rodiny.

PONIŽENÍ SAMOSTATNÝCH RODIČŮ

Je ponižující, když schopní živnostníci musejí jako žebráci čekat verdikt úředníka hmotné nouze, který leckdy o toku peněz v podnikání neví zblánil. Koneckonců to doteď vědět nemusel.

Jenže to by se vláda nesměla dopustit tolikerých nerovností, když už všem nakázala omezení stejná. Oproti původnímu avízu, že přechod na „domácí školu“ bude stát sanovat výplatou Ošetřovného do 15 let věku dítěte, nakonec politici od boku vypálili horní věkovou hranici 13 let.

• **Povinná školní docházka** přítom trvá až do 9. ročníku, tedy zhruba do 15 let.

• **Rovněž věku „mladistvého“**, kdy potomek přebírá občanský průkaz a část odpovědnosti z beder rodičů (i trestní), dosahuje ratolest v 15 letech.

Určení věku 13 let tedy právně s ničím nekoreponduje, a zároveň vytváří nerovnost mezi rodinami dětí ze stejné třídy, pokud jednomu je

dvanáct a druhému již třináct. – Pokud by šlo skutečně o plošnou pomoc, s rovnými podmínkami, jak se vláda prší, pak se z důvodu uzavření škol mělo ošetřovné týkat **všech OSVČ, které pečují a zajišťují domácí školu pro školou povinné děti**.

(Mimochoodem – právě rodiče-podnikatele školáků ve věkové skupině do 15 let úřady doposud diskriminovaly při žádostech o „přídavek na dítě“ a obdobné prorodinné podpory. A to přesto, že byl předloni prezentován právě pro pracující! Holt tomu zabránil onen fiktivní příjem.)

Jak se autorka pokusila nespravedlnost zvrátit, čtěte ve verzi na www.ohk-most.cz, záložka E-TEMA.

Zrovna rodičům – OSVČ, kterých se nespravedlnost dotkla, bylo doporučeno se o náhradu z důvodu zavření škol a ztráty příjmu (tedy Ošetřovné – mimochoodem jde o velmi nevhodný termín) ucházet na úřadu práce formou žádosti o zmíněnou „mimořádnou okamžitou pomoc“.

Moje zkušenost?

- Žádosti jsou vesměs zamítány.
- Tvrzení ministryně, že se dají vyřídit za 60 minut, vnímám úsměvně: Naopak vím, že se správním řízením prodlužují na 60 dní, přestože žadatel projevuje maximální součinnost a dodá požadované podklady.
- Úředníci chtějí zevrubné výpisy podnikatelských i osobních účtů všech členů domácnosti, včetně dětí. A to i přesto, že rodiče ratolestí do věku 12+ nemusejí dokládat nic a pobírají měsíční výslužku i tehdy, když mají několikero příjmů a když jejich

dítě neplní žádné školní úkoly! (Pozn. Dle Agentury pro sociální začleňování totiž zhruba 1000 škol vůbec své žáky neukoluje. I tyto rodiče ale pobírají Ošetřovné z důvodu uzavření školy a přechodu na domácí výuku.)

Abdurád třešničkou na dortu je, že požádá-li živnostník o „mimořádnou okamžitou pomoc“ 2. den v měsíci, požaduje po něm úřad bankovní výpis **za tento** měsíc, příjem **v tomto** měsíci a **za tento** měsíc. To se skutečně za 60 minut stihnout nedá, dokonce ani za dva dny, jak by po nečekaných událostech mělo vyřízení trvat.

HALASNÝ ÚŘEDNÍ ŠIML

Úřední šiml nám zařehlal opravdu hlučně a jak říká Grace ve filmu Avatar: *Vidíš to? Močí nám všem na hlavy a ani se nesnaží předstírat, že je to déšť.* Mimochodem – po 60 dnech asi žádná dávka nevyřeší „okamžitou pomoc“, o kterou navíc můžete žádat opakovaně, jelikož nouzový stav se přehoupal do třetího měsíce. Nastaly nám tu situace, že úřad u jednoho žadatele v červnu vyřizuje už třetí podanou žádost, z nichž ani ta první není vyřešena.

Argumenty, že pracovníci čekali na pokyny shora a na to, **zda projde** kompenzační bonus, neobstojí už proto, že MOP není dávkou zavedenou výhradně kvůli COVID-19 – zákon, který ji zavedl, dávno existoval, a to jak pro zaměstnance, tak pro podnikatele.

Opravdu je tedy možné, že v 7. třídě jedno dítě „přinese“ svým rodičům ošetřovné, kdežto o pár dní starší spolužák je podroben takovému zásahu do soukromí, který je nakonec stejně zbytečný? Úřad je navíc přesvědčen, že by vládními opatřeními způsobenou situací měla rodina řešit například „vysáním“ dětského konta, kam babička uložila účelově vázaný dar vnoučeti na vysokoškolské vzdělávání...

Asi nestačí, že se u nás na nevyzpytatelném výživném dluží zhruba čtrnáct až šestnáct miliard. Asi by měly děti ještě **zacalovat výmysly vlády** a použít na to babiččiny celoživotní úspory – ty, které si dokázala odtrhnout od úst z oněch padesáti kaček, co jí před lety navýšili na starobním důchodu. I zhůvěřilost nevyzpytatelných alimentů se ukazuje až na dřevě. Když si někteří měli utáhnout opasky, sobě neodeprou, raději rezignují na soudně stanovenou povinnost výživy dítěte. O to více bylo na druhé straně potřeba Ošetřovného... Začarovaný kruh.

(A propos – není koronavirový pád do chudoby dalším důvodem pro to, aby stát *buď* zavedl zálohované výživné, nebo – ještě lépe – konečně pořádně zatočil s neplatič?)

Perličkou je, že „mimořádná okamžitá pomoc“ se nesmí použít na léky. Přitom zrovna ony a zdravotní pomůcky jsou položkou, na kterou mnohdy rodině schází. A tady museli nastoupit „obyčejní na pomoc obyčejným“: Například Klub svobodných matek vydělal e-shopem vlastnoručných výrobků na to, aby mezi ostatní ženy přerozdělil po dvou tisících právě na léky a potraviny. Když

se situace zhoršila a mnozí sólorodiče neměli dost na nájem, pomohl příspěvkem a novou sbírkou i tady. Mile mě překvapilo, kolik bývalých samoživitelů a samoživitelek (ale nejen jich a nejen z řad OSVČ) posílalo kromě peněz i slova podpory a pochopení.

DILETANTISMUS A VÝHRŮŽKY VĚZENÍM

Podle MPSV by zjevně nebyl problém hradit lékový výdaj z „pěťadvacítky“: Ta je totiž podle byrokratů ministerstva práce a sociálních věcí čistým, potažmo disponibilním příjmem domácnosti! Kancelářské síly ministryně Maláčové tak mimochodem jen posvětily laickou závist kvůli tomu, že „ti živnostníci dostanou pětadvacet tisíc na ruku“.

Je to vážně perla... Zvlášť když ministryně financí pohrozí podnikatelům, že jim v případě neoprávněného čerpání kompenzačního bonusu hrozí 8 let vězení. Daňáři a právníci to prohlásili za nesmysl, tak těžko říct, komu věřit – zaklekně na nás berňák, či nezaklekně?

Co na tom, že kompenzační bonus je jen peněz, který se **v okamžiku přijetí stane výdajem** na pokrytí ztrát a nákladů. Mnohým z něj nejen nezůstane nic, ale na pokrytí ztrát ani nevystačí. Příjmovou (ziskovou) situaci domácnosti tedy nikterak nemění.

Jak také jasně uváděly Hospodářská komora i resort financí, jsou „ošetřovné na dítě“ versus kompenzační bonus dva různé instrumenty, kdy každý řeší něco zcela jiného a „existují nezávisle na sobě“ – tedy i rodiče OSVČ mohou pobírat obojí.

Je to logické: Kompenzační bonus OSVČ 1) vůbec nesouvisí s péčí o dítě a výdaji na domácnost, 2) dostávají jej i ti, co dostávají ošetřovné na dítě do 13 let, 3) dostávají jej lidé bez dětí (takže by rodič s dítětem vyšel z krizové situace ve znevýhodněné ekonomické situaci, kdy je po něm požadováno nespočet povinností a výdajů kvůli uzavření školy, ale z pohledu náhrady škod a újm se k němu stát staví jako k bezdětnému. Tím tedy rozhodně není situace s dítětem řešena...)

A pokud dávka MOP má být *alternativou pro rodiny* bez ošetřovného, pak nelze šetřit kasu sociálního ministerstva tím, že nabádají Ó-eS-Vé-Čka žádat *buď jedno* (kompenzáka na úhradu PODNIKATELSKÝCH nákladů), *anebo druhé* (dávku MOP je dle zákona na úhradu OSOBNÍCH nákladů). Z dávky MOP totiž nutné náklady z podnikání živnostník neuhradí – dokonce nesmí. Potřeba sanovat ztráty v podnikání navíc nemůže být překážkou pro příznání podpory, která u ostatních řeší – z důvodu pandemických opatření – zvýšené náklady v domácnosti a péči o dítě a jeho vzdělávání.

Praxe se tak míjí s tiskovým sdělením ministerstva práce, v němž přitom správně stojí, že jednorázové vyplacení „mimořádné okamžité pomoci“ se *‘týká i rodičů (...) podnikatelů, kteří museli omezit svoji činnost... Pomoc bude tedy připravena pro všechny, kteří vlivem omezení přišli o významnou část svých příjmů.’*

NENÍ BONUS JAKO BONUS

A propos – v zákoně o kompenzačním bonusu nás politici také pohoupali, když je **nikoli „daňovým bonusem“, ale „daňovou vratkou“**. Je v tom rozdíl právě pro ty živnostníky, kteří se rozhodli – nebo byli nuceni – své podnikání přerušit či jim úplně krachlo.

- Při žádosti o jakoukoli *podporu v hmotné nouzi* (nejen MOP) by totiž bonus nebyl zahrnut do příjmu a nárok by žadateli vznikl, zato vratka je považována za příjem. S ohledem na částku 25 tisíc (II. bonusu se týká pochopitelně rovněž), která několikanásobně převyšuje životní minimum, je zbytečné se na úřad vůbec vydávat.

- Taktéž při úplném ukončení a zaevidování mezi uchazeče o práci nevzniká v daném měsíci nárok na *podporu v nezaměstnanosti*.

Slovo „bonus“ v označení Pětadvacítky tak nemá navozovat stejný režim jako bonus daňový – zjevně má být jen červeným hadrem na býka, tedy ještě více prohloubit napětí mezi živnostníky na jedné straně a zaměstnanci na druhé.

TI, KTEŘÍ SI VYBÍRAT NEMUSEJÍ...

Pokořit v tomhle živnostníky se vládě podařilo ještě jednou. To když si zaměstnanci stěžovali, že 60 % z příjmu jim jako Ošetřovné nestačí (a těm s 13letými má ta **nula** stačit?). Vláda jim částku zvýšila na 80 %, pak se jala dalekosáhle přemýšlet, zda podobné navýšení přizná i „živnostenským dětem“. Nebylo by férovější namísto toho frknout nějaká procenta těm, kterým se ošetřovné nepřiználo **vůbec**?

Ředitel odboru podnikatelského prostředí a vnitřního obchodu Pavel Vinkler mi argumentoval, že i zaměstnanců se týká limit 13 let věku dítěte pro ošetřovné. To jistě, ale musíte říct také B a C:

- Zaměstnanci mohli zůstat v zaměstnání (také za 60 nebo 80 procent).

- A pokud byla situace tak hrozná, že je firma propustila, na úřadu práce dostávají podporu – také 60 % z příjmu.

- A co nastalo v červnu? To si zaměstnanci dokonce mohli **VYBRAT, zda se vrátí do práce, nebo chtějí zůstat doma!** Kdo to odnese? Zas zaměstnavatel-podnikatel.

Není se co divit, že tohle škádlení hada bosou nohou vrylo ještě větší klín mezi dvě skupiny pracujících – živnostníky a zaměstnance. Hlášku „když se dva perou, třetí se směje“ už dobře známe, ani na těchto stránkách ji nezmiňuji prvně.

Čemu prospívá taková mezilidská nesnášenlivost? Jde o to, zda tou „třetí“ smějící se masou jsou politici, anebo notorická nemakačenka. Těch se totiž koronavirová krize nedotkla vůbec. V interview mi předsedkyně tripartitní komise pro rozvoj lidských zdrojů Drahomíra Karasová (dříve Miklošová) řekla: *Mně na této době nejvíce vadí, že na to doplácí lidé, kteří chodili do práce! Tohle mě tak irituje, že dnešní doba přeje... těm, o kterých mluvíme. Těm, kteří si v klidku žijí doma a jsou v pohodě, protože to ‘své’ dostanou. A co se týče mimořádných dávek, jsou schopni si je i takzvaně ‘vyřvat’.*

PITVA LEDVINEK ANEB POSLOUČÁM!

Neznamená to, že když jsme někteří neobdrželi ošetřovnu a snížil se nám příjem, **že bychom nepracovali** – naopak, a někdy to byla pořádná jízda, na kterou nestačilo pět dní v týdnu:

Během školní karantény dcera měla pitvat vepřové ledvinky, provádět chemické pokusy – i s ohněm. Pokoušeli jsme se dostat vejce z lahve se zúženým hrdlem, což se muselo také natočit, sestříhat, zpracovat, vysvětlit pomocí vzorce. Na výtvarný předmět malovala několik obrazů, včetně komiksově postavy a počítačově zpracovaného kaligramu. Dokonce pózovali pro repliku historického obrazu, pro kterou připravila kulisy a kostýmy. Během její samouky výpočetní techniky jsem si zopakla funkce v Excelu a při nahlédnutí do on-line zkoušky ze zeměpisu jsem zjistila, že bych ve fototestu z památek brilantně neprošla. Postavili jsme broukoviště i funkční model vylučovací soustavy. A to vše, prosím pěkně, byly domácí úkoly pro žákyni osmé třídy. Biblické „Kdo nechce pracovat, ať nejí“ prý komunisté chápali jako „Kdo neposlouchá, ať nejí“. Domácí školu jsem řídit fakt nechtěla, přesto jsem to odpracovala, financovala. Přiznávám – jako ovce jsem poslouchala a poskytovala servis tam, kde dcera potřebovala tu technickou inovaci v počítači, tu nákup barevných papírů a lepidla,

tam zas nezbytnou asistenci u náročných pokusů. Přestože to po nás zákon nemůže požadovat, hrozba „neklasifikována“ nad námi visel jako Damoklův meč.

Největší majstrštyk politického šikanéra je, když vám svobodu brát nemusí, protože si ji vezmete sami...

SPRAVEDLNOST? ZAPOMEŇTE

Ale zpět... Nikdo se nepodivil ani nad tím, že ošetřovné pobírají OSVČ, které si nehradí nemocenské pojištění, kdežto **plátcí dobrovolného nemocenského nebyli nijak zohledněni**. Mnozí přitom nikdy nepatřili mezi nezaměstnané, nežádali dosud o podpory v hmotné nouzi, tedy celé roky solidárně přispívali do záchranného systému – i dobrovolně, který se k nim teď otočil zády.

Jak vám potom zní citace Vladimíra Dostálka z MPSV, který mě ubezpečil, že „Úřad práce ČR je metodicky veden k tomu, aby vyhodnocoval nárok na MOP **co nejcitlivěji** s vědomím **specifičnosti** situace vzniklé **bez vlastního zavinění** žadatele nebo jeho rodiny“?

Žádostí o MOP přitom bylo ze strany OSVČ poskrovnu. Proč tedy tolik cavyků? Možná pro to, co vyjádřil například Miroslav Dolejší v Týdeníku Politika: „Roztříštěnost veřejnosti je cílem politické manipulace.“

Kdyby správa věcí veřejných v ČR správně fungovala – alespoň k těm nejpotřebnějším, nenapadaly by nás úvahy o potřebnosti základního nepodmíněného příjmu. Ve Španělsku jej zrovna zavádějí. „Země neprosívá, pokud opustí část své populace,“ prohlásil tamní premiér Pedro Sánchez, když novotu oznamoval. Mohli bychom chvíli „opisovat“ filozofii od tvůrců fiesty? Nemusíme se pořad opíjet jen po Čině... Mně z ní stačí učení feng-šuej, Li Čching-čao a pekingská kachna.

Lucie Bartoš, publicistka, vydavatelství MEDIA POWER, s.r.o.

*** * POZN. Investigace, jejíž výstupy jsou obsaženy v textu, neprobíhala na úřadu práce v Mostě (šlo o jiné pracoviště v Ústeckém kraji), nejde tedy o kritiku konkrétní pobočky. "Metodika" pro posuzování OSVČ v období pandemie Covid-19 však byla doporučena centrálně ministerstvem, přístup se tedy dá zobecnit na celou republiku, což ověřeno bylo.**

inzerce

Technické služby města Mostu a.s.

Poskytované služby:

- údržba městské zeleně
- sběr, svoz a likvidace odpadů
- čištění ploch a komunikací
- správa a údržba rekreačních areálů a sportovišť
- správa a údržba městského mobiliáře
- zimní údržba komunikací
- pohřební služby a správa hřbitovů

Více informací na: www.tsmost.cz

Odolnost společnosti, a to nejen proti virům, se projeví až v čase krize

Končící „koronakrize“ nás po letech klidu přivedla do situace, která byla pro několik generací v Česku překvapením a nikdy dosud nezažitou realitou, přelomovou změnou. Už jen část populace zažila rok 1989, menší část rok 1968, ještě menší začátek a konec 2. světové války nebo rok 1948. A bylo zajímavé pozorovat reakce různě starých lidí na to, co se stalo a na omezení, která byla najednou nastavena. Doufám, že vědci z různých společenských vědních oborů okamžitě začali výzkum stavu společnosti a její reakce na mezní situaci, podle mého názoru svého druhu války (můj muž, který v mezinárodních projektech spolupracuje s řadou cizinců z evropských i asijských zemí, tuto charakteristiku, tedy že jde o válku, odmítá – říká, že na Balkáně pracoval s lidmi, kterým před pár lety zastřelili otce, matku nebo sourozence a toto že je válka, ne to, že jsme museli zůstat pár týdnů doma). Pro badatele o stavu společnosti je to zcela mimořádná příležitost – zatímco vědci v oblasti fyziky nebo chemie si umí „zařídít“ pro svůj pokus teplotu blízkou absolutní nule a tím zpomalení až znehybnění všeho, ti, kteří se zabývají stavem společnosti, si takový luxus dopřát nemohou. A teď mají mimořádnou příležitost. Paměť je optimistická (to je nakonec také vědecký poznatek), tedy pokud budeme vzpomínat na minulý měsíc, těžko si vybavíme šokovou situaci a okamžitou reakci na ni tak, jak jsme ji skutečně zažili. Všechno, co nás potkalo, je mimořádnou výzvou pro společnost i pro vědu. Pro společnost je nezbytné, aby pamatovala na mezní situace a byla na ně připravena, pro výzkum to, co může způsobit lidmi vytvořená entita nebo nedostatečná znalost přírody a také to, jak fungují davy na základě vyvolaného dojmu. Jsem zároveň přesvědčena, že výzvou je také nová, resp. upravená definice války a revoluce.

Ing. Rut Bízková

Překvapení nepřipravených

Bohatá evropská společnost zapomněla, že existuje také jiný svět, ten, kde ekonomicky není dobře, kde se umírá a kde je v mnohém nedostatek, nejen materiálně. Pokud umírají lidé v Africe, tak je to zpráva z televize, pokud

v Itálii, tak to asi bude pro Evropu problémem. V Česku najednou nabyli na významu epidemiologové a hygienické stanice – protože dosud bylo dobře, šetřilo se vždycky tam, kde to vypadalo nejvíce zbytečně (stát přece nikdy nemá dost peněz, podobně firmy – pracovníci i těch nejbohatších firem vám řeknou, že firma nemá peníze, musí šetřit, atd.). Stav hygienických stanic je jen malou ukázkou toho, jak málo jsme připraveni na budoucí války a jak k financování toho, co je potenciálním (nezažitým) nebezpečím a extrémní variantou, přistupujeme. Jsme připraveni na běžná rizika. V každé organizaci existuje něco jako evakuační plán, máme zákon o krizovém řízení, fungují hasiči, zdravotníci, policie. Tedy vše potřebné pro mimořádné situace máme. Ovšem pro ty mimořádné situace, které si umíme nějak představit nebo jako reakci na to, co jsme zažili. Ochrana před povodněmi nabyla na významu, když v roce 1997 na Moravě, a hlavně pak v roce 2002 v Praze a na dalších místech Čech řádila povodeň. Najednou jsme se začali chystat na sto a víceletou vodu. Ukázalo se, že na tento krizový stav nejsme zrovna připraveni – škoda dávat peníze do něčeho, co možná nepříjde (myslelo se předtím). Podobně je to v současnosti – riziko onemocnění a smrti mnoha lidí vyděsilo republiku (taky Evropu a svět) a na významu nabyly hygienické stanice a epidemiologové. Zajímá mě průměrný věk zaměstnanců hygienických stanic a počet epidemiologů v Česku a jejich věk. Podle dostupných informací v „hygieně“ pracuje opravdu mnoho

těch, kteří si pamatují rok 1968 jako čas svého mládí... A hodně pamatují i jejich počítače... Tento medicínský segment, opravdu pro život nás všech velmi důležitý i za běžných okolností, najednou získal na slávu a významu a jistě bude podpořen. V obou případech jsme se okamžitě začali chystat na minulou válku (což neznamená, že v budoucnu nepříjde nová).

Resilience společnosti

Neexistence bipolárního světa a klid a mír posledních desetiletí způsobily, že se stále aktualizovaná definice hrozeb a příprava na reakci, pokud by se hrozby skutečně realizovaly, stala zbytečnou záležitostí. (Nevím, zda ve školách vědí, co je civilní obrana. Asi je momentálně lepší se neptat na stav armády a její bojeschopnost – ve válce, kde proti sobě nejedou tanky). Katastrofa středního dosahu, za kterou poslední zkušenosti s koronavirem můžeme – zejména z hlediska ekonomiky – považovat, by nás měla vést k vědomému budování resilience společnosti. Protože to, co jsme zažili náhle, kvůli jednomu viru, zažíváme stále, jen tu postupnou změnu nebereme dostatečně vážně jako uskutečňující se hrozbu. Klimatická změna znamená v Česku méně vody (máme jen tu, která naprší), větší erozi půdy. Dostatečně asi zareagujeme až ve chvíli, kdy z kohoutku nic nepoteče několik dní, a tak jako teď mouku a rýži vykoupíme v obchodáckých balenou vodu. Už vůbec si neumím představit, co bychom dělali týden bez elektřiny (ne tak, že někdo ohlásí, že dnes proud

nebude a bude zase za pět dní, ale že dnes není a neví se, kdy bude) a jak bychom zvládli paniku jakéhokoli druhu. Právě v těchto týdnech se v Jeseníku na Moravě šíří panika z 5G sítí, co všechno způsobují. Kombinací koronaviru a 5G sítí vzniká situace, kdy i rozumně uvažující ztrácejí soudnost. Odolnost společnosti, odolnost komunit, krátké zásobovací vzdálenosti a adaptace na novou situaci se nejen na základě právě prožitého stávají imperativem. Je třeba si konečně uvědomit, že žijeme na „sudu s prachem“, žijeme tak už dávno, svým způsobem tomu tak bylo vždycky, jen jsme to nějak přestali chápat jako riziko. Na rozdíl např. od Izraelců nežijeme v neustálé pocíťované faktické ohrožení, proto si myslíme, že ohrožení není.

Jestli je tedy současná situace v něčem přírodná, pak právě v uvědomění, že potřebujeme odolnost (resilienci, určitou soběstačnost) a okamžitá ekonomická výhodnost není jediným a možná ani hlavním kritériem pro rozhodování státu a municipalit.

Zpráva, kterou nese původ viru

Z hlediska výzkumu současné krize ukazují na dvě věci, týkající se samotného viru. Určitý okruh odborníků říká, že nemohl vzniknout přirozenou cestou. Biotechnologie, biomedicínské postupy, čím dál větší podrobná znalost živých organismů, obor syntetické biologie, to jsou neuvěřitelné studnice poznání a nových postupů, na druhé straně je to mimořádně riziková oblast bádání a nových technologií. (S kolegou se občas dohadujeme, co bude „na trhu“ rychleji, zda humanoidní robot nebo robotický humanoid. Je to legrace. Zatím.) Co všechno v těchto oborech vzniká? Na jedné straně s pomocí z těchto oborů budou lidé žít déle, orgány bude možné transplantovat ne od lidí–dárců, ale uměle vypěstované. Na druhé straně už nebude potřeba historický sarin, soman, tabun, protože stačí drobná genetická manipulace a mnoho lidí podlehne... Nejblíže velké riziko však bude, podle všeho, naše vlastní rezistence vůči antibiotikům. To jsou budoucí války... Na ně nelze reagovat zavřením hranic, k řešení je třeba spojit velmi mnoho výzkumných kapacit a vědeckých sil. Svět tedy musí zůstat otevřený, a to i s rizikem běženců a potřebou pomáhat daleko za našimi hranicemi, protože to může pomoci míru a našemu dobrému životu daleko více než několik tanků za miliardy připravených na minulé války.

Jiná varianta původu koronaviru je, že vznikl přirozenou cestou a k lidem se prý dostal přenosem z netopýřů. Nebo možná z jiných organismů. I to je poučení. Často se zdá, že bádání, které nenese okamžitě použitelný výsledek, co možná s významným ekonomickým efektem, je zbytečné. Jak bychom se ale dozvěděli, jak bojovat s virem (léky) nebo jak se před ním chránit (očkováním), kdyby nebyli ti, kteří se zabývají něčím tak zbytečným jako jsou netopýři nebo

jiní živočichové. Proč pozorovat, jak fungují mravenci, včely, proč nechávat být staré kmeny stromů a v nich všelijaký nevzhledný hmyz, proč platit českou pozorovací stanicí v Antarktidě? Vždyť je to zbytečné – až do chvíle, než budeme potřebovat znalosti těch, kteří takto „neužitečně“ trávili svůj čas a naše peníze. A zase jde o výzkum, který potřebuje otevřené hranice – spolupráci napříč zeměmi a světadily. Je stále příliš mnoho tajemství, nad kterými je třeba bádát, vznikají stále nová a netýkají se jen přírody, ale také lidí a společnosti. V zájmu resiliencie lidí a místních komunit je potřebná spolupráce, otevřený svět a otevřený přístup k novým poznatkům.

Definice války a revoluce

Žijeme v přelomové době. COVID-19 to jen zvýraznil. Pokud bychom se zabývali velkými světovými společenskými a technologickými trendy, asi bychom dospěli k poznání, že žijeme v revoluční, zlomové době. Způsobují to především digitální technologie jako obecný nástroj změn. Digitalizace všeho přináší zcela nové možnosti. Ve „velmi slabém odvaru“ jsme to zažili právě v minulých týdnech. Lidé mohou existovat doma, když práce a služby přicházejí za nimi, začínají fungovat digitálně. Velmi rychle jsme se naučili používat nové nástroje, zároveň se ukázaly nedostatky. Učitelé mohou klidně učit děti, které jsou doma – ovšem musí to umět, děti i učitelé musí být vybaveni odpovídajícími technologiemi a nesmí „padat síť“, když najednou zasednou k videohovoru rodiče, aby pracovali a děti, aby se učily. Změna, která přichází, není postupná, v průběhu desítek let, je to změna radikální, vše se mění v průběhu měsíců a jednotek let. Tato prudká změna už nemá charakter evoluce. Bylo by tedy vhodné se zabývat tím, zda revoluce 21. století je skutečně to samé, jako potoky krve a vražda Jeana Marata.

Řada odborníků tvrdí, že v Evropě již více než deset let žijeme do jisté míry v situaci hybridní války. Informační centrum o NATO nabízí pro hybridní válku tuto definici:

„Hybridní válka je ozbrojený konflikt vedený kombinací nevojenských a vojenských prostředků s cílem jejich synergickým efektem přinutit protivníka k učinění takových kroků, které by sám o sobě neučinil. Alespoň jednou stranou konfliktu je stát. Hlavní roli při dosažení cílů války hrají nevojenské prostředky v podobě psychologických operací a propagandy, ekonomických sankcí, embarg, kriminálních aktivit, teroristických aktivit a jiných subverzivních aktivit obdobného charakteru. Vojenské operace útočnicka jsou vedeny na zapřenou nepravděpodobnými silami kombinujícími symetrické a asymetrické způsoby vedení bojové činnosti proti celé společnosti a zejména proti jejím politickým strukturám, orgánům státní správy a samosprávy, ekonomice státu, morálce obyvatelstva a ozbrojeným silám.“

Viz <https://www.natoaktual.cz/publikace/lpublikace-hybridni-hrozby>

Žijeme ve světě, kde je možné – zejména kvůli novým znalostem získaným vědeckou prací a s pomocí digitálních technologií – dosahovat určitých cílů jinými prostředky, než bylo dosud zvykem. Kdysi stály armády proti sobě viditelně na bojišti, později se zakopávaly, střílely kaťušemi, raketami středního nebo dlouhého doletu, dnes treťí se satelitní navigací to správné auto s protivníkem. Možná daleko účinnější je však vytvořit zdání, které povede ke vzpouře davů. A už to jen „pocukovat“ drony... Je čas změnit definici války a zaměřit se na přípravu na války budoucí, ne minulé.

Zkušenosti z uplynulých měsíců jsou příležitostí pro novou reflexi skutečnosti a nové začátky. Sedíme na sudu s prachem, ale to jsme seděli vždycky, jen si to vždycky neuvědomujeme. Momentálně ano, proto je vhodný čas na urychlené budování resiliencie – odolnosti ekonomiky, společnosti, životního prostředí. Obnova ekonomiky dává příležitost začít s novým byznysem, česká vynalézavost se právě v poslední době mimořádně prokázala a byla mimořádně užitečná. Pro rychle se vyvíjející společnost potřebujeme stále nové znalosti z vědy a otevřený svět. A to všechno je velmi vážná výzva – v zemi, která je založena na průmyslu, a tedy velkých tocích hmoty, jejíž původ je v rizikových zemích (vlastní máme jen kaolín a písek, nemáme ani dost vody), s uhlím jako jediným vlastním zdrojem energie, který se navíc chystáme zavřít, a jen jistou mírou potravinové soběstačnosti z polí, jejichž výměra ubývá a velká část je vystavena erozi.

Trochu si „přihřeju polívku“: Určitým návodem může být strategie SMART Česko, kterou jsme s kolegyněmi a kolegy těsně před koronakrizí dokončili (www.smartcesko.cz). To, co jsme navrhli, se intuitivně, vynalézavou aktivitou lidí v době krize začalo realizovat. Tak snad ta doporučení je možné brát alespoň trochu vážně. Hlavní imperativ celé strategie je: Myslete na dobrý život lidí, ať je to kdokoli a žije kdekoli, pomozte k tomu vytvořit podmínky. Práce a služby ať chodí za lidmi. Digitalizace to umožňuje a tento „obrácený gard“, ne lidé jdou za prací a službami, ale naopak, dává příležitost pro nový český byznys. V přípravě nových řešení jsme na stejné startovací čáře jako jini, máme mimořádně šikovné a chytré lidi a nové služby nepotřebují tolik hmoty jako klasický průmysl. Z těchto řešení může vzejít nová prosperita. Ale bez dostatečného zajištění energií to není možné. Kombinace centrální a decentrální energetiky v resilientních komunitách a odolné zemi je však další, samostatný příběh...

Ing. Rut Bízková

Koronavirus – a poučení?

Úvodní komentář

Naše historická zkušenost ukazuje, že za přibližně každých sto let jsou naše populace vystaveny pandemii, která způsobuje miliony úmrtí a má velký dopad na vývoj našich civilizací. Mezi klíčovými pandemiemi jsou Černá smrt (1347-1351), asi se 70 miliony mrtvých, Španělská chřipka (1918-1919), přibližně s 50 milióny mrtvých, a nyní COVID-19, zatím 371 000 úmrtí (World Meteor, 31. květen 2020). Neměli bychom zapomenout na existující globální epidemii HIV/AIDS, která usmrtila asi 25 milionů po celém světě.

Pozadí

Když byl na podzim 2019 svět zaměstnán argumenty o původu a kontrole globální klimatické změny, dopadu Čína – Americké obchodní války, pomalému, ale viditelnému odchodu USA z Afghánistánu a z oblasti Asie- Pacifiku, další důležitá událost se začala rýsovat na obzoru v Asii. Od října 2019, ve městě Wuhan s 11 miliony obyvateli, lékaři začali pozorovat nezvyklá úmrtí pacientů v důsledku respirativního onemocnění podobného zápalu plic. V prosinci Dr. Li Wenliang varoval ostatní lékaře o přenosu z člověka na člověka této nemoci, způsobené koronavirem. Dr. Li Wenliang byl za to perzekuován policií a musel podepsat prohlášení, že falešně informoval o infekční nemoci. Nicméně, to již bylo pozdě a Dr. Li Wenliang zemřel začátkem února 2020 po infekci koronavirem. To způsobilo veřejné pohoršení na internetových stránkách v Číně.

Je také důležité si pamatovat, že jiná země – Tchaj-wan, varovala Mezinárodní zdravotní organizaci (WHO) 31. prosince 2019 o epidemii způsobující přenos koronaviru z člověka na člověka ve Wuhanu. Varování z Tchaj-wanu bylo ignorováno Mezinárodní zdravotní organizací, ale 23. ledna čínské úřady uzavřely a izolovaly Wuhan. Nicméně mezinárodní lety z Wuhanu byly povoleny. Mezitím se tato epidemie způsobená koronavirem začala rozšiřovat po celém světě a s velkým rozsahem v Evropě, hlavně v severní Itálii. Začátkem února 2020 vláda Spojených států zastavila mezinárodní lety z a do Číny, za což prezident Mezinárodní zdravotní organizace pokáral Spojené státy.

V době psaní tohoto článku dosáhl počet obětí v USA kolem 100 000 během dvou měsíců. Když to porovnáme s válkou ve Vietnamu, kde mezi roky 1955 a 1975 padlo 58 000 američanů během skoro dvaceti let. V té době se také připravovaly oslavy na Čínský nový rok, kdy miliony lidí cestují uvnitř Číny a do zahraničí za svými rodinami a přáteli. To byl jeden z důležitých faktorů rozšiřování nákazy koronavirem i v Evropě. Mezitím byl 12. března v České republice nařízen mimořádný stav, izolace (lockdown) a zavřely se hranice. Nicméně již 9. března vláda zastavila přímé lety mezi

Dr. Karel Peter Kučera

Českou republikou a Čínou, jako jedna z prvních zemí v Evropě. Česká republika zavedla přísné opatření ke kontrole COVID-19 v zemi, včetně povinného nošení roušek, zavření škol, zrušení veřejných akcí, zavření restaurací, divadel, kin a muzeí až do odvolání. Vláda také oznámila, že i po relaxaci kontrolních opatření bude mít právo zasáhnout, kdyby bylo zapotřebí opět kontrolovat rozšíření nákazy. Od 19. března bylo nařízeno nosit roušky nebo respirátory na veřejnosti, ale od 9. dubna byla udělena výjimka cestujícím v osobních automobilech, stejně tak pro domácnosti a pro řidiče autobusů, kteří jsou odděleni od cestujících. Tato opatření byla realizována včas, **a Česko se stalo jednou z neúspěšnějších zemí v prevenci a kontrole rozšíření koronavirové epidemie v Evropě, ale také ve světě.**

Pandemie ve státech Evropské unie

V první řadě je nutné zdůraznit, že včasné zastavení letů mezi Čínou a Českou republikou hrálo významnou roli v minimalizaci a kontrole nákazy nejen v České republice, ale i v zemích, které letecké styky s Čínou rychle omezily. Autor tohoto článku použil k porovnání úspěšnosti zavedených opatření mimořádného stavu informaci ze statistiky uveřejněné 14. května (World Meter Info/ Coronavirus-Světový meteor Inko/Coronavirus, May 14 1859GMT). V té době bylo nakaženo virem COVID-19 globálně 4 491 875 lidí a z nich 301 621 zemřelo. Autor použil data o úmrtí na 1 milion obyvatelstva (**U1M**) vybraných zemí, tzv. vyspělých západoevropských zemí, USA a zemí střední a východní Evropy, včetně Visegrádské čtyřky Česka, Polska, Slovenska a Maďarska (V4).

Ve vyspělých **západoevropských zemích, včetně USA, počet úmrtí na milion byl v průměru 279,4, ale v zemích V4 je to pouze 25,3 a pro šest vyspělých evropských zemí byl U1M dokonce 581,7.** To je relativně velké číslo, když si uvědomíme vyspělost, bohatství a stav zdravotní infrastruktury těchto zemí. To poukazuje, **že počet úmrtí na 1 milion obyvatelstva byl více než desetkrát větší ve vyspělých evropských zemích a USA, než v zemích střední a východní Evropy.** Ve třech baltických zemích Estonsku, Litvě a Lotyšsku byl počet úmrtí na 1 milion 10, ale v nordických zemích včetně Švédska, Norska, Finska a Dánska to bylo 100. V podstatě by se z těchto čísel dalo usoudit, že ve vyspělých zemích západní Evropy a USA vlády nebyly na pandemii připraveny a pomalu rozhodovaly o uplatnění zákona mimořádného stavu, aby ochránily svoje obyvatelstvo. Některé vlády argumentovaly tím, že vystavením jejich obyvatelstva podmínkám stádové imunity zajistí všeobecnou lepší imunitu proti naze COVID-19. Nicméně takové argumenty se ukázaly nerealistické, protože až do doby ukončení psaní tohoto článku se nepodařilo dokázat, že lidé, kteří prošli COVID-19 nakažením mají imunitu proti další naze. Zavedením podmínek stádové imunity se ale také ukázalo, že západní neo liberální demokracie neměly žádné plány pro ustanovení mimořádného stavu ohrožení a kontrolu katastrof, jak přírodních, tak způsobených lidskými akcemi. Přijetí opatření k vytvoření stádové imunity byla jen lehká cesta ven z existující krize, která nevyšla, a to spojené se snahou se vrátit k normální situaci, aby fungovala ekonomika, i přes stále vysoké denní nákazy koronavirem, ukazují

nedostatek citlivosti a nezájem ochránit starší generace, které vybudovaly nynější blahobyt v západních vyvinutých ekonomikách.

Začátky pandemie COVID-19 v zemích EU nebyly šťastné a hladké. Podle zprávy publikované Londýnskou vysokou školou ekonomickou (LSE, Dionyssis G. Dimitrakopoulos and Georgette Lalis, 27. 3. 2020) EU musela reagovat na počáteční rozhodnutí jednotlivých států, které samostatně zavedly "omezení na vývoz" výrobků začínaje s osobními ochrannými pomůckami (personal protection equipment—PPE), který byl rozšířen na léky. To zavinilo problémy v dopravě urgentně potřebných produktů v různých zemích.

To se stalo například při dovozu potřebných prostředků pro ochranu proti infekci COVID-19 přes Německo, Maďarsko a i v České republice. V podstatě znovuvyhrazení mezinárodních hranic způsobilo problémy pro ochranu zdraví občanů a EU přiznala, že tato situace zavinila zdržení urgentně potřebných prostředků pro kritickou situaci v Itálii. Přestože EU relativně rychle vyřešila tuto situaci, občané EU by si měli pamatovat, že by se toto nemělo opakovat. To se také týká adaptace článku 5 v NATO, kde útok na kterýkoliv stát bude brán jako útok na celé NATO. V případě počáteční invaze Evropy, řekněme vojsky Ruskou federací, by neharmonický postoj a chování státu NATO znamenal katastrofu pro celou Evropu, a to také platí pro boj s terorismem. Evropští představitelé 23. dubna rozhodli vyčlenit 540 miliard eur pro tři základní prvky bezpečnostní sítě—pracujících/zaměstnanců, obchod a členské země pro zotavení situace.

Pandemie COVID-19 a situace v jihovýchodní Asii a Australasii

Když se díváme na situaci v úspěšných zemích Asie a zvláště v jihovýchodní Asii a Japonsku, tak počet mrtvých na 1 milion obyvatel je daleko menší než v jakékoliv části Evropy a zbytku světa. To ukazuje, že vlády těchto zemí byly lépe připraveny na katastrofické události a možné pohromy a také to, že tyto vlády realizovaly přísné pravidla mimořádného stavu rychleji, než vyvinuté západní státy Evropské unie.

Hong Kong, Vietnam a Thajsko jsou navštěvovány tisíce Číňany a přesto celkový počet úmrtí v důsledku COVID-19 byl malý, v průměru **0.53 úmrtí na 1 milion obyvatel**. Zajímavý a výjimečný fakt je, že až do konce psaní tohoto článku nebyly zaznamenány žádné úmrtí COVID-19 ve Vietnamu, přestože tato země má dlouhou hranici s Čínou. Vietnam demonstroval nejlepší organizovanou kontrolu infekce COVID-19 společně s Tchaj-wanem, Singapurem a také s Jižní Koreou. Vietnam zaznamenal 324 onemocnění koronavirem, přestože počet obyvatel přesahuje 95 milionů v době psaní tohoto článku. Vietnam použil zdravotní a také bezpečnostní složky, včetně policie, ke kontrole rozšiřování viru prostřednictvím velkoplošného testování a kontrolou pohybu obyvatelstva. Vietnam uzavřel hranice

s Čínou a zastavil s ní letecké spojení již uprostřed ledna 2020.

Mimo jiné byl Vietnam první zemí, které se podařilo úplně zastavit pandemii SARS v roce 2002. Singapur, který je největším leteckým dopravním uzlem v Asii, kudy procestuje miliony občanů z pevninské Číny a který tisíce Číňanů navštěvuje, měl jen 23 úmrtí a U1M jen 4 v době psaní tohoto článku. Většina infekcí v Singapuru byla dovezena občany tohoto státu vracejících se z Velké Británie a podobná situace existovala i v Hong Kongu. Hong Kong je součástí Číny a je navštěvován ročně statisíci turisty z pevninské Číny a měl ke 14. květnu 2020 úmrtí na milion jen 0,5. Jižní Korea má také velice efektivní kontrolu infekce COVID-19 a přes několik ohnisk nakažení mezi náboženskými skupinami. Nicméně dobrý stav zdravotnictví zamezil mnoha úmrtí a U1M byl jen 5.

Země jihovýchodní Asie mohou být historicky považovány za země, které byly dlouhou dobu v ohrožení v důsledku geopolitické situace a nedávné historie, a to je jeden z faktorů, který držel tyto země připravené na mimořádný stav. To také naznačuje, že veřejnost v těchto zemích je připravena akceptovat rozhodnutí technokratů ve vládních krizových štábech, i když tyto rozhodnutí přinesou dočasné omezení pohybu a ekonomické činnosti.

V Austrálii a na Novém Zélandu se také dobře podařilo kontrolovat infekci COVID-19 a tyto dvě země měly do poloviny května malé U1M jen 4. Obě země jsou relativně geograficky izolované, ale jsou navštěvovány tisíci turisty z Číny a mnoho Číňanů z pevninské Číny mají příbuzné v těchto zemích a v době Čínské nového roku se vzájemně navštěvují. Obě země vyvinuly rychlou kontrolu rozšiřování koronaviru a 27. února australská vláda aktivovala tzv. Státní mimořádný zdravotní plán pro COVID-19. Toto mimořádné opatření obsahovalo 60minutové testy osob podezřelých z nakažení COVID-19. Byla okamžitě poskytnutá léčba a zaveden společenský odstup (social distancing). Austrálie má veřejně financovaný zdravotnický systém a pojištění pokrývající plošně celou zemi. Podobné opatření zavedl Nový Zéland, kde od 3. února osobám z pevninské Číny byl zakázán vstup. Je vidět, že zastavení styku s ohniskem nákazy hraje důležitou roli při kontrole epidemií a pandemií.

Zajímavé zkušenosti z pandemie COVID-19

Začátek pandemie byl poznamenán nerozeznáním nebezpečí, které epidemie ve Wuhanu představovala jak v Číně, tak v ostatním světě kromě zemí, které jsou zvyklé historicky žít v ohrožení, a které sledovaly situaci na pevninské Číně. Epidemie koronavirem nebyla zpočátku brána vážně, prezidentem Spojených států, Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a mnoha ostatními činiteli. Důležitou roli také hrála počáteční zdrženlivost Čínské vlády, varovat mezinárodní

společenství před vážností epidemie ve Wuhanu. To vše ale zdrželo ustanovení preventivních akcí proti pandemii ve světě a pravděpodobně stálo tisíce životů a ztrátu času v počáteční fázi pandemie ve světě. Jakmile svět realizoval vážnost situace, ukázalo se, že je nedostatek osobních ochranných prostředků (PPE) včetně roušek, respirátorů, ventilátorů, ochranných oděvů, hlavně pro první linii pracovníků ve zdravotnictví, kteří museli ošetřovat obyvatelstvo nakažené koronavirem-COVID-19, a to platilo hlavně v Evropě, ale také v USA. Globalizace vytvořila přesun výroby ze západního světa na východ, hlavně do Číny, kde laciná pracovní síla a vládní dotace do sektoru výroby vytvořily velice laciné prostředí pro výrobu čehokoli. To zpočátku vytvořilo situaci, kdy jednotlivé národní státy (national states) se pokoušely zajistit přístup ke zdrojům výroby osobních ochranných prostředků z Číny, kde hlavní zdroje jejich výroby v té době existovaly. Například na počátku epidemie ve Wuhanu, Česká republika poslala humanitární pomoc ve formě roušek, respirátorů a ochranných oděvů do Číny. Nicméně obratem Česka vláda musela zaplatit za zásobu několika nákladů těchto prostředků z Číny. Je důležité si uvědomit, že to bylo NATO, které v té době zařídilo 3 lety obrovským nákladním letadlem Ruslan AN-124 z Ukrajiny do Česka v rámci NATO SALIS (Strategic Airlift International Solution) programu. Navíc České vojenské letectvo použilo vojenský Airbus A-320 (Air Force No.1) a několik Čínských charterových letů k dovozu ochranných prostředků nakoupených v Číně. To mimo jiné zahrnovalo 20 milionů roušek, 6 milionů respirátorů a více než 250 000 ochranných oděvů a testovací prostředky. Nicméně, velké procento těchto testovacích prostředků bylo vadných a nepřesných a tak vadné roušky, respirátory a testovací prostředky musely být poslány zpět do Číny. Tyto problémy se ukázaly například v Itálii a Španělsku, kde počet nakažených a úmrtí dosahoval velice kritických čísel. To samé se ale také opakovalo v Indii, Nizozemsku, Kanadě, Turecku a v mnoha jiných zemích. Tato nešťastná situace byla výsledkem nedostatku strategických zásob v Evropských zemích. Ještě důležitější je, že Evropské země ztratily výrobní kapacitu v důsledku využívání laciné produkce z Číny. Čína se stala výrobním motorem světa kromě několika zemí, které jsou výjimkou. To ukázalo, že většina nadnárodních a velkých národních firem jsou motivovány jen ziskem bez žádné strategické předvídatosti. Je důležité si pamatovat, že kdyby jakákoli epidemie s pandemickým potenciálem nastala kdekoli ve světě, informace o takovém ohnisku musí být uveřejněna a svět varován co nejdříve a situace nesmí být utajována z jakýchkoli důvodů. Čína byla kritizována z několika důvodů:

1. Čínský doktor Li Wenliang, jeden z předních osmi informátorů, kteří se snažili varovat před epidemií koronaviru, byli potrestáni místní policií a Li Weinliang sám nakonec

zemřel v důsledku infekce COVID-19 (Sino-cism, 6. 2. 2020).

2. Čínská vědecká pracovnice Huan Wan Ling z Ústavu pro virologii ve Wuhanu, byla identifikována jako první pacient s infekcí COVID-19 (diagnozována 16. 2. 2020), zmizela a veškerá informace o ni a jejím zaměstnání na institutu byla zničena (Daily Dossier, 4. 5. 2020).
3. Dále bylo zaznamenáno, že vzorky viru ve Wuhanu byly zničeny na Genomické laboratoři ve Wuhanu a trh a tržní stánky ve Wuhanu, které se udávají jako zdroj koronaviru, byly dezinfikovány (Daily Telegraph, Dossier 4. 5. 2020). Nicméně Čína později přiznala, že byly vydány příkazy, aby tzv. neautorizované laboratoře zničily vzorky koronaviru z "bio-bezpečnostních důvodů" (Sophia Ankel, May 14, 2020, Business Insider).
4. Informace o nosičích viru bez symptomu byla utajována a původní infekce byly popřeny. Pevninská Čína (PRC) a Světová zdravotnická organizace (WHO) popřely přenos viru až do 20. ledna i přes to, že Tchaj-wan Světovou zdravotnickou organizaci o epidemii ve Wuhanu informoval od 31. prosince 2019, a také Hong Kongské úřady informovaly WHO již 4. ledna 2020.

Wuhan je město jedenácti milionů obyvatel a hlavní dopravní uzel v Číně. Město bylo dáno do izolace 23. ledna 2020, přesto že Čína dělala nátlak na mnoho ostatních vlád, aby nezastavovaly letecké spojení s Čínou. Ve Wuhanu nebyla vyhlášena žádná omezení na mezinárodní leteckou dopravu, přesto že v Číně byla vyhlášena dopravní omezení (Daily Telegraph Dossier, 4. května 2020). Je nešťastné, že v začátcích pandemie nebyla vyhlášena žádná omezení a zastavení mezinárodní letecké dopravy, protože to ovlivnilo rozšíření koronaviru do všech částí světa. Navíc v té době Čínského nového roku miliony lidí cestovaly z Číny do zahraničí. Včasné zastavení mezinárodních leteckých spojení s Čínou by bývalo mohlo zachránit miliony životů po celém světě.

Nakažlivost nemoci se vyjadřuje číslem, které se nazývá základní reprodukční číslo R (basic reproduction number), které vyjadřuje kolik jedna osoba může v průměru infikovat ostatních osob. Podle zdrojů Wikipedie mají spalničky největší reprodukční číslo 12-18, obrna 5-7, HIV/AIDS 2-5, SARS 3,7, Španělská chřipka (1918-1919), Ebola 1,7 a pro COVID-19 je to přibližně 3 v rozmezí 1,9-5,7. Je důležité si uvědomit, že jakákoli uvolnění kontrolních opatření v době epidemie a pandemie by měly být realizovány jen když R je menší

než 1. Většina zemí to ale asi nebude respektovat, protože ekonomické a politické (znovuzvolení stran a politiků) převáží opatrnost, a to s velkou pravděpodobností povede ke druhé vlně pandemie. Další důležitý faktor je úmrtí na lidské choroby (human disease fatalities in % mezi neočkovanou a neléčenou populací), které se vyjadřuje v procentech. Podle zdrojů z Wikipedie, neštovice je faktor úmrtí na lidské choroby 30%, ale může to být až 75%, pro Ebolu je to 83 až 90%, pro AIDS/HIV 50 až 85%, pro anthrax přes 65%, pro tetanus 50%, pro H5N1 60%, pro MERS 43%, pro SARS 11% a pro COVID-19 asi 1 až 9%.

Další důležité číslo je míra úmrtnosti na případy (case fatality rate-CFR), které identifikuje v procentech úmrtí děleno počtem nakažených krát 100. V případě COVID-19 úmrtnost je větší pro starší populaci (> 60) a pro případy s dalšími zdravotními problémy jako jsou kardiovaskulární choroby, cukrovka, a respirační choroby. Další číslo je hrubá úmrtnost (crude fatality rate-CFR), které určuje v procentech pravděpodobnost, že jakýkoli jedinec v určité populaci zemře v důsledku nemoci, nejen ti kteří jsou nakaženi (The World in Data, 24. 5. 2020). Obě výše uvedená čísla jsou jen relativními indikátory v určité fázi aktivní pandemie. V případě COVID-19 malé děti mají malou úmrtnost a starší generace (>60)

Průzkum a mapování v džungli na Sulawesí

s dalšími zdravotními problémy mají úmrtnost mezi 5 až 13 % (získáno z několika zdrojů 30. 5. 2020 na internetu). V době psaní tohoto článku do 31. května 2020 nebyla nalezena žádná efektivní vakcína proti infekci COVID-19.

Některé aspekty dopadu COVID-19 pandemie na bezpečnost

Bezpečnost zahrnuje tradiční bezpečnostní předměty, ale nyní také netradiční bezpečnostní předměty jako jsou hybridní válka, environmentální bezpečnost a různé pohromy, kdy bezpečnostní vojenské orgány musí spolupracovat s civilními aktéry obranných opatření. Doba pandemií ovlivňuje bezpečnost, protože státy a vlády jsou zaměřené na obranu proti pandemiím a jejich bezpečnostní a vojenské síly mohou být napadeny virem a jejich operační schopnosti sníženy. To je nebezpečné zvláště, když několik zemí disponuje nukleárními zbraněmi včetně USA, Ruské federace, Číny, Indie, Pákistanu, Velké Británie, Francie, ale také pravděpodobně Izrael, Japonsko, Severní Korea a možná i Singapur. I v době pandemie, ozbrojené složky musí být schopny kontrolovat, ovládat a použít potenciál zbraní hromadného ničení. Ozbrojené síly musí být připravené obrany proti vnějším nepřítelům, ale také zabezpečit vnitřní bezpečnost, obranu hranic, operability, komunikaci, velení, zásobování, strategický i taktický průzkum a monitorování, kontrolu a řízení leteckého provozu. Musí být zajištěny dopravní komunikace, strategicky důležitá výroba, zásobování elektrickou energií, zásobování vodou, potravinový řetězec a zdravotní infrastruktura.

Důležité je ochránit fungování **kybernetické obrany a bezpečnosti**. Při integraci práce civilních a vojenských orgánů v krizových situacích je nutné zajistit fungující komunikační prostředky. V době krize včetně povodní, zemětřesení, sopečné činnosti a nepokojů jsou normální komunikační prostředky buď přehlčeny a nebo narušeny a nefungují. Proto je nutné mít **dostatečné množství radiotelefonů a satelitních telefonů, protože ty jsou nezávislé na veřejně dostupných komunikačních prostředcích**. Nukleární velmoci musí mít plnou kontrolu raketových jednotek, protivzdušné obrany, ponorek, letadlových lodí, strategického letectva a tyto asety musí být schopny ubránit proti útoku a mít zdravotnické asety a jednotky funkční a připravené zasáhnout kde je zapotřebí. Zranitelnost vyspělých zemí a i ostatních je demonstrována kybernetickými útoky, které se opakovaly i v době pandemie COVID-19 a i to, že mezi cíly byly nemocnice.

V době psaní tohoto článku došlo k několika událostem, které ohrozily světovou bezpečnost v důsledku vlivu pandemie COVID-19. Mezi tyto události patří:

1. Nakažení posádek letadlových lodí USA koronavirem (Theodore Roosevelt) v oblasti Pacifiku. Posádky takových lodí jsou v síle

4 až 6 tisíců, a protože se žije v relativně malých prostorách, jsou tyto posádky vystaveny většímu riziku nákazy než za normálních podmínek. Toto platí i pro ponorky, zvláště strategické nukleární ponorky. V Pacifiku v době nákazy na US letadlových lodích v oblasti Asie-Pacifiku Čína zvýšila námořní operace v Jihočínském moři, kde existuje napětí mezi Čínou a pěti litorálními zeměmi, které mají teritoriální a EEZ v tomto subregionálním moři. Čína vyslala pobřežní hlídkové lodě (Coast Guard) do teritoriálních vod Vietnamu, Malajsie a Indonésie. To mohlo vyvolat ozbrojený konflikt, který by se mohl rozšířit, protože Spojené státy, ale také Britové a Francouzi hlídají v této oblasti (mimo jiné nukleární ponorky), aby zajistili bezpečnost a průchodnost důležitých mezinárodních námořních přepravních cest (shipping lanes).

2. Sdělovací prostředky upozornily na přeshraniční konflikt v horské oblasti mezi Indií a Čínou. Podle místních, ale nepotvrzených zdrojů, Čína poslala armádu v síle brigády do hraniční oblasti s Indií a překročila hranici do Indie. Nyní se sice vyjednává, ale je to oblast dlouhotrvajícího rozporu o hranice. Obe země mají nukleární zbraně.
3. Turecko využilo krizové situace pandemie COVID-19 a vyslalo lodě s posilami a vojenskou technikou vládě v Libyi do Tripolisu, která bojuje proti veliteli národních ozbrojených sil generálu Haftarovi. Generál Haftar je podporován Ruskou federací a na jeho straně bojují jednotky Ruské soukromé armády Wagner Group. Navíc je situace vyhocena tím, že Turecko podepsalo smouvu s vládou v Tripolisu o průzkumu a těžbě ropy ve Středozemním moři, kterou odmítá Kypr, Řecko a většina zemí Středozemního moře.
4. V severní části Mozambiku byly hlášeny útoky islámských extrémistů v oblastech bohatých na ropy. Vláda Mozambiku vyjednává s Jižní Afrikou o možnosti vojenské spolupráce v této oblasti. Ruská vojenská skupina Wagner Group prý také operuje v této oblasti, ale Ruská federace má velice dobré vztahy s Jižní Afrikou i Mozambikem.
5. V oblastech konfliktu jako je Jemen, Afghánistán a Somálsko je velký potenciál pro kritické rozšíření pandemie COVID-19. Zdravotnická infrastruktura v těchto oblastech téměř neexistuje a tyto země se mohou stát hlavními ohnisky druhé vlny pandemie ve světě.
6. V mnoha zemích pandemie způsobila sociálně ekonomické napětí a nestabilní situaci, která může vyústit v nepokoje a násilí. Příkladem je situace ve Spojených státech, kde více než 16 000 členů národní gardy bylo vysláno do ulic.

Odezva a reakce na nebezpečí pandemie musí být rychlá, integrovaná a vedená nouzovým výběrem složeným z technokratů

a odborníků podporovaných politickým vedením státu a především musí být politická vůle vyhlásit nouzový stav s podporou většiny veřejnosti. To bylo demonstrováno v zemích jako je Česká republika, Vietnam, Hong Kong, Tchaj-wan, Singapur, Austrálie a Nový Zéland. Zkušenosti z nynějšího pandemika ukazují, že rychlé uzavření hranic a hlavně leteckého spojení s ohniskem epidemie musí být prvním krokem spojeným s testováním, léčbou a trasováním kontaktu nakažených osob. To je nutné udělat na místech vstupu cestujících do každé země, protože existuje kontrolní vstupní infrastruktura na hranicích i mezi státy EU, kde takové kontroly jsou nutné. Ve zprávě publikované 30. dubna 2020 výzkumníci z Center for Infectious Disease Research and Policy (CIDRAP) v USA předpověděli tři možné scénáře budoucího vývoje pandemie COVID-19:

Scenář 1: Opětně menší vlny infekcí.

Scenář 2: Druhá větší vlna infekcí na podzim 2020.

Tento scénář se považuje za nejpravděpodobnější.

Scenář 3: Malá ohniska přetrvávající nákazy.

Výše uvedené předpovědi jsou možné nejen pro USA, ale pro celý svět. Je velice pravděpodobné, že na konci léta, možná v září, dojde ke druhé vlně COVID-19 po tom, co se uvolní nařízení mimořádného stavu, obnoví se cestování mezi zeměmi a otevřou se školy. Virus je stále mezi námi a ten nerespektuje žádné hranice. Situace se zlepší až po nalezení efektivní vakcíny proti COVID-19.

Názory vyjádřené v tomto článku jsou soukromé názory autora a nepředstavují názor žádné organizace, nebo politické strany.

Dr. Karel Peter Kučera
externí výzkumný pracovník
Životní prostředí a integrální plánování
využití přírodních zdrojů
Škola orientálních a afrických studií,
Univerzita Londýn

Použité zdroje:

Press Release by Sir Ray Avery, 30 April 2020
Daily Telegraph, Dossier Against China Bat Virus, Programme 04.05, by Sharri Markon
London School of Economics, The EU's reaction to the COVID-19 pandemic – a preliminary assessment, Dionyssis G. Dimitrakopoulos and Georgette Lalis, 27. 3. 2020
EU Presentation, A-Z plain English guide to Covid-19, Presentation by the EU in Ireland, 13. 5.201
Life Science Essentials, by Nicoletta Lanese, 'Batch' testing worked in Wuhan, but it won't work everywhere, 29.May 2020.
Sinocism, Bill Bishop, Subject: Reports of the death Dr. Li Wenliang spark outrage; Internet media crackdown, Thursday, 6. February 2020
The World in Data, Licensed by Hannah Ritchie and Max Roser, 24.5.2020

V těžkých chvílích je úkolem velkých firem být stabilizačním prvkem

„Čelíme nezvyklé situaci, která bude mít dlouhodobý vliv na světovou i českou ekonomiku. Nedotýká se totiž jednoho odvětví, ale zásadně postihuje celou ekonomiku, takže často dochází nikoliv k pouhému narušení, ale přímo k rozpadu odběratelsko-dodavatelských řetězců. Jsem ale přesvědčen, že většina z nás dokáže tuto výzvu zvládnout a přizpůsobit se. Ti nejlepší vyjdou z této zkoušky zoceleni,“ říká Tomasz Wiatrak, generální ředitel skupiny Unipetrol.

Jak na aktuální situaci reaguje Unipetrol?

Úlohou velkých společností je v těchto těžkých chvílích působit jako stabilizační prvek. A toto vnímáme jako naši prioritu navzdory tomu, že sami řešíme celou řadu nečekaných výzev. Naše silné zázemí a především zkušenosti nám

pomáhají nepropadat panice. My v petrochemickém průmyslu jsme zvyklí žít v sinusoidách zisků a ztrát podle aktuálního makroekonomického vývoje. Současně kvůli extrémním požadavkům na zajištění bezpečnosti a kontinuity výroby jsme na situaci, které nyní všichni čelíme, preventivně připraveni.

Jaké jsou ty aktuální výzvy, kterým čelíte?

Je jich celá řada. Musíme se vyrovnat s následky nepříznivé makroekonomické situace z minulého roku a především jsme museli zkombinovat dvě velké výzvy – realizovat nutnou a bezodkladnou generální revizi našich

výrobních zařízení v chemickém závodě v Litvínově a minimalizovat rizika spojená s šířením nemoci COVID-19. Jsem velmi rád, že jsme byli úspěšní. Kombinace těchto výzev nás postavila před nutnost optimalizovat naše provozní náklady a hledat synergie. Ale to hlavní, tedy zaměstnaneckou sílu a investice do rozvoje, krátit nebudeme.

Jak velké investice to jsou?

Pro tento rok plánujeme reinvestovat v našich výrobních závodech a v maloobchodním segmentu více než deset miliard korun. To je vskutku rekordní objem finančních prostředků, který je největším petrochemickým areálem v Česku, začali naši odborníci pracovat již před dvěma lety. Těsně před jejím spuštěním jsme museli zareagovat na nebezpečí v podobě šířícího se koronaviru. Udělali jsme to ve dvou rovinách. Upravili jsme rozsah nezbytných prací, což nám umožnilo snížit počet dočasných pracovníků externích společností zhruba o polovinu. Druhou rovinou byla příprava a realizace bezprecedentního počtu logistických, bezpečnostních, hygienických a protiepidemických opatření tak, abychom snížili riziko případného šíření koronaviru na minimum. A v případě, že bychom nákazu detekovali, jsme byli připraveni okamžitě aktivovat krizový scénář a situaci rychle a bezpečně vyřešit, abychom co nejvíce ochránili jak naše zaměstnance, tak pracovníky externích společností a samozřejmě také okolní obyvatele. Naštěstí k tomuto scénáři nedošlo a celá dvouměsíční zarážka výroby se obešla bez mimořádných situací.

Cena ropy na světových trzích v prvním pololetí roku významně klesla. Znamená to, že Unipetrol nyní čeká období blahobytu?

Realita je taková, že vliv to může mít až v delším časovém horizontu. My jsme dosud zpracovávali ropu, kterou jsme v zimě nakoupili za mnohem vyšší ceny a i kvůli našemu měnovému zajištění se aktuální cenový výkyv do dlouhodobých kontraktů s našimi dodavateli nepromítne nijak razantně.

Jak se dařilo Unipetrolu v době koronavirové?

Jsme součástí kritické infrastruktury České republiky a naším úkolem je zajišťovat výrobu a dodávky pohonných hmot a dalších strategických komodit nezbytných pro fungování státu, a to i v krizové situaci. My zkrátka nemůžeme výrobu přerušit jako třeba automobilky a jiné výrobní společnosti. Jsme totiž jedním z pilířů, na kterém stojí česká ekonomika a závisí kvalita a bezpečnost

našich každodenních životů. A kvůli zajištění bezpečnosti výroby a kontinuity dodávek včetně zajištění toho nejdůležitějšího, tedy bezpečí našich zaměstnanců, nemůžeme ani odsunout plánované inspekce a revize našich výrobních zařízení. Jsem velice rád, že jsme v této náročné době obstáli a byli stabilizačním prvkem.

Jak jste tento problém vyřešili?

Na přípravě projektu generálního odstavení výroby a revize výrobních zařízení v našem chemickém závodě v Záluží u Litvínova, který je největším petrochemickým areálem v Česku, začali naši odborníci pracovat již před dvěma lety. Těsně před jejím spuštěním jsme museli zareagovat na nebezpečí v podobě šířícího se koronaviru. Udělali jsme to ve dvou rovinách. Upravili jsme rozsah nezbytných prací, což nám umožnilo snížit počet dočasných pracovníků externích společností zhruba o polovinu. Druhou rovinou byla příprava a realizace bezprecedentního počtu logistických, bezpečnostních, hygienických a protiepidemických opatření tak, abychom snížili riziko případného šíření koronaviru na minimum. A v případě, že bychom nákazu detekovali, jsme byli připraveni okamžitě aktivovat krizový scénář a situaci rychle a bezpečně vyřešit, abychom co nejvíce ochránili jak naše zaměstnance, tak pracovníky externích společností a samozřejmě také okolní obyvatele. Naštěstí k tomuto scénáři nedošlo a celá dvouměsíční zarážka výroby se obešla bez mimořádných situací.

S kým jste na opatřeních spolupracovali?

Do přípravy a realizace těchto opatření se zapojily desítky úředníků, odborníků a konzultantů na všech úrovních. Spolupracovali jsme s krizovými štáby Litvínova a Mostu, Krajskou hygienickou stanicí, Ústeckým krajem, Českým Státním zdravotním ústavem, Policií České republiky, městskou policií a dalšími orgány státní správy. Přes Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky jsme průběžně informovali Ústřední krizový štáb

České republiky. Aktivně jsme komunikovali se všemi městy a obcemi v okolí a informovali jsme také občany. Všechna opatření jsme zveřejnili a byla i dostupná na speciální internetové stránce Unipetrolu. Připravená opatření byla rozhodnutím Krajské hygienické stanice prohlášena za dostatečná.

Zarážka se stala dokonce politickým a mediálním tématem...

Je naprosto přirozené, že v náročných situacích lidé propadají obavám a mají tendenci nevnímat realitu, pokud je v rozporu s jejich stereotypy uvažování. Velmi si cením těch politiků, kteří k situaci přistoupili zodpovědně a společně s desítkami úředníků a odborníků na úrovni místních samospráv, státní správy, ministerstev a jejich institucí přiložili ruku k dílu a pomohli najít cestu k vyřešení situace. Za to všem velmi děkuji. Zažili jsme společně situaci, která nemá v dějinách českého chemického průmyslu obdoby.

Pojďme ještě na skok do výroby. Ovlivnila současná situace nějak provoz nové polyetylenové jednotky PE3?

Po měsících testování jsme v dubnu spustili do oficiálního provozu linku vyrábějící takzvaný přírodní polyetylen a proces uvádění celé jednotky do provozu chceme dokončit co nejdříve.

A otázka na závěr – jak se Unipetrol zapojil v těchto nelehkých časech do pomoci ve svém okolí?

Pomáhali jsme především lokálně, v místech našich výrobních závodů. Nejvíce aktivit bylo logicky soustředěno do okolí naší největší chemičky na Mostecku. Nejprve jsme se zaměřili na poskytnutí ochranných prostředků a pomůcek a distribuci dezinfekce našim zaměstnancům a pracovníkům na pkladných čerpacích stanic naší sítě Benzina. Když se nám podařilo začít dezinfekci vyrábět ve větším objemu, začali jsme ji poskytovat také místním samosprávám, nemocnicím, složkám integrovaného záchranného systému či neziskovým organizacím. Do pomoci potřebným se zapojily rovněž naše Nadace Unipetrol a další společnosti ze skupiny Unipetrol. Důležitá byla například pomoc na česko-polských hranicích, kde se kvůli mimořádným opatřením na začátku března tvořily třicetkilometrové fronty kamionů čekajících na odbavení. Přes Benzinu jsme ve spolupráci s Velvyslanectvím Polské republiky v České republice poskytovali občerstvení čekajícím řidičům a také policistům, celníkům, zdravotníkům, vojákům a hasičům, kteří se na řešení této krizové situace podíleli.

Skupina Unipetrol je největší rafinérskou a petrochemickou společností v Česku. Unipetrol je v České republice jedna z největších firem z hlediska obrátu. Za rok 2019 utržila 129 miliard Kč a zaměstnávala více než 4 800 lidí. Zaměřuje se na zpracování ropy a na výrobu, distribuci a prodej pohonných hmot a petrochemických produktů – zejména plastů a hnojiv. Do skupiny spadají rafinérie a výrobní závody v Litvínově a Kralupech nad Vltavou, společnost Paramo se značkou Mogul v Pardubicích a Kolíně, neratovická společnost Spolana a dvě výzkumná centra v Litvínově a Brně. Součástí Unipetrolu je i síť čerpacích stanic Benzina v Česku a na Slovensku. V Česku je Benzina s počtem 418 stanic největším řetězcem. Na Slovensku rok po vstupu na tento trh je v síti Benzina již 11 čerpacích stanic. V roce 2005 se Unipetrol stal součástí skupiny ORLEN, která je největším zpracovatelem ropy ve střední Evropě.

Téma „TEMA“ podle Jochmana

Poučil nás koronavirus?

Pandemie koronaviru dokázala během několika měsíců letošního roku zcela změnit život lidí na celém světě navzdory tomu, že ji většina politiků dlouhou dobu brala na lehkou váhu. K dnešnímu dni toto onemocnění prokazatelně postihlo v nejméně zasažených zemích 0,5 % obyvatel a úmrtnost nemocných zde dosahovala 5 až 15 %. V České republice onemocnělo 0,1 % obyvatel a jejich úmrtnost nepřesáhla 4 %. V mnoha zemích Evropy a světa zemřelo 300 až 600 nemocných na milion obyvatel a v České republice pouze 30 nemocných na milion obyvatel. Aktuálně jsme dostali koronavirus pod kontrolu a život se vrací do normálu. V čem nás koronavirová pandemie poučila v oblasti podnikání a každodenního života každého z nás?

Lékaři, sestry, hasiči, záchranáři a policie.

Všichni odvedli vysoce profesionální práci a prokázali, že je na ně spolehnout. Hodně se v kritických chvílích mluvilo o tom, že jsou tito lidé nedocenění a zaslouží si být lépe zaplacení. S tím lze jen souhlasit, ale mám obavy, že politici na své sliby brzy zapomenu.

Školství a vzdělávání. Byl to šok pro všechny. Rodiče měli šanci objektivně posoudit, co jejich děti vlastně umí a jaký mají k učení přístup. Ukázalo se, jak lze ke vzdělávání a vzájemné komunikaci využívat internet, ale současně se potvrdilo, že učitele a školy internet hned tak nenahradí.

Kultura a sport. Ukázalo se, že v krizových situacích pro společnost lze přežít bez kultury i sportu, ale všichni se těší na to, až se vše vrátí do normálu. Pro některé „celebrity“ to byl tvrdý návrat

do reality všedního dne a poučení, že se nejedná o ideální obory soukromého podnikání.

Internet. Některé firmy a soukromí podnikatelé přežili pandemii jen díky internetu. Pochopili jsme výhody a nevýhody home office, omezili cestování a řešili jednání pomocí moderních aplikací v telefonech nebo počítačích. Internetovým obchodům stouply tržby a vznikly nové zajímavé služby.

Cestovní ruch, restaurace a hotely. Cestovní kanceláře, které díky opatřením vlády nemusí vracet peníze za neuskutečněné zájezdy, musí doufat, že se do jednoho roku najdou odvážlivci ochotní jet k moři i s určitou mírou rizika. Nejhůře dopadli podnikatelé, kteří vsadili na Prahu a jiné lokality zaměřené na bohaté turisty z ciziny. Pokud budou chtít bojovat o přežití, musí určitou dobu poskytovat své služby i českým turistům. Končí i zlatá

éra pololegálního pronájmu bytů turistům z ciziny a v Praze prudce klesají ceny za pronájem bytů. Restaurace se rychle naučily prodávat jídlo přes ulici nebo jej doručovat až domů. Obnova těchto oborů podnikání bude trvat dlouho a přežijí jen ti nejsilnější a nejvytrvalejší podnikatelé.

Letiště a aerolinky. Všude ve světě se řeší státní pomoc aeroliniím a letišťům, ale je otázkou, zda to bude mít nějaký smysl, když si mnoho firem a lidí uvědomilo, že většinu obchodních jednání a jiných záležitostí lze vyřídit i po internetu a současně ušetřit mnoho peněz za hotely a letenky.

Průmysl. Obrovský pokles prodeje automobilů zasáhl mnoho průmyslových firem a bude velmi zajímavé sledovat, jak se s tím celý automobilový průmysl vyrovná, když jde o obor, ve kterém nesmí selhat žádný z velkého počtu subdodavatelů. U ostatních oborů průmyslu se ukázalo, jak dokáží firmy reagovat na prudkou změnu poptávky zákazníků nebo jak rychle dokáží navýšit produkci toho, co si trh aktuálně žádá. Mnoho se také namluvilo o tom, jak preferovat vlastní výrobce před dovozem z Číny a jiných zemí, ale cena výrobků bude asi dál u zákazníků na prvním místě.

Služby. Pandemie ukázala, co je v našem životě zbytečné a nezbytné. Něco nepočká vůbec, něco pár týdnů a některé služby budeme muset v případě nouze oželeť. Lidé jsou však v podnikání vynalézáví a dokáží vymýšlet díky novým technologiím stále nové služby. Navíc velký odliv zahraničních pracovníků v době pandemie může výrazně posílit poptávku po službách českých živnostníků.

Rodina. Většina z nás si v době pandemie uvědomila, jak je důležitá rodina, vzájemná podpora a zdraví všech blízkých osob.

Tak ať nám to vydrží i v lepších časech a doufejme, že na podzim přijde jen stará dobrá chřipka. Pokud se však pandemie vrátí, musíme mít připraven plán „B“ každý sám za sebe. Na státní podporu bych nespolehal. „Kde nic není, ani čert nebere“.

RNDr. Jaroslav Jochman

Hospodářskou a sociální radu koronavirus poznamenal, ale její práci nezastavil

HSRM

Koronavirus a omezení, která s pandemií souvisela, patří mezi nejdiskutovanější témata posledních měsíců. Vládní opatření se významným způsobem dotkla prakticky všech sfér života v České republice. Hospodářská a sociální rada Mostecka (HSRM) ale patřila k institucím, které svou činnost radikálně omezit nemusely, ačkoli i jejich členů se koronavirová opatření rovněž dotkla.

Členové regionální tripartity se sice v dubnu a květnu během nouzového stavu nemohli sejít na svém pravidelném měsíčním jednání, standardní činnost rady se ale nezastavila. Ke schvalování nejdůležitějších bodů totiž HSRM v mimořádných případech využívá způsob rozhodování Per rollam, tedy korespondenčně nebo prostřednictvím technických prostředků. Předsednictvo tak mohlo, aniž by se muselo scházet „tváří v tvář“, odsouhlasit například žádost města Meziboří, které z prostředků Kulturní komise při HSRM žádalo o dotaci na lampionový průvod městem, předvánoční akci nazvanou Se světýlkem za Ježíškem. Původní žádost o podporu muselo město v souvislosti s aktuální situací přehodnotit, a nakonec zvolilo akci, která se má konat v předvánočním čase. To už podmínky pro její uskutečnění budou snad příznivé, také proto kulturní komise při HSRM schválení desetitisícové podpory doporučila. V době nouzového stavu svou činnost neomezila ani finanční komise, která zkontrolovala hospodaření regionální tripartity a zpracovala i přehled uhrazených členských příspěvků. Rovněž na dálku

schválilo Předsednictvo Hospodářské a sociální rady společný návrh kandidáta na předsedu Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje. HSRM navrhuje na tento post Gabrielu Nekolovou, stávající předsedkyni HSR ÚK. Předsednictvo rovněž městu Most odeslalo svůj návrh na udělení Ceny města Mostu za rok 2019. Navrhuje umělecký kolektiv – Festivalový orchestr Petra Macka. Protože se v květnu už uvolnila některá omezení, která znemožňovala shromažďování většího počtu osob, může se Hospodářská a sociální rada Mostecka připravovat na pravidelný sněm. Uskuteční se 8. června v Mostě, samozřejmě za splnění všech vládních nařízení a dodržení hygienických opatření. Při ohlédnutí zpět bude zajímavé sledovat, jak koronavirová pandemie ovlivní třeba problematiku nezaměstnanosti, která byla nosným tématem březnového jednání HSRM. Tehdy se zástupci nejvýznamnějších podniků, odborů, měst a obcí a dalších důležitých regionálních institucí naposledy osobně sešli. Ze statistik mosteckého kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR tehdy vplynulo, že míra nezaměstnanosti v regionu je nejvyšší za poslední

roky a volných pracovních míst je dokonce více než uchazečů o zaměstnání. Zároveň ale data ukázala, že významným problémem je skladba klientů v evidenci úřadu práce. Jde o počty mladistvých, věkovou strukturu nezaměstnaných obecně a jedním z nejpálčivějších problémů regionu je počet exekucí u žadatelů o zaměstnání. V tom je Mostecko na republikové špičce. Demografickou strukturu regionu zákeřný virus nijak radikálně změnit nemůže, ale o snižování počtu zaměstnanců ve firmách se v souvislosti s koronavirovou pandemií mluví už nyní. Stejně jako o zvýšeném zadlužování obyvatel, kteří v důsledku karantény neměli dostatek prostředků na živobytí. Nepříznivá situace se ale v konečném důsledku nějakým způsobem dotkne každého z aktuálních 59 členů Hospodářské a sociální rady Mostecka. A regionální tripartita tu i ve druhé dekádě své existence (založena byla v roce 1999) bude od toho, aby se svými partnery hledala řešení těch nejpálčivějších problémů regionu.

Bc. Jan Pimper

Pohled na město Most z hradu Hněvín.

Soběstačnost v potravinách či závislost na vzdálených destinacích je základní podmínka spokojenosti našich obyvatel?

Potravina vyráběná v domácích podmínkách a pod důkladnou inspekci kontrolních orgánů a veřejnosti je nevhodnější potravina pro občany naší země.

OKRESNÍ AGRÁRNÍ KOMORA
Most

informační centrum pro rozvoj
zemědělství a venkova ÚK

Co je největším problémem? Produkce obilovin včetně kukuřice se pohybuje u nás v rozmezí 7,5 až 8,5 mil. tun za rok. Naše potřeba pro potravinářské zpracování a krmivářský průmysl je cca 4,2 mil. tun ročně, to znamená, že téměř polovina se jako surovina vyváží za nízké ceny a s ní odchází fosfor, kterého je v našich půdách relativně velký nedostatek a musíme ho řešit drahými dovozy.

Fosfor je nutné do půdy vracet hnojením statkovými hnojivy (chlévká mrva, kejda, drůbeží podestýlka, komposty apod.), bez jejich produkce hospodářskými zvířaty nemáme šanci vedle fosforu naplnit i potřebu organické hmoty jen zaoráváním rostlinných zbytků. Organickou hmotu je nutné dodávat výše uvedenými exkrementy, které obsahují veškeré zbytky z přijatého krmiva.

„Pokud bychom zvýšili stavy skotu o 20 %, stavy prasat o 80 % a stavy drůbeže o 40 % ve vztahu k současným stavům, produkovali bychom ročně chlévké mrvy o cca 18 000 000 tun více, tj. organická hmota jen z krmení.“

Pokud bychom zvýšili stavy skotu o 20 %, stavy prasat o 80 % a stavy drůbeže o 40 % ve vztahu k současným stavům, produkovali bychom ročně chlévké mrvy o cca 18 000 000 tun více, tj. organická hmota jen z krmení. Za dvacet roků, kdy stavy hospodářských zvířat jsou v průměru přibližně na současném stavu, jsme naší zemědělskou půdu ochudili o 360 000 000 tun chlévké mrvy. Kde je další organická hmota ze spálených slaměných a senných granulí, které jsou spalovány doma v České republice i vyvážené ke spalování v zahraničí? Který odborník na zemědělství a životní prostředí nastavil dotace na spalování slámy a sena? Do dnešního dne Ministerstvo životního prostředí nedokázalo tyto nesmysly

zastavit. Trvale mluví o suchu a navrhuje miliardy na jeho zmírnění, ale nenavrhují opatření, která by vedli k pozitivnímu stavu našeho životního prostředí, a to zvýšením stavů hospodářských zvířat, zrušením podpor na pálení slámy a nastavením podpor na uplatnění precizního zemědělství. Nikoho nenapadlo nastavit řádné hospodaření na loukách. Na loukách, kde se výměra zvýšila o 600 000 ha se téměř nic neprodukuje, protože se neobnovují, rostou tam jen pampelišky a ty se mulčují místo toho, aby se na nich hospodařilo, a tak se zadržovala voda v půdě. Louky, ani jednou neobnovené za 25 let, žádnou vodu nezadrží, zvláště při přívalových srážkách.

Velmi kritická je situace v soběstačnosti zeleniny, ovoce, brambor. Pokud nedojde k nastavení podmínek k investování do zavlažovacích systémů, výstavby skladů, třídících a balících linek včetně podpor na zakládání trvalých porostů (sadů, vinic) atd. se situace k lepšímu nezmění. Nejúrodnější půdy v povodí řek jsou zavlažovány minimálně a část je ve vlastnictví zahraničních podnikatelů (na Jižní Moravě), tím nejsme schopni využít potenciál nejkvalitnějších půd a výše uvedené komodity dovážíme ze zemí, kde neznáme vlastnosti půd (zda nejsou kontaminované či nejsou v oblasti nebezpečných spadů, jaké jsou používané chemické ochranné prostředky, hnojiva) atd. Tyto komodity dovážíme hlavně ze Španělska, Itálie, Turecka, Holandska a logistikou z těchto vzdálených zemí vytváříme uhlíkovou stopu, poškozujeme životní prostředí, likvidujeme silnice a narušujeme si plynulost silniční dopravy.

Podpory a motivace k navýšení soběstačnosti je nutné směřovat do průměrných a nadprůměrných podniků, kde je předpoklad, že každá vložená koruna zvýší výkonnost hospodářství či podniků a současně bude udržovat velmi dobrý stav krajiny, voda se zadrží v půdě a bude částečně eliminovat sucho. Je nutné motivační podpory směřovat tam, kde stát za podpory dostane zpět daně, které zajišťují zdravotní a sociální dávky, daň ze zisku a dojde k zvyšování prodeje výrobků, z kterých stát inkasuje DPH v domácích podmínkách.

Nesmí docházet k tomu, aby podpory neřešily zvyšování soběstačnosti, poskytovaly se plošně

a rozdávaly se peníze, které neřeší hospodaření na půdě a nezvyšují domácí produkci. Je nutné vidět, že domácí (lokální, regionální) produkce se bude viditelně podílet na nových pravidlech, které se připravují v EU formou zeleného údelu. V souvislosti se zvyšováním soběstačnosti nemůžeme dále akceptovat čtyřnásobné rozdíly v objemu národních podpor na jednotku produkce mezi Českou republikou a starými zeměmi EU. Neřešená disproporce vytlačuje naše kvalitní a nákladově konkurenceschopné výrobky živočišného původu z vlastního trhu, země se stává kolonií a uvolnění pracovníci námezdní sílou pro u nás podnikající subjekty ze starých zemí. Výsledkem je tedy nedostatek našich domácích potravin na trhu, i když jsou vysoké kvality a přestože jejich produkce je za nižší nákladové ceny. Půda je extenzivně využívána a zajišťuje v průměru základních potravin jen cca 58 % soběstačnost, ale je schopna naplnit naše potřeby a v řadě komodit být i exportní zemí a tím současně záporné saldo ze zemědělské výroby postupně řešit. Současná soběstačnost v jednotlivých komoditách je následující:

- zelenina 25 %
- ovoce 30 %
- hovězí maso 100 % (spotřeba 23,5 kg na obyvatele/rok v roce 1990 a v roce 2019 spotřeba cca 7,8 kg na obyvatele/rok)
- vepřové maso 36 až 38 %
- drůbeží maso 54 až 59 %
- vajíčka 54 až 60 %
- mléko 90 % včetně výrobků a spotřeb do cukrárenských a pekárenských výrobků.

„V roce 1990 jsme byly soběstační ve všech základních komoditách, přičemž docházelo ještě k vývozu u některých rostlinných a živočišných komodit.“

V roce 1990 jsme byly soběstační ve všech základních komoditách, přičemž docházelo ještě k vývozu u některých rostlinných a živočišných komodit.

K stabilitě zemědělského sektoru a k řešení soběstačnosti je nutné řešit rizika, která vznikají při zemědělském podnikání, která nelze řešit běžným pojištěním. Jde o rizika jako je sucho, záplavy, zhroucení trhu u základních zemědělských komodit (zejména u mléka, vepřového masa, drůbežního masa), která by vedla k likvidaci odvětví. Tento stav vyžaduje řešení vytvořením fondu těžko pojistitelných rizik, kde by zemědělci vlastnili 50,1 % a stát 49,9 % a ve stejném procentu by také každoročně do tohoto fondu přispívali. Celkový roční příspěvek by tvořila částka kolem 1,5 až 2 mld. Kč. Pro čerpání by byla nastavena přesná pravidla, například: škody na rostlinné výrobě by se řešily až když překročí 10 % produkce z průměrných výsledků za posledních 7 let. U základních komodit živočišné výroby by bylo čerpání při poklesu ceny uvedených komodit pod nákladovou cenu sníženou o odpisy (příkladem může být nákladová cena mléka 8,20 Kč za litr minus odpisy na jeden litr mléka 0,60 Kč na litr, tj. 7,60 Kč na litr). To znamená, pokud by cena mléka klesla při současných cenách vstupů například pod 7,60 Kč za litr, mohla by se kompenzace z fondu těžko pojistitelných rizik uplatňovat, aby nedocházelo k likvidaci stád dojníc.

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc.
prezident AK ČR
2. 6. 2020

inzerce

TISKÁRNA K & B

Děkujeme našim zákazníkům,
že zadávají zakázky i v této složité době.

TISKNĚTE U NÁS I VY. VINNÝ ANTICOVID!

Zakázka přes **5.000,- Kč** alespoň **jedna** láhev.

Zakázka přes **10.000,- Kč** alespoň **dvě** láhve.

Zakázka přes **20.000,- Kč** alespoň **čtyři** láhve.

Zakázka přes **30.000,- Kč** alespoň **KARTÓN**,

atd.

Nehleďte na detaily, dárek je připraven vždy.

Ožehavé téma – maturita včera a dnes

Maturita měla historicky v Českých zemích vysoký společenský kredit, což nám zůstalo dodnes, ale měla i svůj vnitřní odbornostní obsah o čemž se dá dnes, kulantně řečeno, polemizovat. „Chudáci“ maturanti v roce 1885, kdy maturita byla opravdovou maturitou, měli povinnou matematiku i jazyky. Neměli totiž za ministra pana Roberta Plagu, ale tehdejší osvíceným a vzdělaným ministrem byl Siegmund Conrad von Eybesfeld, jehož předchůdcem byl pro úplnost Karl von Stremayr. To jsou dnes jména zcela neznámá, ale při nějakých příležitostech, jako je tato, se z historie české vzdělanosti vynoří.

Stejně tak, jako se do té historie zapíše a někdy zcela jistě vynoří jméno dnešního ministra, za jehož éry se prosadilo zrušení povinné maturity z matematiky jako jednoho z historických pilířů této zkoušky dospělosti, kterým matematika bezpochyby je. Předchůdkně pana Roberta Plagy, paní ministryně Kateřina Valachová naopak zavedení povinné maturitní zkoušky po vzoru a zkušenostech našich předků podporovala a podařilo se jí dostat toto do zákona (ovšem zase inkluze???)

Jedním z argumentů současného zrušení této povinnosti, byla vysoká propadlost u zkoušek a tím problém, že značná část nedokončí studium. Údajně se prý matematika špatně učí a je třeba zlepšit její výuku. Jenže se zapomíná na fakt, že se problém jen časově posouvá také ze společenského, a to je horší, do věcného a technického problému. „Propasírování“ maturanti selhávají na vysokých školách, ovšem pokud se tyto snaží zachovávat odpovídající

Kdo byl Siegmund Conrad von Eybesfeld?

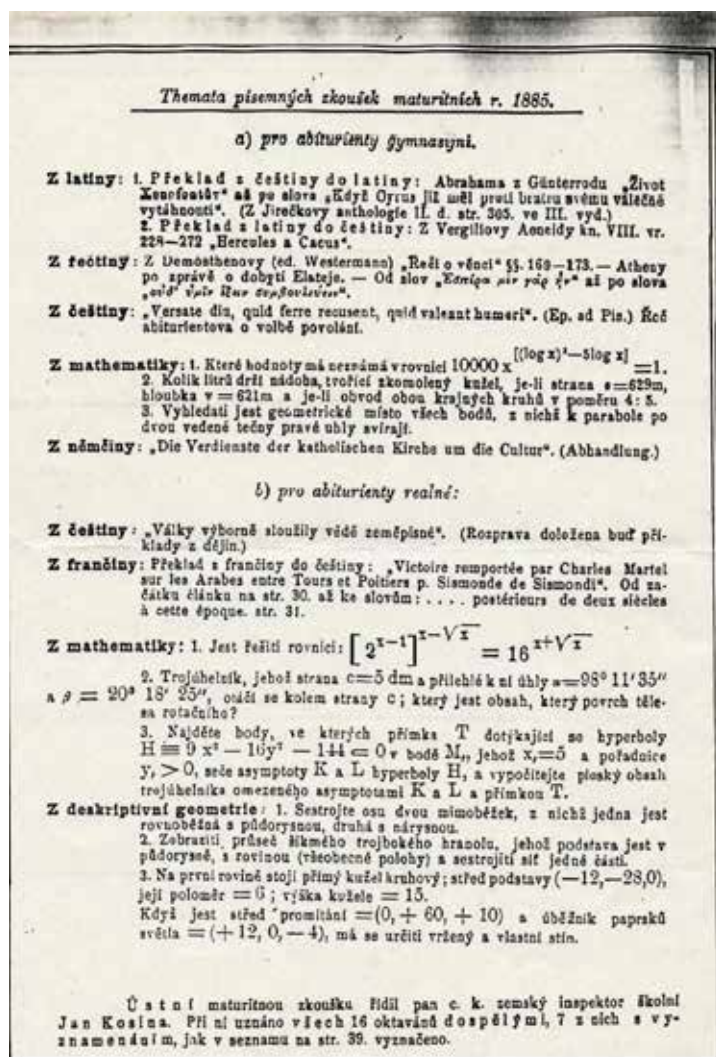
Vystudoval Vídeňskou univerzitu a Univerzitu ve Štýrském Hradci, získal titul doktora práv. Od roku 1841 působil ve státních službách. V roce 1852 se stal vedoucím okresního hejtmanství v Leibnitz, potom v Mariboru. Roku 1853 byl jmenován místodržitelenským radou v Temešváru, v roce 1854 v Miláně a roku 1857 usedl na post dvorního rady a zástupce chorvatského bána. V roce 1861 přešel na pozici zástupce místodržícího v Terstu, v roce 1866 v Benátkách. V roce 1867 se stal zemským prezidentem (místodržícím) Kraňska, v období let 1871–1872 byl místodržícím Horních Rakous (zde i předsedou zemské školské rady), následně až do roku 1880 místodržícím Dolních Rakous. Byl rovněž předsedou různých komisí a organizací.

16. února 1880 se stal ministrem kultu a vyučování Předlitavska ve vládě Eduarda Taaffeho. Ministerstvo vedl do 5. listopadu 1885. Zemřel v červenci 1898.

„Předlitavsko (Cislajtánie, z němčiny Cisleithanien) neboli Rakousko byla jedna ze dvou částí Rakousko-Uherska v letech 1867-1918 s hlavním městem Vídní. Od druhé části, Zalitavska (Translajtánie) neboli Uherska, jej zčásti oddělovala řeka Litava.

Pojem „Předlitavsko“ byl neoficiální. Do roku 1915 se oficiálně užívalo spojení Království a země na říšské radě zastoupené (německy Die im Reichsrat vertretenen Königreiche und Länder), v roce 1915 se oficiálně začalo užívat názvu Rakousko. Předlitavsko vzniklo v roce 1867 jako výsledek tzv. rakousko-uherského vyrovnání (německy Ausgleich)“

standard a úroveň. Např. na Ústecké univerzitě propadlost v průběhu studia je u technických oborů až katastrofální. Je tedy otázkou, zda je legitimní snaha pana ministra produkovat maximální množství maturantů, anebo jít cestou selekce u přijímacích zkoušek s matematikou, aby nebyly zbytečně vynakládány prostředky na studium těch, kteří na to nemají. Ti by se možná daleko lépe uplatnili ve výučních oborech a stali se váženými a hledanými odborníky hrdými na svoji kvalifikaci a společenské postavení, spíše než nedostudovanými středoškoláky, případně vysokoškoláky, kdy téma úroveň těch úspěšných není také od věci. Ale to je problém složitější a k jeho řešení by bylo dobré, vrátit se s pokorou a úctou ke zkušenostem našich předků a nevymýšlet stále nové s minutím ptákoviny. Ale...

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

Ing. Jiří Aster
předseda KHK ÚK

Výzvy pro IHK v době koronové krize

Vypuknutí koronové pandemie představuje nejen pro podnikatele v jižním Sasku-Anhaltsku nečekané výzvy, ale vyžaduje také rychlou a promyšlenou reakci Průmyslové a obchodní komory (IHK) Halle-Dessau. Na tomto místě podáváme menší přehled aktuálních aspektů práce komory v krizovém režimu. Na úvod: v Německu existuje od roku 1956 podle zákona o Průmyslové a obchodní komoře povinné členství pro podnikatele v průmyslu a obchodu (s výjimkou řemesel). V současné době zastupuje IHK Halle-Dessau na 56 000 podniků a ze zákona vyvíjí aktivity na jihu Saska-Anhaltska ve třech tematických celcích:

- 1) Hospodářské a politické zastoupení IHK v krajském měřítku, ve Spolkové zemi a Svazu.
- 2) Realizace vyšších úkolů, předávaných speciálně komoře ze státní správy.
- 3) Ověřování a hodnocení služeb pro hospodářský sektor krajské IHK.

V běžném hospodářském a politickém životě jsou tyto tři pilíře již zažitou praxí. A přece se naskytá otázka, jakou podporu mohou očekávat podniky v krizovém období od členství ve své komoře? Co má teď podnik z členství ve své komoře, když dochází k hospodářskému útlumu, když obchody, hotely, restaurace a služby musí náhle zůstat uzavřeny, když učni nemohou docházet do učilišť?

V kontaktu se členy

Aby byly zjištěny následky šíření koronového virusu, realizovala organizace IHK již počátkem března dotazník ad hoc. Na internetových stránkách IHK Halle-Dessau byla umístěna online anketa o jeho následcích, což bylo poté dále šířeno prostřednictvím zpravodaje a e-mailovým rozdělovníkem. Do 9. dubna se jí zúčastnilo více než 1100 podniků. Kromě toho pokračovala stále úzká spolupráce s dobrovolnými pracovníky IHK i s příslušnými výbory. Na základě těchto ohlasů a zpětné vazby formulovala IHK požadavky a doporučení a směřovala je politikům. Vyjadřovala se ohledně podmínek dotací a k obsahovým úpravám dotačních programů pro podnikatele, vyjadřovala svá stanoviska k takovým žhavým tématům, jako je uzavírání obchodů, možnostem závěrečných zkoušek, nedělního prodeje, a také ke kurzarbeit. Servisní středisko IHK přijímalo podrobné dotazy na téma koronové nákazy z členských podniků, které systematicky evidovalo a vyhodnocovalo, a také aktualizovalo nabídky poradenství IHK podle potřeb firem.

IHK Halle-Dessau na základě výměny zkušeností s dalšími komorami a spolu se sítí zahraničních komor vytvořila online portál s potřebnými

informacemi a nejčastějšími dotazy ohledně krize. Ty byly několikrát během dne aktualizovány a způsoby měnící se rámcovými podmínkami. Protože ustal na základně ochranných opatření jinak běžný návštěvníkový provoz v IHK, byla část poradenství vyřizována pracovníky IHK telefonicky či mailovou poštou. Aby mohlo být zajištěno v rámci ochranných opatření nařízení o povinném fyzickém odstupu pro zmírnění rizika nákazy, pracovala (a pracuje dosud) část zaměstnanců home office.

Regionální rozdíly

Počet onemocnělých je regionálně velmi rozdílný. Protože je Německo vytvořeno na federálním základu, nejsou i rámcové podmínky pro IHK v jednotlivých spolkových zemích jednotné. V některých spolkových zemích jsou komory navázány přímo na systém přidělování dotačních prostředků podnikům a samostatným podnikatelům. Takový mandát bohužel komory v Sasku-Anhaltsku neobdržely. Firemní údaje, které teď mají IHK k dispozici, by postup a poskytování okamžité pomoci jistě urychlily a byly by méně vystaveny zneužití. Protože horká linka dotačních bank na začátku nestačila dostatečně reagovat, získala IHK velký díl prvotního poradenství pro své podniky, které využívají i telefonicky. Na základě zpětné vazby od podniků získala IHK také trvalý vliv na důležité rozhodující činitele, které využila k tomu, aby byl úřední postup (formuláře) zjednodušen.

Vzhledem k tomu, že krátce po vypuknutí pandemie byl problém s pořízením ochranných prostředků, informovala IHK krizové týmy a podniky o jejich dodatečných zdrojích doma i v zahraničí. IHK rovněž organizovala v rámci svých možností spolupráci těch firem, které reorganizovaly svou výrobu na základě aktuálních požadavků a vyráběly potřebné produkty, jako dezinfekční prostředky, ochranné masky, rukavice či plastové kryty pro obsluhu pokladen.

Ve spolupráci s německými zahraničními obchodními komorami a společným zastřešujícím svazem DIHK (Německou průmyslovou a obchodní komorou) bylo jako náhradní řešení za dosud nabízené semináře a poradenské dny organizovány webináře ke specifickým zemským ochranným opatřením, a také k hraničnímu režimu na vnitřních evropských hranicích. Byl to příspěvek k tomu, aby tolik potřebné dodávky do obchodních řetězců nebyly přerušeny a aby kontakty se zahraničními obchodními partnery a zákazníky byly plně zachovány.

Zahraněční obchod běží dál

Z dotazníkových akcí podnikatelů vyplynulo, že mezinárodní obchod i v době koronové krize nadále funguje, a že podniky nadále potřebují odpovídající dokumenty, jako je osvědčení o původu zboží. Proto se vedoucí pracovníci jednání rozhodli, že úřad zůstane otevřený i

Michael Drescher

s jeho pracovníky, pokud to bude jen trochu možné a pokud to nebude výslovně zakázáno. Pouze fyzická přítomnost návštěvníků byla omezena. Čísla nám dala zprávu: prokazatelně podle vystavených dokumentů je zahraniční obchod stejně čilý jako v předešlém roce – dosud nebyl zaznamenán žádný pokles.

Na rozdíl od ostatních svazů, sdružení a zástupců zájmových organizací v oblasti hospodářství, které mají na zřeteli hlavně zájem o své obory, jako jsou automobilový průmysl, restaurace, ubytovací zařízení, tak průmyslové a obchodní komory jako samostatné organizace v oblasti hospodářství ve svém regionu hájí zájmy všech hospodářských subjektů, které působí v regionu.

Povinné členství všech hospodářských subjektů, od domovníctví přes střední podnikatele jako jsou například rodinné hotely až k mezinárodním chemickým koncernům, se osvědčilo. Mohou tak být zohledňovány zájmy všech aktérů v oblasti hospodářství, je možné je analyzovat a zahrnout je pak jako součást svých povinností do politické práce. V průběhu pandemie se ukazuje, že je tato pozice komor mimořádně důležitá proto, aby právě střední podnikatelé byli vyslyšeni a aby tak mohla být zachována důležitá pracovní místa v regionu.

I když teď dochází postupně k uvolňování, a doufejme že se stále více budeme vracet do běžného života, pandemie nás bude v hospodářské oblasti zaměstnávat ještě dlouho. Její důsledky jsou zatím ještě v nedohlednu. IHK ale bude přispívat k tomu, aby ekonomická zátěž byla rovnoměrně rozložena, a aby bylo možné zachovat co nejvíce pracovních míst.

Michael Drescher
IHK Halle-Dessau
referent, Evropská unie, EFTA,
Latinská Amerika

První téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro geologa Karla Macha

Geologický výzkum mostecké pánve a jeho důsledky pro uvažování o změnách klimatu na Zemi

Pánevní oblasti pod Krušnými horami mezi Ústím nad Labem, Kadani a Žatcem jsou v podvědomí většiny občanů republiky zakotveny vesměs jako negativní příklad nakládání člověka s krajinou, jako okrajová část země, něco podřadného, nezasluhující pozornosti. I rozsáhlé důlní podnikání, které dalo tvář tomuto kraji v posledních 200 letech však přináší ve svém důsledku mnoho pozitivních výsledků a efektů, užitečných nejen zbytku republiky, ale i zbytku světa. Jak je to možné? Stačí se například na krajinou postupující obrovské těžební jámy povrchových hnědohelných dolů podívat nejen jako na zdroj energie a rozsáhlé přechodně negativní přeměny krajiny, ale také jako na pouze přechodně a velmi krátkodobě fungující zdroj velmi cenných informací, které by nebyly bez dolování získány. Je nasnadě, že velké díry do země jsou především obrovským zdrojem informací pro geology a paleontology, tedy odborníky, které zajímá, jak vznikají ložiska nerostných surovin, co jejich vznik doprovázelo v hlubinách země a co na povrchu a v biosféře. Díky geologům a paleontologům se řadu těchto otázek daří řešit. V poslední době se díky novým metodám zkoumání pravěkých usazenin, tohoto bezedného archivu pravěku, dovídáme také velmi významné informace od vědců zabývajících jedním z nejmódnějších oborů – klimatologií. Geologické a paleontologické a v poslední době též geochemické podklady a výsledky zkoumání záznamů zemského magnetického pole umožňují velice ostře nahlédnout do období před 20–16 miliony let, kdy se usazeniny v mostecké pánvi kupily.

Ing. Karel Mach, Ph.D.

Autor na břehu močálu Merchant's Millpond

Prvním, možno říci klasickým, příkladem obrovské databanky dat jsou obrovské sbírky paleontologických nálezů, které se díky dlouhodobé a systematické práci geologů působících v Severočeských dolech a.s. dostaly v posledních desítkách let do Národního muzea v Praze. Naposled se jednalo o sbírku cca 4 000 především rostlinných fosilií z oblasti Bílinska (především z dnešního dolu Bílina) předané Národnímu muzeu při příležitosti oslav století republiky a dvě stěletí muzea. Vyvrcholila tím cca 40 let dlouhá spolupráce bílinských geologů a paleontologů z Národního muzea, Přírodovědecké fakulty UK v Praze, Geologického ústavu AV ČR a dalších geologických institucí. Předaný materiál nikdy nebyl uzavřený pro zkoumání a při jeho postupném získávání na lomech vznikla početná řada diplomových a doktorských prací a nespočet vědeckých pojednání v mezinárodních vědeckých časopisech. Nyní se ale z něho stala spolu s ostatním materiálem v moderních depozitářích Národního muzea úžasná databáze přístupná plně vědecké veřejnosti.

Sběr fosilií na povrchových dolech po celou dobu probíhal plně v souladu se zákony ČR (důlní podniky jsou povinny paleontologický materiál zachraňovat). Dlužno ale dodat, že bez zápalu a nadšení geologů a paleontologů by nic takového nevzniklo. Z doposud zjištěných a publikovaných dat vyplývají možnosti rekonstruovat krajinu, jak vypadala v době vzniku sedimentů, které tyto

Vrstva s pařezy taxodiiových stromů na stropu sloje odhalená na lomu Bílina.

fosílie obsahují. Paleontologové, včetně palynologů, zabývajících se zkoumáním pylových zrn a spor v sedimentu, vyčlenili několik základních asociací rostlinstva a identifikovali v nich krajinu bohatou na vodu, plnou močálů, jezer a řek. Totéž potvrdili paleontologové zabývající se bohatými nálezy zbytků fauny z oblasti bývalé obce Ahníkov mezi Chomutovem a Kadaní (tedy také převážně ze sběrů pořízených na lokalitách SD a.s.). Odhalili zde velice pestrá společenstva živočichů obývajících bohatě zavodněnou močálovou a lesní krajinu. S použitím různých srovnávacích statistických metod dospěli i k celkem jasným představám o klimatu v období ranného miocénu, kdy usazeniny mostecké pánve vznikaly. Ukázalo se, že krajina musela být minimálně dvakrát až třikrát bohatší na srážky, než jak to v Čechách známe z uplynulých desítek let a průměrná roční teplota se zde mohla pohybovat mezi 16–18 °C. Pro laika nejjednodušším argumentem asi bude uvedení některých zástupců fauny a flóry určené z fosílií. Představme si krajinu s krokodýli, vodními i suchozemskými želvami, papoušky, gekony, hroznýšovitými hady, předchůdci nosorožců, hrochů a žiraf, velkými šelmami – medvědopsi, cikádami, mravenci Atta, krasci, palmami rotangovými i datlovými, magnoliemi, čajovníky, skořicovníky... Jen z tohoto stručného výčtu je zřejmé, že se nejednalo o krajinu, ve které v zimním období dlouhodobě mrzlo, protože by to dané organizmy těžko přežily. Oblasti s podobnými parametry můžeme najít na Zemi i dnes, a to v jihovýchodní Číně, ve Vietnamu a také v jihovýchodní části USA, zejména v oblasti jižní části povodí řeky Mississippi a v širokém pobřežním pásmu od Floridy až téměř po Washington.

Dá se říci, že na rozdíl od Evropy a valné části Asie v těchto místech dnes nacházíme biotopy téměř totožné s tím, co v miocénu existovalo na území střední Evropy. Biodiverzita v uvedené části USA je výrazně vyšší, než je dnes u nás. Najdeme tam, v zeměpisné šířce odpovídající vyprahlému evropsko-africkému středomoří společně jak prvky mírného pásu známé od nás, tak teplomilné rostliny a živočichy tropického rázu, které známe od nás pouze v podobě fosílií. Klimatické podmínky tam odpovídají podmínkám propočteným pro období miocénu v Čechách. Biologové společně s geology

Více jak 100 let opuštěný mlýnský rybník Banks Lake v Georgii, zarůstající bahenními cypřiši – tisovci. Takto mohl vypadat les na stropu sloje v Bílině, než byly rozšířené pařezové části stromů zatopeny.

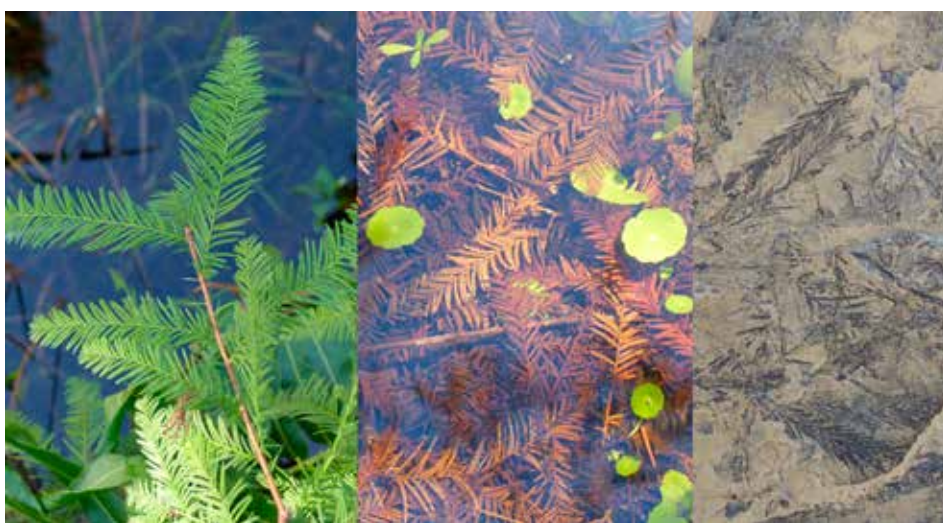
Porost tisovců v bývalém rybníku Merchants Millpond v Severní Karolině – takto také mohl vypadat severočeský močál v miocénu.

znají příčinu Evropské druhové chudoby – je jí pyrenejsko – alpsko – karpatské horské pásmo, Černé a Kaspické moře a mezi nimi kavkazské horské pásmo. Tyto zeměpisné bariéry, vzniklé převážně během třetihor, ve čtvrtohorách v průběhu výrazných období ochlazení zabránily migraci většiny živočišných, ale hlavně rostlinných druhů. Znemožnily jim únik před postupujícím ledovcem na jih a tím jejich druhovou pestrost

naprosto zdevastovaly. V USA jsou horská pásma orientována od severu na jih, a tak nebránila takové „únikové“ migraci. Rostliny i živočichové se mohly podle vývoje klimatu vždy přesunout do odpovídajících podmínek. V lese tam dnes vedle sebe najdeme desítky druhů stromů, stále zelené listnaté i jehličnaté druhy vedle opadavých. Význam spojení smíšený les je tam výrazně jiný než v Evropě. Přímá zkušenost s přírodou v této

Vějířovitý list palmy rodu *Sabal*: zleva postupně živý a odumřelý list opadlý na zem v močálu Six Mile Cypress ve Fort Myers, Florida a pro srovnání zcela vpravo fosilní otisk listu z miocénu lomu Bílina.

Tisovcové letorosty: zleva živá větvička a opad na dně močálu Six Mile Cypress ve Fort Myers, Florida, zcela vpravo fosilní otisky letorostů v jílovcí z meziloží 1 a 2. sloje na lomu Vršany – Hrabák u Mostu.

Třímetrový aligátor severoamerický v močálu Okefenokee v Georgii. Ve výřezu 15 mm dlouhý zub miocenního krokodýla rodu *Diplocynodon* nalezený na stropu uhelné sloje na lomu Libouš mezi Kadaní a Chomutovem.

části Ameriky je ve vztahu k Evropě velmi poučná. Možnost migrace rostlin a živočichů vedla k větší biodiverzitě a ve srovnání s evropskými biotopy je zde možno prožít skutečnou cestu do ráje, nebo chcete-li do pravěku. V dnešní Evropě je přitom přirozený i umělý způsob migrace organismů

vnímán jako problém. Vytvářejí se seznamy nežádoucích živočichů, managementovými opatřeními se eliminují nežádoucí rostliny a udržuje řada uměle vzniklých biotopů. Příklady takových uměle vznikajících biotopů jsou opuštěné kame-nolomy, výsypkové prostory a nejnověji dokonce

historickou hornickou činností změněné oblasti v předpolích postupujících těžebních lokalit, které lákají řadu živočichů prostě proto, že je opustil člověk.

Intenzivně, leč marně, pracujeme na uchování ledovými dobami zubožené a lidmi zcela pře-orané evropské zahrádky. Objevení se jižního křížáka pruhovaného v českých luzích a hájích a mnoho dalších případů je bráno za další doklad tragické budoucnosti lidstva. Globální vyhynutí v důsledku oteplení planety o 1–3 °C, kterým nás straší některá hnutí, je ale zřejmý nesmysl. Srovnání miocenních Čech s popsanou částí USA je toho dokladem. O 7–8 °C vyšší průměrná roční teplota ve srovnání s Čechami tam vyhynutí lidí ani dalších organismů neznamená. Znamená jen jiný způsob života a pro někoho i jinde.

Vraťme se zpět k výzkumu. Od druhé poloviny devadesátých let se k paleontologickému zdroji informací o podmínkách v českém miocénu začaly přidávat další obory – moderně pojatá sedimentologie a geochemie. Ty navázaly na dlouhodobou geologickou dokumentaci postupujících stěn uhelných velkolomů, především té prováděné na dole Bílina. Sedimentologie prostřednictvím detailního popisu a interpretace geologické situace na lomech dokázala upřesnit paleontologické představy o krajině v miocénu. Úžasný sedimentární archiv začal vydávat další miliony let uchovávaná fakta. Zjistili jsme velmi dynamická prostředí vyvíjející se v čase od rozsáhlého říčního systému, přes obrovský rašelinoťvorný močál rozkládající se od Ústí nad Labem až po Kadaň, lokální jezera uvnitř tohoto močálu s pestrým prostředím říčních delt do těchto jezer ústících až po obrovskou jezerní plochu, která zaujímal oblast možná 2x větší, než je dnešní rozsah pánve. V usazeninách říčních delt byly odhaleny deformace usazenin odpovídající tehdy probíhající silným zemětřesením.

Detailní zkoumání složení samotného uhlí v profilech uhelné sloje zjistilo značnou dynamiku v čase – uhelná sloj není jednou homogenní vrstvou, jak by si ji mohli laici představovat. Obrovské rašeliniště, ve kterém ze zbytků rostlin vznikal prekursor uhlí – rašelina, reagovalo jako celek i lokálně na změny v okolí a do profilu dnešní uhelné sloje je v každém místě zapsán složitý klimatický a hydrologický vývoj daného místa. Příkladem takového zápisu jsou například četné tenké vrstvičky fuzitu – dřevěného uhlí, vznikající při rozsáhlých požárech pravěkých rašelinišť, nebo naopak vrstvičky jílu – záznam rozsáhlých povodní. Lesní požáry a povodně, tyto přirozené jevy doprovázející sušší nebo naopak vlhčí klimatické periody dnes v podobě přímých přenosů prostřednictvím médií z celé zeměkoule děsí lidstvo. Pravda, nebýt záliby lidstva v ohňostrojích, grilování a vypouštění lampionků s hořícími svíčkami nebo brutální zemědělské přeměny krajiny sloužící lidské obživě, tak bychom požáry a povodně asi nezažívali tak často, ale s jejich přirozeným vznikem bychom se stejně potýkali. Na tomto

místě je potřeba připomenout důležitý fakt – lidská sídla vznikla a rozvíjejí se především v těch geologicky a geomorfologicky nejrizikovějších oblastech. Velká města byla budována dodnes kvůli potřebě vody, rostou především v údolích řek, v místech soutoků řek a v místech jejich ústí do moře. Husté osídlení mimo jiné také bují v teplých vulkanických oblastech, protože tam ze sopečného popela vzniká nejkvalitnější půda. Jakákoli větší povodeň pak přináší obrovské materiální ztráty, výbuchy sopek a zemětřesení devastují stále větší objemy nahromaděného bohatství a tím se zdají stále ničivější.

Zhruba od roku 2010 se datuje velmi detailní geochemický výzkum jezerních usazenin v nadloží uhelné sloje ve spojení s rovněž neobvykle detailním analyzováním pravěkého magnetického pole Země zapsaného v jílovitých usazeninách (to je obor paleomagnetika). Paleontologickým a sedimentologickým zjištěním totiž chyběl dostatečně přesný časový rámec. Jednoduše řečeno, nevěděli jsme, jak dlouho jednotlivé etapy vzniku výplně pánve trvaly. U několika set metrů mocných jílových sedimentů byla představa o rychlosti jejich kupení téměř nulová a také obsah fosilií je zde většinou nicotný. Nasazení obou těchto oborů pomohl pokrok ve vývoji přístrojového vybavení a zlevnění veškerých rozborů a samozřejmě možnost využívat nejnovějších počítačových možností vyhodnocení dat a také mezinárodní spolupráce. Nikoli nepodstatný byl fakt, že od prvních pokusů s dekódováním geochemického záznamu v miocénních sedimentech měli kolegové z Ústavu anorganické chemie a Geologického ústavu AV ČR naprostou podporu všech důležitých podniků v kraji. Díky soudržnosti geologické komunity a souhlasu managementů společností mohlo být odebráno tisíců vzorků prováděno na desítkách průzkumných vrtů jak Severočeských dolů, tak společnosti Severní energetická a obzvláště pak v rámci unikátního hydrogeologického projektu VODAMIN, řízeného státním podnikem PKÚ. Podařilo se dokonce dvakrát za sebou získat grant GA ČR. Do řešení celé problematiky se podařilo zapojit vědce z několika institucí celé ČR a vytvořit tak tým čítající až 30 lidí. Desetitisíce vzorků odebraných z vrtného jádra i vzorků přímo ze stěn povrchových dolů přinesly svoje ovoce. Zjistili jsme, že monotónní vrstvy jílu, ve kterých se klasická geologie zcela ztrácela, rozhodně nejsou geochemicky stejnorodé. Zkoumáním geochemických změn v profilech vrtů ukázalo, že tyto změny se v detailech v jednotlivých vrtech opakují a chemicko-minerologické vlastnosti jednotlivých vrstev jsou tak mezi vrty spolehlivě propojitelné. Paleomagnetickým výzkumem jsme zjistili, že záznam změn magnetického pole Země (jedná se o nepravidelné výměny severního a jižního magnetického pole země) je v těchto jílech dobře zachován a mezi jednotlivými profilem umožňuje epochy, kdy byl severní magnetický pól na severu jako je dnes a kdy byl na dnešním jižním pólu, docela dobře propojit,

Močál Okefenokee v Georgii v roce 2016 regenerující po požáru, který zasáhl 70 % jeho plochy v roce 2011.

Aligátor severoamerický v močálu Okefenokee v Georgii, symbolicky v sousedství ohořelého tisovce z r. 2011. Život jde dál.

a to v souhlasu s geochemickými změnami. Odtud byl již jen krůček k pokusu hledat ve změnách složení jílu záznam nějakých globálních procesů. To se záhy podařilo. V jílech nadloží uhelné sloje byla nalezena zřetelná cyklicita odpovídající cyklům oslunění Země, podmíněná změnami dráhy pohybu Země kolem Slunce a změnami náklonu osy zemské rotace – tzv. Milankovičovými cykly. Milankovičovy cykly jsou, jak známo, i jednou ze základních příčin pravidelných klimatických změn na zemské kouli. Jejich všeobecně známým projevem ve čtvrtohorách je například střídání dob ledových a meziledových. Protože v miocénu, jak jsme si již výše řekli, bylo na Zemi v našich zeměpisných šířkách mnohem tepleji, než je dnes, neprojevovalo se to v usazeninách mostecké pánve nějakými doklady zalednění. Tím hlavním

projevem byla změna složení minerálů připlavených do pánve řekami. Do řek se tyto minerály (hlavně tzv. jílové minerály) dostávaly větráním a následnou erozí v povodí řek. Tudiž je zřejmé, že změna složení minerálů odnášených do jezera odrážela dynamiku změn způsobu větrání a režim eroze. Tyto procesy jsou řízeny hlavně změnami klimatu. V období ranného miocénu tedy v Čechách probíhaly docela výrazné změny klimatu, ovšem na pozadí výrazně teplejším, než jaké známe dnes.

Výsledky výše uvedených výzkumů se podařilo zveřejnit v podobě řady článků v prestižních zahraničních časopisech. Ne vždy však jde zveřejňování nových zjištění z mostecké pánve hladce. Když jsme například zjistili, že zhruba polovina „přepnutí“ magnetického pole Země zapsaná

Těžba uhelné slaje na lomu Bílina – ve sloji je zřetelná výrazná vrstevnatost, ukazující na změny režimu v močále, kde se kupila rašelina, ze které uhlí vzniklo. Část vrstevnatosti zvýrazňují tenké vrstvičky fuzitu – dřevěného uhlí.

Managementové opatření u výtoku řeky Suwannee z močálu Okefenokee – přehrada The Sill, postavená v šedesátých letech 20. století měla chránit močál před požáry. Dnes je trvale otevřená – toto drahé opatření se ukázalo jako neúčinné a zbytečné. Požáry jsou přirozenou součástí biologického cyklu močálu.

Tisovce dvouřadé s typicky rozšířenými bázemi kmenů přímo v korytu řeky Suwannee na výtoku z močálu Okefenokee, Fargo, Georgia.

Fuzit na vrstevní ploše v uhlí na lomu Bílina.

v sedimentech mostecké pánve koinciduje s výraznou změnou v sedimentárním režimu, a tedy s momenty výrazných změn klimatu, byla naše snaha toto zjištění publikovat odmítnuta. Pokus dát tento článek do *Global and Planetary Change*, časopisu, jenž se specializuje na globální změny v minulosti i dnes, byl přijat zřejmě spíše jako provokace a článek odmítnut s argumentem, že neodpovídá náplni časopisu... Nezbyvá než si domyslet, že naše zjištění aktuálně nejsou konformní s názorem, že za všemi změnami klimatu je obsah CO_2 v atmosféře, jak si to dnes značná část vědecké komunity a neziskovek vzala za své. Koincidence nárůstu obsahu CO_2 v atmosféře s nárůstem teploty je u těchto lidí brána za důkaz příčinné souvislosti. Nelze ale zcela jednoznačně doložit, že nejdříve roste obsah CO_2 a pak teplota. Nástupy a ústupy ledovců během dob ledových a meziledových ve čtvrtohorách spolu s režimem CO_2 podléhaly a nadále podléhají především astronomicky řízeným Milankovičovým cyklům osvitů Země podobně jako se to dělo při usazování sedimentů v třetihorách. V hlavách některých vědců, či dokonce veřejnosti, by uvedením našich zjištění třeba mohl vzniknout dojem, že i změny magnetického pole Země mohou klima nějak ovlivňovat, nebo s ním minimálně nějak, třeba přes nějaký další jev, který aktuálně neznáme, příčinně souviset. Článek jsme museli stáhnout, přesto, že ve valné většině vycházel z našich dat publikovaných již v jiných časopisech, a tedy recenzními řízeními prošlých. Závěrem bych velmi chtěl poděkovat těm českým i zahraničním vědcům, kteří nepodlehli již téměř automatickému mentálnímu společenskému odporu k uhlí, uhelnému průmyslu a severozápadním Čechám obecně a rozhodli se přes všechna rizika pro jejich vědecké kariéry se našemu kraji věnovat.

Zdař Bůh!

Ing. Karel Mach, Ph.D.
vedoucí oddělení geologie
Severočeské doly a.s.

Druhé téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Miroslava Richtera

Motto:

*Koronavirus nás překvapil,
ale o změnách klimatu a suchu již víme dlouho.*

Jak to bude s vodou?

V poslední době nás sužuje řada problémů souvisejících přímo či nepřímo s koronavirem, resp. jím způsobenou karanténou zvýrazněných... Přitom přicházejí na přetřes i další otázky – kam až s globalizací ekonomik, co soběstačnost v produkci řady průmyslových či zemědělských produktů a potravin, co přinesou změny klimatu a jak asi z toho všeho ven. Vše řešeno za určitých, ale nejistých stále se měnících předpokladů.

Poněkud v ústraní zůstává problém zásobování všech odvětví hospodářství a komunální sféry vodou, především pitnou vodou. Několik let se opakují zimy s minimem sněhových srážek, minimem dešťových srážek v jarních a letních měsících, navíc často s extrémními teplotami atmosféry od dubna do září. To je velmi často doprovázeno větrem, který urychluje sdílení tepla a tím odpar vody z půdy i vegetace. Roční úhrny srážek dlouhodobě klesají, často jsou soustředěny do krátkých časových období s přívalovými dešti. Pak je obtížné vodu zadržet, vsakování do půdy je přitom minimální. Letošní nízké stavy vody a průtoky v povrchových tocích ve všech jarních měsících, malé až kritické zásoby půdní vlhkosti na většině území státu a stále klesající hladiny podzemních vod nevěští pro zásobování užitkovou ani pitnou vodou v následujících obdobích nic dobrého.

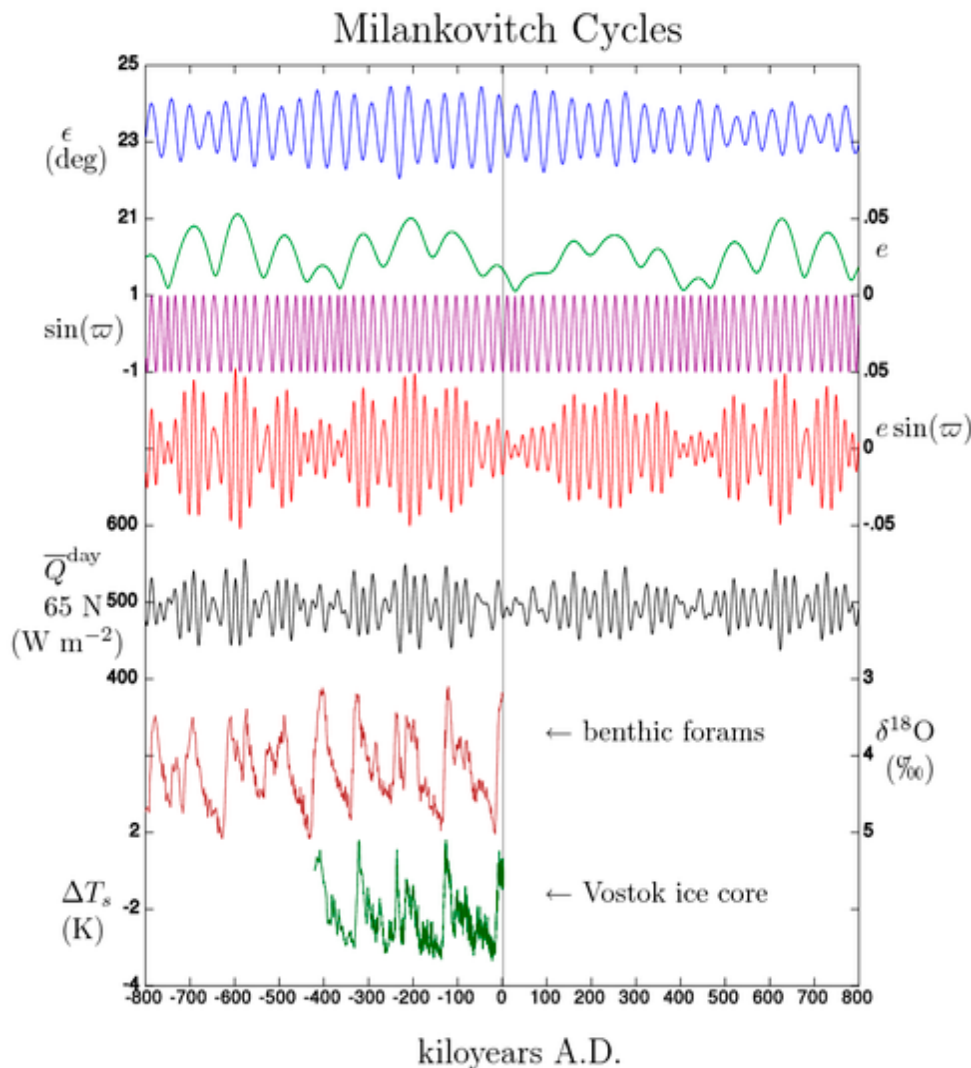
Programy MŽP a MZe ČR sice řeší řadu aktuálních problémů, ale povětšinou spoléhají na dlouhodobé a často investičně náročné akce s výjimkou projektu „Dešťovka“. V plánu je např. obnova mokřadů, zřízení nových rybníků, odbahnění s údržbou rybníků a vodních toků, obnovení meandrů malých vodních toků, stavba suchých poldrů, zhodnocení až omezení funkce melioračních systémů, zmenšení rozlohy obdělávaných parcel (dle návrhu MZe do 30 ha), změna struktury lesních porostů s vyšším podílem smíšených lesů v nižších polohách. Situaci v lesích a možnosti zadržování srážek komplikují rozsáhlé holiny po kůrovcové kalamitě výrazně podpořené teplem a suchem. Na několika místech jsou propojovány vodovodní řady s cílem zajištění plynulých dodávek pitné vody, jinde je problém zatím řešen dovozem vody cisternami... Pak je také potřebná výstavba i větších vodních děl – vodárenských nádrží, např. v povodí Jizery, Berounky, Opavy, ale i Vltavy aj. řek. Ta ale naráží na zdoluhavé stavební řízení s komplikacemi v procesu EIA. Vždy je spojeno s odporem veřejnosti nejednou zmanipulované tzv. ekologickými aktivisty. Veřejnost hájí téměř výhradně lokální zájmy! Nebere žádný ohled na potřebu zabránění povodňovým situacím spojených s ochranou majetku na dolních tocích řek. Proszazení obecného zájmu v celém povodí je pak těžko průchodné. Přitom cílem všech opatření

je maximální zadržení vody v krajině. Je dobré si připomenout, že téměř 60 % území ČR tvoří zemědělská půda, z toho asi 40 % je půda orná, a cca 30 % jsou půdy lesní. Z těchto základních údajů je patrné, že je nyní nutné věnovat zásadní pozornost hospodaření v krajině při současné stabilizaci vodního režimu. To naši předci vědomě či intuitivně ze zkušenosti dělali po staletí! Bylo by nanejvýš dobré vyhledat v archivech starší katastrální mapy. Pokusit se postupně a uvážlivě dle historických zkušeností s hospodařením v antropogenně využívané krajině navrátit meze s bylinným, keřovým i stromovým patrem, strouhy, remízky, aleje a stromořadí zastávající úlohu větrolamů. Tím by se účinně bránilo vodní a větrné erozi. Erozi bohužel navíc napomáhá nevhodné obdělávání parcel po spádnici místo po vrstevnici, bez pravidelného střídání pěstovaných plodin, pěstování např. kukuřice a brambor na svažitéch pozemcích apod. Často tak činí jen nájemci, nikoliv vlastníci půdy. Ohromná množství ornice pak končí po přívalových deštích v povrchových vodách – potocích, řekách a vodních nádržích, snižují v nich aktuální zásobu vody. Nemluvě o dalších škodách v urbanizované krajině. Ve většině případů při čištění vodních děl se ornice nepoužívá k rekultivacím a revitalizacím území, ale končí na skládkách. Myslím, že v řadě případů obsah těžkých kovů není důsledně sledován, aby byl důvod pro skládkování fakticky ornice oprávněný. Z pedologické literatury je známo, že 1 cm ornice se zvětráváním původních hornin za účasti vegetace tvoří cca 100 let! Proto se s půdou musí zacházet jako s velmi cenným přírodním materiálem. Současné ceny půdy tomu ale vůbec neodpovídají, je pořád příliš levná. Protikladem k tomuto faktu je neustálá výstavba průmyslových zón, montoven a skladovacích terminálů s bezprašnými živičnými vozovkami a parkovišti tzv. na „zelené louce“ – zemědělské půdě. Všechny plochy jsou odkanalizovány do povrchových toků, ale pak chybí původní plochy pro vsakování atmosférických srážek do podzemních vod. Takto řadu let měsíčně přicházíme o desítky hektarů orné půdy, zároveň o plochy pro průsak dešťových vod do vod podzemních, která tam potom chybí! Investorům nahrávají orgány lokální státní správy tzv. operativními změnami územních plánů. Ty často bývají spojeny s daňovými

Ing. Miroslav Richter, PhD., EUR ING

prázdninami a vidinou zvýšení zaměstnanosti v daných lokalitách. Před rokem 1990 bylo běžné, že při zástavbě zemědělské půdy byly povinné v projektech vyčleněny finanční částky na rekultivace území třeba v Severočeském hnědohelném revíru. Přitom jsou v intravilánech i extravilánech řady měst braunfieldy s víceméně funkčními inženýrskými sítěmi. Jejich sanace s novým využitím přitom vážně zrovna na nedostatku financí. Vlády ČR v 90. letech přistoupily na limity produkce vybraných zemědělských komodit. Navíc vyšší dotace zemědělské produkce v západní Evropě doslova drtí tuzemskou rostlinnou i živočišnou výrobu. Problémem posledních cca 30 let je až neuvěřitelné snížení stavů hospodářských zvířat. Stavy skotu poklesly na 10 % a vepřů na 30 % ve srovnání s rokem 1990! V půdě proto nyní chybí organická hmota ze statkových hnojiv. Ta má klíčovou roli v porozitě a tím sorpční kapacitě půdy pro průsak a zadržení vody s živinami. Cirkulace živin je a bude stále významnější, zejména u fosforu. Známá ložiska fosforu budou dotěžena do 50 let. Ta v Evropě téměř chybí až na ložiska apatitů Kola v Rusku a Kovdor ve Finsku. Fosfor je naprosto nezastupitelný

Tabulka znázorňující minulí i budoucí zemské orbitální cykly (rok 0 = 2000):

ϵ – obklivita (náklon zemské osy vůči rovině ekliptiky, zdánlivou plochou tvořenou dráhou oběhu Země kolem Slunce – interval 46.000 let), e – excentricita (změna dráhy z téměř kruhové na eliptickou – vzdálenosti Země od Slunce se změnou délky os eliptické dráhy – interval 96 000 – 127 000 let), π – šířka perihelu (přísluní – změna nejbližší části dráhy Země kolem Slunce), $e \sin(\pi)$ – index precese (měnící se sklon zemské osy vůči rovině ekliptiky – interval 26 000 let), Q – množství energie dopadající na povrch Země ve $W \cdot m^{-2}$, ΔT_s – rozdíl středních teplot mezi dobou ledovou a meziledovou, kiloyears = tisíce let.

Tyto faktory spolu s obklivitou kontrolují sezónní cykly Země přijatého slunečního záření, které se po přepočtu na jeden den vyjadřují Q -den. Benthické foraminifera – dírkovci s vápnitými ulitami, výskyt jejich počtů ve vrstvách sedimentů velkých jezer, vrtná jádra ledu z antarktické stanice Vostok, tj. dva nezávisle získané údaje o stavu vodní hladiny a teplotě oceánu. Vertikální linie „0“ jsou současné klimatické podmínky v roce 2000. Vpravo od této linie je očekáván opět pokles středních (průměrných) teplot.

při růstu plodů a semen (včetně obilnin), je součástí RNA a DNA. Tento fakt se nepochybně promítne do výnosů zemědělských plodin. Pak nepochybně bude stále více chybět orná půda se všemi jejími funkcemi v krajině a vodním hospodářství. To bude velký problém již našich dětí a určitě vnoučat! Komposty, i když je jim nyní věnována pozornost, nejsou stavu statková hnojiva nahradit ani množstvím ani kvalitou. Navíc jsou průmyslově produkovány komposty pro zemědělce drahé.

Při posuzování klimatických změn se skoro všichni zasekli na skleníkových plynech.

Naprosto chybí komplexní pohled na problematiku klimatu, trvalých změn a výkyvů, srovnání s dlouhými časovými řadami vývoje klimatu. Přitom nejdůležitější skleníkovou látkou je voda v podobě par a kapek, podílející se dle různých studií na skleníkovém efektu až z 80 %. Tím, že se z emisních povolenek udělal ohromný byznys, neberou se v úvahu další objektivně zjištěná fakta. Růst koncentrace CO_2 v atmosféře je důsledkem, nikoliv příčinou globálního oteplování. Měření teplot vzduchu meteorology a NASA ukazuje, že teplota postupně stoupá v troposféře, ale dlouhodobě, cca 30 let, klesá ve stratosféře.

To je ale v příkrém rozporu s teoretickou a skutečnou funkcí skleníkových plynů! Dle výzkumu ledových jader v Grónsku a Antarktidě bylo prokázáno, že vzestup koncentrací CO_2 v atmosféře má několikaleté zpoždění za růstem teplot v oceánech. Hlavním činitelem klimatických změn je Slunce a periodické změny jeho aktivity. Do 90. let 20. století vykazovalo Slunce vysokou a vcelku vyrovnanou aktivitu. V tu dobu se vyhřála voda v mořích a oceánech a díky tomu z ní ve zvýšené míře začal desorbovat CO_2 . Jeho obsah ve vodách je výsledkem neustále probíhajícího aerobního a anaerobního rozkladu veškeré organické hmoty ve vodách a sedimentech obsažených v povrchových vodách. V posledních třiceti letech se aktivita Slunce snižuje. Navíc poslední 25. z jedenáctiletých cyklů sluneční aktivity nastoupil o 1 rok později! To je dříve nepozorovaná anomálie. Oceánology bylo změněno, že v posledním desetiletí klesla intenzita severní větve Golského proudu (GS) směřující mezi Skotsko a Island téměř o 1/3. Příčinou je tání ledovců na pevnině v Grónsku, Baffinově a dalších ostrovech kanadského severu i plouvajícího ledu v Severním ledovém oceánu. Tato chladná voda z ledovců s vysokou hustotou brání zanoření relativně teplejší vody GS do hloubky cca 3 500 m a jejímu návratu do Karibiku. Tak říkajíc, přírodní pumpy selhávají. Některými klimatology je důrazně upozorňováno, že tento fakt povede k rozvratu klimatu v Evropě. Teplý GS způsobuje, že v západní a střední Evropě jsou průměrné teploty atmosféry o 5–7 °C vyšší, než je tomu ve srovnatelné zeměpisné šířce v Severní Americe. Slábnoucí severní větve GS má pravděpodobně vliv na zesílení jižní větve GS směrem k Pyrenejskému poloostrovu. Tomu napovídají opakované velké dešťové srážky ve Španělsku, na Baleárských ostrovech, v Itálii a na Balkáně včetně Řecka spojené s povodněmi a sesuvy půdy. Naopak severně od Alp dešťových srážek ubývá, neboť se vzduch nad severním Atlantikem méně sytí vodními parami. Méně oblačnosti pak umožňuje vyšší prohřívání vzduchu nad pevninou s poklesem relativní vlhkosti, tj. zhoršení podmínek pro kondenzaci vodních par – vznik dešťových srážek. Následkem jsou vyšší atmosférické teploty a nízké dešťové srážky severně od Alp až po Pobaltí a Skandinávii. Otázkou zůstává, jak dlouho bude tato situace trvat, co se z ní nakonec vyvine – viz dále. Běžně není uváděno, že veškerá energie vyrobená a spotřebovaná člověkem ze zdrojů fosilních a recentních se v konečné fázi objeví jako nízkopotenciální teplo v troposféře v podobě teplého vzduchu a vodních par – viz emise spalin a par z energetiky a průmyslu, emise oteplených vod z průmyslu a komunální sféry, emise tepla ze všech vytápěných objektů, chladnutí polotovárů a výrobků v hutnictví, strojírenství, sklářském a keramickém průmyslu, chlazení spalovacích motorů apod. Tomu přispívá neustálý růst spotřeby všech energií ve světě. Za posledních

Factum est factum

CO SE STALO, TO SE STALO

Poněkud příznačně se druhé číslo letošní TEMA věnuje otázkám, které mají evropský rámec. V čase, kdy se pomalu nadechujeme po koronavirovém útlumu, je totiž další budoucnost Evropy velkou neznámou. Ekonomický vývoj dospívá neomylně do období recese, jejíž rozsah zatím nedokážeme odhadnout ani elitní ekonomové. Je však nad slunce jasné, že nejen obchod a podnikání budou vystaveny novým výzvám, kterým lze čelit jen s nejvyšší profesionalitou a zároveň chladnou hlavou.

Historie nás naštěstí poučuje o tom, že lidé jsou odolní a v nepříznivých časech dokáží vyvinout nebyvalou energii. Obyvatelé České kotliny jsou nadto, oproti mnoha okolním národům, nadáni vynikající schopností improvizace. Ačkoli v posledních letech hořekujeme, že vzdělávací systém toto nadání u školní mládeže poněkud potlačuje, přesto lze doufat, že tato historická danost se v blízké budoucnosti pozitivně projeví napříč generacemi. Ostatně je nám to zapotřebí, protože je načase razantně přehodnotit náš přístup ke krajině, půdě, k vodě, i k energetice tak, abychom neopatrná rozhodnutí uplynulých let napravili.

Kromě toho nás čeká také přehodnocení ceny lidské práce a v důsledku i celého žebříčku hodnot, mezi nimiž v minulosti nešťastně ustoupily do pozadí rodina, tradice i patriotismus a vzájemná solidarita. Jejich význam však v čase poroste a nezbývá než doufat, že z místní úrovně se tento vliv obrátí i směrem „vzhůru“.

Evropská unie nyní prochází zatěžkávací zkouškou a tak denně čteme v novinách protichůdné prognózy, které na jedné straně prorokují její konec a na straně druhé ji naopak definují jako jediného spasitele v čase rostoucí krize. Historické srovnání ukazuje, že další vývoj záleží na tom, kdo převezme otěže. V ideálním případě je politická a úřednická moc v rovnováze – silní politikové a schopní úředníci se navzájem drží v napětí, což vede k obecnému pokroku. V okamžiku, kdy jedna ze stran získá výraznou převahu, nastává problém. V dobách blahobytu však zůstává skrytý a jeví se nepodstatným. Naopak v „dynamických“ časech vyplave na povrch velmi rychle. Stabilní civilizace je lépe řízena úředníky a směrnici, nestabilní naopak vyžaduje především řízení politické, ovšem prostřednictvím silných vizionářů,

kterí jsou schopni rychle přijímat správná rozhodnutí ve správný čas, bez ohledu na paragrafy. A to nám brzy bude zapotřebí.

S přáním všeho dobrého

Mgr. Michal Soukup

ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

padesát let světová spotřeba energií vzrostla o 250 % a neustále roste, zejména v Číně, Indii, Brazílii a arabských zemích! Není všeobecně známo, že měrná spotřeba energií na osobu je v USA a Kanadě cca 3x vyšší, než je tomu v zemích EU. Není tajemstvím, že se USA proto snaží mít pod kontrolou či ovládnout těžby energetických surovin na středním východě, v severní Africe a Jižní Americe (Venezuela). Při převládajícím západním prouděním v atmosféře severní polokoule i tyto emise tepla do troposféry ze Severní Ameriky přispívají k oteplení a tání ledovců ve vyšších zeměpisných šířkách a vyšších nadmořských výškách.

Zcela stranou pozornosti je dlouhodobý vývoj klimatu v řádech statisíců let. Zásadně zde zasahují experimentálně dokázané „Milankovičovy cykly“. Jedná se o změny oběžné dráhy Země kolem Slunce řízené gravitací ve sluneční soustavě s významným vlivem velkých planet, hlavně Jupiteru. Periodicky se mění excentricita oběžné dráhy Země kolem Slunce a sklon zemské osy vůči rovině ekliptiky. To zásadně ovlivňuje příjem slunečního záření Slunce povrchem Země. To ve výsledku vyvolává střídání dob ledových – glaciálů a meziledových – interglaciálů. Doby ledové obvykle trvají cca 100.000 let a doby meziledové 10 000 – 12 000 let. Poslední doba ledová skončila cca 10 000 let před naším

letopočtem. Z uvedeného je patrné, že nyní žijeme na konci teplejšího období interglaciálu! To se vždy vyznačovalo extrémními výkyvy atmosférických parametrů, což nyní pozorujeme. Jestliže je lidstvo schopno se nějak připravit na globální oteplení, pak na globální ochlazení nejsme připraveni vůbec. Dle dostupných studií bylo klima v době ledové ve střední Evropě včetně ČR podobné stávajícímu klimatu na Sibiři – dlouhé mrazivé zimy, krátké relativně suché léto. Pevninský ledovec sahal po Krkonoše, všechny naše pohraniční hory a celé Alpy byly zaledněny. Právě poslední doba ledová utvářela nám dnes známou krajinu. Za tohoto stavu v době ledové nepřipadá v úvahu, aby se na území ČR užívalo 10 milionů obyvatel! Dle odborných odhadů žilo v době ledové na území dnešní ČR sotva několik málo tisíc lidí žijících se lovem a sběrem plodů, v celé Evropě bylo odhadem cca 50 000 lidí... Stačí jenom připomenout, že během tzv. malé doby ledové v 17. století, tj. ve třicetileté válce, obsadili Švédové celé Pobaltí, sever dnešního Německa, obléhali Brno a dobyli Prahu. Tato expanze byla motivována nedostatkem krmiv a potravin ve Skandinávii.

Ing. Miroslav Richter, PhD., EUR ING
FŽP UJEP v Ústí nad Labem

Seznam literárních odkazů

1. DOLEŽEL, J., 2014: Nikde není psáno, že nemůže být hladomor. (http://ceskapozice.lidovky.cz/profesor-dolezel-nikde-neni-psano-ze-nemuze-byt-hladomor-pe5-/tema.aspx?c=A140812_153825_pozice-tema_kasa)
2. KLÍR, J. a kol. 2007: Rámcová metodika výživy rostlin a hnojení. Praha: VÚRV, v. v. i., 2007, aktualizovaný dotisk 2008, 40 s.
3. RICHTER, M., 2006: Úvod do průmyslových technologií. Skripta. Ústí nad Labem: FŽP UJEP, 300 s.
4. ŠÍPAL, J., 2013: Obnovitelné zdroje energie a způsoby získávání elektrické a tepelné energie z obnovitelných zdrojů. Skripta. Ústí nad Labem: FVTM UJEP, 128 s.
5. URBAN, J., 2012: Úrodnost půdy a výživa rostlin. Zemědělec, s. 26.
6. BBC, 2007: The great global Warming Shwilde. Mezinárodně oceněný dokumentární film.
7. Internet: glaciál a interglaciál, Gulf Stream, Sluneční aktivita

Třetí téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Jaroslava Čížka

Green Deal, krásný sen o nesmrtelnosti aneb další podvod jako každý obchod s deštěm!

Tak už jsme tu měli nepovedený pokus s biopalivem, stále tlačíme na zvyšování energetické účinnosti, která prý má být lékem na vysokou spotřebu energie a přitom je její příčinou, na snižování spotřeby automobilů, což je jen jinak nazvaná účinnost, až to skončilo slavnou Dieselgate nebo hádkou v Evropském parlamentu, kdo může za mrtvé orangutany, ale někteří „rádoby“ zachránci světa jsou nepoučitelni a nenapravitelní. Myslet a počítat prostě nebudou.

Máme tady tedy nový pokus se jménem Green Deal, který jediný nám prý může přinést světlé zítřky a proto ho již podpořilo 18 států EU. Tyto země si prý uvědomují, že má smysl investovat pouze do takového oživení, které je postavené na zdravých základech a které zvýší naši odolnost vůči všem budoucím krizím, včetně té klimatické. Hned na první stránce usnesení EP, se dočtete následující větu, která na první pohled vypadá jako z pohádky. „Transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, která v roce 2050 nebude produkovat žádné emise skleníkových plynů a ve které bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů, celkových emisí skleníkových plynů, využívání zdrojů a produkce odpadu.“ Přeloženo do srozumitelné, budeme ještě bohatší, budeme mít více peněz na zdravotnictví, vědu a výzkum, abychom každý další virus dokázali porazit bez ztráty květin.

Na uskutečnění tohoto nesmyslu, který z globálního hlediska nebude mít absolutně žádný význam, ba naopak povede ještě k větší devastaci přírody a životních podmínek těch nejchudších v rozvojových zemích, kde se těží všechny ty suroviny na naše „čistá“ řešení a je tedy jen dalším zločinem na nich, se mají z našich kapes vytáhnout doslova astronomické částky.

Proč nesmyslu a proč nebude mít žádný význam? Protože bychom museli nejenom drasticky dekarbonizovat, tedy velmi rychle, v řádu několika málo let, přestat využívat fosilní zdroje, což si snad lze představit přechodem na jádro v energetice (k velkému nadšení mnohých světozáchránců), nikoliv však v oblasti dopravy, ale museli bychom stejně drasticky a stejně rychle snížit naši životní úroveň. Pokud snad tomu někdo nevěří, necht' si na Wikipedii najde heslo „Garrett relation“ (v češtině nehledat, neexistuje) nebo samotnou práci profesora Garretta „Long-run evolution of the global economy,“ kterou publikoval v roce 2014. Bohužel, opět pouze v angličtině, ale pro pochopení stačí pomoc překladače Google. To je prostě fyzika, které sice nemusím rozumět, ale to nic nemění na její platnosti. Pokus oddělit růst od spotřeby je stejná pošestilost, jako pokus o oddělení prostoru a času sto let po Einsteinově teorii relativity.

To bohatství, tedy ten hospodářský růst, dnes měříme pomocí hrubého domácího produktu (HDP), ale to se některým „modernistům“ moc nelíbí, protože prý to vede ke stále větší spotřebě. To, že spotřeba a výroba, jsou jen dvě strany jedné mince, buď neví, nebo o tom nechtějí mluvit. Je otázkou, co je horší. Ono je vcelku jednoduché povykovat na politiky (nebo jedni politici na jiné), aby „to“ zařídili, ale říct lidem do očí, že „to“ znamená snížení životní úrovně, a to se vším všudy, úroveň zdravotnictví počínaje nebo konče. Není-li spotřeba, není potřeba výroba, není-li výroba, není čím zaměstnávat lidi, není-li čím zaměstnávat lidi, řešíme nezaměstnanost. Náš blahobyt je totiž pouze výsledkem nadspotřeby a rostoucí produktivity, která je ovšem na druhé straně příčinou problémů s tím spojených. Nevěříte? Tak si vzpomeňte, jak vyřadilo naše hornictví nebo třeba zemědělství

před sto lety. To, na co dnes stačí jeden člověk, na to tehdy nestačilo sto nebo dokonce tisíc pracovníků. Tehdy i dnes ale jde o zajištění jediného a stejného. Podmínek pro přežití, protože jak říká jiná stará pravda, když nejde o život... Jenomže co s těmi, kteří se pro zajištění tohoto základu stávají nadbytečnými?

Pojďme ale od toho filozofování ke konkrétním číslům, co bychom si za ty astronomické částky mohli pořídit a zvažme, co bychom tím vyřešili. Jako příklad si vezměme třeba taková bateriová úložiště, bez kterých se přechod na obnovitelné zdroje, tedy vítr a fotovoltaiku, neobejdou. Bill Gates nedávno v jednom rozhovoru mluví o nepředstavitelné velikosti takového bateriového úložiště, které by bylo schopno pokrýt spotřebu Tokia, když tam řádí tři dny tajfun. Nám tady něco podobného zatím mnoho nehrozí, ale občas dorazí nějaký

Pro přehlednost:

Orientační přepočítání pro celou EU podle počtu obyvatel (bez solárních zdrojů – pouze baterie)

Zelená dohoda – náklady na 10 let				
	1 000	mld. Euro	27 000	mld. Kč
Bateriové úložiště na 1 hodinu (ČR)			250	mld. Kč
Bateriové úložiště na 1 hodinu (EU)			463	mld. Euro
Bateriové úložiště na 1 den (ČR)			6 000	mld. Kč
Bateriové úložiště na 1 den (EU)			11 111	mld. Euro

Orientační přepočítání pro celou EU podle počtu obyvatel (se solárními zdroji)

Zelená dohoda – náklady na 10 let				
	1 000	mld. Euro	27 000	mld. Kč
Co bychom za to poříдили:				
Zdroje + bateriová úložiště na 1 hodinu (ČR)			511	mld. Kč
Zdroje + bateriová úložiště na 1 hodinu (EU)			947	mld. Euro
Co bychom potřebovali podle IEA:				
Zdroje + bateriová úložiště na 4 hod. (ČR)			2 046	mld. Kč
Zdroje + bateriová úložiště na 4 hod. (EU)			3 788	mld. Euro

ten Kyril, Emma nebo Xynthia a je jich více než dost. Budme skromnější a kalkuluje pouze s jedním dnem, případně jen se čtyřmi hodinami, jak o nich hovoří IEA ve své zprávě z 28. května minulého roku s názvem „Jaderná energie v čistém energetickém systému,“ která nějak unikla veřejné pozornosti nejenom u nás, ale i v Bruselu. Asi proto, že je v ní černé na bílém, že bez zapojení jaderné energetiky žádná uhlíková neutralita nebude.

Zcela hypoteticky si představme, že bychom celý ten 1 bilion Euro, který prý má Green Deal stát, investovali v EU pouze do bateriových úložišť. Jako příklad si vezměme naše největší úložiště v Plané nad Lužnicí s instalovaným výkonem 4 MW a kalkulovanou úložnou kapacitou 2,5 MWh, které stálo 70 milionů Kč.

Vyjdeme-li z průměrné hodinové spotřeby ČR, tedy nějakých 9.000 MWh, pak na její pokrytí bychom takovýto úložiště potřebovali cca 3 600 a na ony čtyři hodiny pak nějakých 14,5 tisíce. A cena? Úplná maličkost. Záloha na hodinu za 250 miliard (cca nový blok JE), na čtyři hodiny za 1 000 miliard. A na jeden den? Celých 6 bilionů Kč. A to v těch kalkulacích není započítán ani metr čtvereční fotovoltaické elektrárny, která by tu baterii nabíjela a dnes, v případě instalace pro rodinný dům, vyjde přibližně na stejnou cenu, jako ta baterie. Ve skutečnosti by nás to tedy stálo 2x tolik.

A teď to přepočítejme na EU, kdyby se utratil onen 1 bilion Euro pouze na baterie a na nic ostatního z Green Dealu nezbyl ani cent. Ten bilion je něco přes 6 současných rozpočtů EU nebo také více než 6 % HDP EU. Nás je 10 milionů a obyvatel EU asi 500 milionů, tedy $500:27:10 \cdot 500 =$ cca právě ten 1 bilion Euro, za který bychom si pořídili jistotu, že v případě tmy a bezvětří budeme mít elektřinu celou jednu hodinu. A pak? Pak nic, pak temno, jako od Jiráska.

Pro přehlednost:

	Kapacita vlastního RP	Výkon	Hltnost	Specifikace celkového RP	Napuštění dalších stupňů			
	mil. m ³	MW	m ³ /s		mil. m ³	hodin	dnů	MWh
Orlík	305	360	600	V+Š+S+K	305	141	6	50 833
Kamýk	13	40	360	V+Š+S	292	225	9	9 012
Slapy	270	144	325	V+Š	22	19	1	2 708
Štěchovice	11	23	160	V	11	19	1	439
Vrané	11							
								62 993

	MWh
Předpokládaná roční spotřeba ČR (cca)	80 000 000
Hypotetická denní spotřeba ČR (cca)	219 178
Hypotetická hodinová spotřeba ČR (cca)	9 132

Na samotné bateriové úložiště, které by pokrylo hodinovou spotřebu EU bychom tedy potřebovali 3 (slovy tři) celé roční rozpočty EU. No a na takové „jednodenní,“ které by nám snad i trochu pomohlo, bychom spotřebovali praktický celý roční HDP. Takto tedy vypadá střet krásných snů a tvrdé reality.

Pokud by snad někdo chtěl namítnout, že baterie samozřejmě nevyřeší všechno, že jsou tu i jiné možnosti záloh, jako třeba přečerpávací vodní elektrárny, tak můžeme zase použít kupecké počty. To, největší a nedostupnější řešení, které se samo nabízí, je využití přehrad na Vltavě. Ostatně nedávno o této variantě uvažoval i ČEZ. V roce 2013 si dokonce nechal vypracovat posudek vlivu na životní prostředí, který prý dopadl pozitivně, ale k realizaci nedošlo z ekonomických důvodů. Představme si to zcela hypoteticky, protože na tuhle variantu by asi posouzení vlivu na životní prostředí dobře nedopadlo. Celkový objem vodních nádrží pod VD Orlík, tedy Kamýk, Slapy, Štěchovice a Vrané je cca 300 mld. m³, tzn. cca 50 % jeho vlastního objemu a 100x větší než kapacita současných přečerpávacích elektráren. Celková energetická kapacita tohoto objemu pak činí nějakých 63 GWh, tedy v průběhu 9 dnů celých 7 hodin spotřeby ČR. Pokud jsem tedy dobře počítal.

Stále dokola od některých lidí slyšíme, jak bude jaderná elektrárna drahá, že za to všichni zaplatíme cenou elektřiny. No, můj selský rozum a kupecké počty říkají zase něco jiného. Dnes máme díky podpoře obnovitelných zdrojů každou spotřebovanou kilowatthodinu dražší o 50 haléřů a přiznejme si popravdě, že to nikoho do chudoby neuvrhlo. V podstatě nic neříkající číslo, pod kterým si zřejmě nikdo nic nepředstaví. Podívejme se ale na celkový účet. V roce 2018 činila podpora obnovitelným zdrojům energie 43,7 miliardy korun, z toho solární elektrárny, které ten rok vyrobily necelá 3 % elektřiny

(cca 2,2 z cca 77 TWh), obdržely 29,2 miliardy korun. Nová JE se má stavět někdy mezi roky 2029-2036, tzn. 7 let a měla by stát někde mezi 150 mld., což tvrdí optimisté a 300 mld. Kč, co předpovídají pesimisté a především odpůrci. A teď rychle počítejme a zaokrouhlujme: $7 \times 43 = 300$, to pro případ, že bychom přestali podporovat veškeré OZE, a nebo $7 \times 30 = 210$, kdybychom přestali podporovat pouze fotovoltaiku. Neustále od pesimistů také slyšíme, že se za tak krátkou dobu nový blok nedokáže postavit. Budiž, prodlužme dobu o 50%, jsme na 10 letech, pak $10 \times 30 = 300$!!! Co to znamená? Každých 10 let si můžeme nechat postavit jednu jadernou elektrárnu, a to i tu předraženou, aniž bychom to zaregistrovali. A kdyby vláda každoročně místo podpory OZE ve výši 25 mld. pouhou polovinu věnovala na modernizaci uhelných elektráren a rekultivace, abychom to dobu, co se bez nich neobejdeme, škodili životnímu prostředí co nejméně a na konci byla krajina, kde by nikdo nepoznal, jak kdysi vypadala, máme vyřešeno a můžeme celou slavnou uhelnou komisi rovnou rozpustit. Otázkou pak zůstává, jak se postavit k těm dalším cca 14 mld., které jdou na podporu ostatních OZE, tedy 7 mld. bioplynové stanice, 2,5 mld. na biomasu a po 2 mld. na vodní elektrárny a kombinovanou výrobu elektřiny a tepla (KVET). Vzhledem k jejich reálné kapacitě a zamčovaným problémům u většiny z nich s nimi spojenými, pak i to je na vážné zamyšlení. Jak je vidět na těchto číslech, dokud nezajistíme dostatek energie z jádra, tak se bez těch proklínaných uhelných elektráren a všeho dalšího s tím spojeného, prostě neobejdeme. Ať se to komu líbí nebo ne. Asi se nenajde nikdo, kdo by se raději než na zelenou krajinu s jezery díval na obrovskou díru s korečkovým rypadlem jako ozdobou nebo panorama Krušných hor s komíny elektráren, ale zatím nám nic jiného nezbývá. Představa, že bychom horizontu Krušných hor nasadili čelenku s vrtulemi, které by stejně mnoho nepomohly, tak ta je snad ještě děsivější. Nechceme-li škodit, sobě či přírodě, což jedno jest, přemýšlejme a počítejme, než se pro něco rozhodneme. Vždyť přece víme, že dvakrát měř, jednou řež a práce kvapná, ...

Ing. Jaroslav Čížek
poradce v oblasti klimaticko-energetické politiky

Fridays for Future: Klimatíseň klimaignorantů

Motto: Zapamatujte si ti všichni mladí, kteří nedbáte rady starých: starého učí obyčej, zkušenost moudrým činí jej. Dokud zkušenost a zvyk se nenaučí, dotud každý jako čmelák bez rozumu bzučí. Dalimilova kronika

Ing. František Kružlík

Environmentální žal s přestávkami

Mezi dny 23. až 30. srpna 2019 uveřejnil internetový deník Neviditelný pes šestidílný seriál článků „Doučování pro klimatické záškoláky“ (Zálo, 2019), který je rychlou a velmi věcnou reakcí na rozhovor odvysílaný iDnes-TV v pořadu Rozstřel Vladimíra Vokála dne 13. 8. 2019 (Vokál, 2019). (Všechny části jsou dostupné i na blogu L. Záloma – <http://zalom.blog.idnes.cz/>). iDnes zároveň Vokálův Rozstřel o dva dny později článkem s bombastickým titulkem „**Na záchranu planety máme 12 let, řekli v Rozstřelu studenti stávkující za klima**“ (Vachtl, 2019), ve kterém jsou citovány i některé obzvláště šňavnaté nonsens z úst obou aktivistů. V úvodu článku je link na záznam Rozstřelu iDnes-TV. Na záznam vede i link v první části Zálomova „doučování“ a skutečně stojí za to si celý tento záznam vyslechnout.

Nebýt Zálomova článku, který na záznam Rozstřelu upozornil, patrně by se mnoho čtenářů ani nedozvědělo (nebo ne hned) o tomto komediálním vystoupení dvou zelených aktivistů a organizátorů protestů – záškoláckých stávek za klima, které s moderováním pana Vokála připomíná

scénky trojice Korn, Kaiser a Lábus v TV zábavném seriálu „Možná přijde i kouzelník“.

Opatření proti šíření koronavirové chřipky dopadlo i na demonstrace záškoláků, které fakticky zablokovalo, ale přesto stačili zelení aktivisté od srpna 2019 v řadě svých vystoupení doplnit obraz *Fridays for Future* (FFF), jak si hnutí záškoláků říká, se slibem že po odeznění epidemie budou jejich ‚stávky‘ celosvětově pokračovat.

V médiích všeho druhu se k *Friday for Future* vyjadřilo nebyvalé množství obhájců i odpůrců. Stojí za zmínku, že kritici a odpůrci drtivě převažují, i přes nekritický až oslavný postoj médií, a to nejen v ČR, ale i v dalších zemích, např. v SRN. Tato přestávka zatlačila záškoláky do defenzivy a jejich aktivity jsou méně viditelné (bez skandování hesel v ulicích a přísluhujících televizních kamer) a jsou častěji písemné nebo v zaznamenaných rozhovorech. Lze tak komentovat s určitým odstupem a konkrétněji jejich veřejné aktivity, zaznamenané výroky i aktualizované požadavky.

Sociologický pohled na ‚stávkující‘ záškoláky

Poctivý psychosociální výzkum v komunitě adolescentních ‚stávkařů‘ by byl dozajista nesmírně žádoucí, ale nepochybně i zajímavý a poučný. Nic takového zatím k dispozici není a patrně ani z mnoha důvodů nebude. Zde platí **‚syndrom**

Greta‘, po jejímž hysterickém vystoupení na zahájení summitu OSN 23. 9. 2019 mnoha lidem na celém světě spadly šupiny z očí...

Už při prvním shlédnutí Rozstřelu bylo patrné, že oba aktivisté mají vážný problém, totiž najít si svoji pozici ve škále těch asi 56 pohlaví, které jsou propagovány komunitami LGBT. Jasno udělal starší článek (vef, 2019), odkazem na twitterový profil, kde se mluvčí FFF ČR označuje za levičáka, feministu, vegana, aktivistu a homosexuála. To je opravdu vážné, protože vzor FFF Greta Thunberg má jenom jednu z forem autismu a k tomu obsedantně kompulzivní poruchu.

Ostatně pokud jde o obsedantní kompulzivní poruchu, lze dle vystupování, vyjadřování, plakátové tvorby (různé transparenty a hesla), a mnoha dalších znaků pozorovatelných na záznamech z demonstrací FFF usuzovat, že to není jenom výsledkem neznalosti, nevzdělanosti, indoktrinace, ale že obsedance (zpravidla bez náhledu) bude mít mezi stávkujícími několikanásobně vyšší podíl než v nestávkující populaci adolescentů. Mezi jiným také proto, že odhadem dívky a ženy mezi demonstrujícími převažují v poměru nejméně 2:1 a výskyt prokazatelné obsedance s náhledem (tedy diagnostikované) je u žen více než dvojnásobný oproti mužům. I když mezi těmi, které bychom podle vzhledu a vnějších fyzických znaků zařadili jako muže, oni sami to mohou cítit jinak

Obrázek 1: Organizátoři Fridays for Future ČR mají velký vzor (Zdroj Prima TV Cool)

– jako mluvčí FFF. Zde může být značná odchylka, protože ani na druhý pohled často není zřejmé, k jakému pohlaví se řadí sami.

Dalším do očí bijícím dominujícím znakem je fyzická nedostatečnost, která je již delší dobu obecným problémem nastupující generace – náctiletých. Pánové na záznamech z demonstrací často působí astenicky až vychrtle, což může mít řadu vedlejších příčin než jenom veganství (holdování různými tabletkám, trávě či jehle). Představa, že by se rozhodli s dvacetikilogramovým batohem na zádech absolvovat třeba jen jeden 30 km denní pochod, nutně vyvolává představu druhou, že by to bylo to poslední, co by v životě udělali. Totiž v dobách, kdy ještě tělocvik byl na základních a středních školách opravdu tělocvikem, bývala jednou z oblíbených her vybíjená – jistě si každý pamatuje: dva kapitáni si střídavě ze svých spolužáků vybírají mužstvo. A protože se dobře znají, vybírají do týmu ty, kteří míčem dohodí přes hřiště, dovedou chytit nahrávaný míč nebo útočný míč soupeře, popřípadě se pohybovat tak, aby se vyhnuli ‚vybití‘. No a na konci takového výběru tam stojí několik jedinců, které ani jeden z kapitánů nechce. Jsou to ti, kteří si se svým tělem jaksi nevědí rady, pomalu reagují, neumí uhnout letícímu míči, ani jej chytit, nepřehodí hřiště. Outsideri.

Jejich intelektuální výkon bývá jen druhou stranou mince k výkonu fyzickému, tj. průměrný nebo podprůměrný, nějaká ta logopedická vada, dyslexie, dysgrafie, dyslalie, amence a další dnes tak často probírané (omluvně!) poruchy, jednotlivě nebo v kombinaci a máme obraz lůzra, který je v dětském kolektivu bolestně opomíjen nebo jen trpěn, ale vždy na chvostu, stahující se do vlastního uzavřeného světa. S těmi úspěšnými si to vyřizuje ze své pracně vybudované domácí krypty na internetu. A tam se najednou dozví, že jakási malá Švédka s předpokládanou duševní

poruchou, staví do latě politiky celého světa, promlouvá, co jí slina na jazyk přinese, případně co jí připraví její loutkovodiči, všichni jí naslouchají, někteří tomu dokonce tleskají. Je z ní VIP. A ta říká, že trudné a otravné chození do školy není potřeba. Na co, když je před námi katastrofa, kterou můžeme odvrátit jen my, mladí... A ejhle, to je přece program! Program, jak si nakopat snadno peníze, vytvořit pašalík, korýtko. Být někým! Jde se do boje, který není bojem za nic menšího, než je naše Země. Druhou přece nemáme a dinosauri to nedomysleli...

„Politici, naslouchejte vědcům!“

Samozřejmě ne všem vědcům, jen těm správným, tedy těm našim, kteří jsou s námi v oteplovacskému konsenzu! Tj. těch, kteří nás podporují a zastávají globální uhlíkovou neutralitu... FFF svojí mantrou „politici nedělejte dost, naslouchejte vědcům“ k níž dodávají jedním dechem, že tento dialog chtějí zprostředkovat, **míni však moderovat**, se staví do role člověka, který neumí pořádně ani svoji mateřskou řeč, ale nabízí simultánní tlumočení z čínštiny (které nerozumí) do laponštiny (kterou také neumí), a především – kterážto tlumočení stejně nikdo nepožaduje. Zdálo by se pohledem do society záškoláků, vlivem medializace nesmyslného ‚stávkování‘ záškoláků, že v sociální skupině adolescentů roste opravdu velmi vážný problém. A L. Zálom to ve svých článkách probírá hned z několika úhlů pohledu, snaží se racionálně argumentovat (cit): „S klimatologií zkrátka není něco v pořádku a to, jak se k ní staví klimatičtí záškoláci, situaci jen potvrzuje. Klimatologie v jejich podání není racionálním vědeckým oborem, který má v první řadě popisovat přírodní jevy, formulovat objektivně postavené teorie a na základě správné vědecké metody je potvrzovat nebo vyvracet. Oni bohužel s klimatologií zacházejí jako s totálně nebo možná lépe řečeno

totalitně dogmatickým kultem, který má své fanatické následovníky a – samozřejmě, jak to nutně bývá – i pronásledované kacíře.“ (Zálom, 2019)

Argumentace a fakta, kterými se snaží Zálom polemizovat s ideologickými frázemi, záškoláci nečtou a číst nebudou, je to příliš mnoho textu. Oni jsou zvyklí na holé věty SMS proložené pikogramy. To je konec konců i výsledek nepříliš podařeného pořadu Pro a proti ze dne 14. 3. 2019, kde vedle P. Dobrovského byl hostem O. Neff. Výsledkem byly dva míjející se monology, mezi nimiž se potácela nepřípravená moderátorka V. Sedláčková. (Sedláčková, 2019)

Tento stav výstižně glosuje F. Matějka (Szaban, 2019) (cit):

„Vedl jsem mnoho diskusí se zastánci klimatického alarmismu. Předkládání argumentů je zbytečné. Nevidí je a neslyší. Nechtějí. Jedni se už těší na peníze cizích lidí, které by jim z očí do očí neukradli, protože na to nemají odvahu. Skrze tzv. záchranu planety se krade snadněji a anonymně. Druzí jim k tomu hrají stafáž, aniž by z toho fakticky něco měli. Racionální jádro diskuse neexistuje. Jde o fanatismus nebývalého rozměru.“

Je nutné připomenout, že demonstrace Friday for Future jsou celosvětově mediálně pojímány jako Goebbelsovy pochodňové průvody z roku 1933, kterých se podle svědků zúčastňovalo maximálně 14 tisíc nosičů pochodní, a kteří před filmovými kamerami chodili do kruhu, záběry byly náležitě prostříhány, aby tento geniální manipulátor mohl následně prohlašovat, že v průvodu bylo 1,5 miliónu členů NSDAP. Ne nadarmo jsou mediálními poradci Friday for Future odborníci z německých zelených stran a hnutí. Ti si to ještě pamatují a nějaké to Euro také přispějí...

A tak si zástupci FFF mohou dovolit blábolit stejně jako ‚svatá Gréta‘, např. (cit):

„Ano, já si myslím, že je teď ten nejvyšší čas panikařit. Určitě si nemyslím, že Česká republika nebo Evropská unie dělá dost. My podle vědců, a i vlastně podle toho, k čemu se politici zavázali v rámci pařížské dohody, **musíme snížit celosvětově do roku 2050 emise skleníkových plynů na nulu, což se v Česku děje zcela minimálně. Naopak je Česká republika v žebříčcích jedna z nejšpinavějších zemí a na hlavu vypouštíme celkem dost emisí. Mnohem víc než jiné země.**“ (vef, 2019)

Reagovat na takový nonsens, svědčící o naprosté ignoranci, nechápání reality, nevzdělanosti, sociální otrlosti a ideologické zaslepenosti, se prostě v rovině racionální argumentace nedá. To opět glosuje (Zálom, 2019), cit:

„Držet se čistě věcného přístupu však není nic snadného: vystoupení obou mluvčích, jejich svazácký fanatismus a bohorovná pozice morální nadřazenosti nad zbytkem populace nevyhnutelně vzbuzuje velmi negativní emoce.“

Veřejnost, tedy ta část, která se pohybuje na internetu a komentuje příspěvky, reaguje na záškoláky veskrze negativně. K článku (Vachtl, 2019) se vyjádřilo 1459 komentujících čtenářů, z nichž

Obrázek 2: 'Pochodňový' průvod Fridays for Future. Také nápis na transparentu o mnohém vypovídá...

podle reakcí, značná část shlédla i záznam Rozstřelu a TV šoty oslavující demonstrace FFF. Více než 90 % reagujících, často velmi explicitně, vyjádřilo znechucení, despekt, odpor nebo výsměch a pohrdání nereálným požadavkům, nezdůvodnitelným vizím katastrofy, směšným papouškováním tezím záškoláků, včetně o 19 let opožděných rad jejich rodičům, stran jejich početi.

To opět velmi výstižně charakterizuje (Zálo, 2019)(cit):

„Zdá se, že lidem jsou protivní právě takoví mladí mentoři, jako jsou třeba aktivisté ze zmíněného Rozstřelu, bez zkušeností, bez vzdělání i bez rozhledu; lidem se zajímá jejich způsob komunikace, jejich dikce, jejich výraz tváře, jejich řeč těla. Je to možná jediná tenká hranice, která brání, aby se z jejich hnutí stalo něco opravdu absolutně nebezpečného a pro lidskou civilizaci smrtícího...“

a dále:

„Pokud si environmentalističtí totalitáři za své mluvčí budou vybírat osoby, které vystoupily ve zmíněném pořadu Rozstřel, a nadto budou každým den, v každých novinách a v každé zpravodajské relaci veřejnosti nutit klimatickou svatou pannu Grétu, možná má lidstvo ještě naději...“

Pohlédneme-li na realitu s chladnou hlavou a nenecháme se zmást goebbelsovsky laděnými médii, zjistíme, že záškoláků je fakticky jenom hrstka (a nezapomínejme, že podporovaná ze zahraničí!). V celé ČR se pátečních stávek zúčastnilo podle dostupných informací maximálně 20 tisíc záškoláků. Podle informací ze škol to také rozhodně všechno nebyli agresivní altruisté jako

organizátoři a jejich zelení souputníci. Mnozí šli, protože v rámci kolektivu dostatečně ideologicky naladěného, neměli na výběr (stádní jednání).

V ČR bylo k 31. 12. 2019 podle demografických statistik 1 149 028 adolescentů ve věku 10–20 let. Z toho vyplývá, že klimatickým žalem postižených klaimignorantů je maximálně 1,7 %, ostatní, tedy 98,3 % jsou normální, nebo z toho mají nesutečnou legraci. Přesto nelze brát situaci na lehkou váhu, protože stále platí slova antického filosofa (cit):

„**Demokratické zřízení doplatí na to, že bude chtít vyhovět všem: Chudí budou chtít část majetku bohatých a demokracie jim to dá. Mladí budou chtít práva starých, ženy budou chtít práva mužů, a cizinci budou chtít práva občanů a demokracie jim to dá. Zločinci budou chtít obsadit veřejné funkce a demokracie jim to umožní. A až zločinci demokracii nakonec ovládnou, protože zločinci od přírody tíhnou po pozicích moci, vznikne tyranie horší, než dovede nejhorší monarchie anebo oligarchie.**“ Sokrates

Závěr – zdaleka nevyčerpané téma

Vzhledem k možnému rozsahu článku, je toto téma jen nakousnuté a povšechné. Brzy se ukáže, zda záškoláci mají dostatek sponzorů, kteří budou ochotni přispívat i po koronavirové panice. Nepochybně se nezmění dikce organizátorů, kteří vybavení výtahem z textu uveřejněného před klimakoncilium OSN IPCC a UNFCCC v Katovicích v roce 2018, který v ČR vydalo Centrum pro dopravu

a energetiku za podpory celé řady institucí: Ministerstva životního prostředí, Akademie věd České republiky, Centrum pro otázky životního prostředí UK Praha, Klimatická koalice a Informační centrum OSN v Praze. Autorkami jsou známé zelené semetricky A. Kárníková a K. Davidová. Tiskovina je dostupná na internetu v pdf. (Kárníková, a další, 2018)

Tento explicitně oteplovačský blábol je výtahem z tzv. „Summary for Policymakers“, který se tváří, že je shrnutím celé zvláštní zprávy IPCC AR15, zpracované v panice, protože na obzoru se pro alarmisty začalo nepříjemně blýskat. Stále více zemí (tedy nikoli tvrdého jádra EU) se začalo připravovat na odstoupení od stupidní a nic neřešící „Pařížské dohody“ z roku 2015.

Naštěstí četné mediální výstupy reprezentantů Fridays for Future jsou natolik hloupé a vylhané, bez argumentů a to způsobem tak bijícím do očí, že i lidé bez hlubších znalostí o klimatu, chemii a fyzice atmosféry a reálného vlivu CO₂ na klima zpozorněli a k donekonečna opakovaným mantrám bezuhlíkového třeštění začali přistupovat s oprávněnou skepsí, kterou dávají stále hlasitěji najevo. Jde skutečně o mnoho. V první řadě o peníze. O nepředstavitelně veliké peníze v biliónech €, \$ či jiných libovolných měn. A také o moc, umožňující zastrašit a kontrolovat občany, jejich svobodné jednání a pokud možno i myšlení. O tom, že je to nejjednodušeji dosažitelné právě u mladé generace, snadno indoktrinovatelné, věděli své již četní diktátoři v historii naší civilizace.

Ing. František Kružík

Literatura a zdroje:

- [1.] Alexander, Ralph B. 2012. Global warming false alarm: the bad science behind the United Nations' assertion that man-made CO₂ causes global warming. Second edition, updated and revised, 2012. Royal Oak : Canterbury Publishing, 2012. str. 224. ISBN-13 978-09840989.
- [2.] Cílek, Václav. 2011. Konec globálního oteplování? Oceánské proudění a třicetileté chladné epizody. docplayer.cz. [Online] 2011. [Citace: 22. červen 2017.] <https://docplayer.cz/19235314-Konec-globalniho-oteplovani.html>.
- [3.] Driessen, Paul. 2018. The IPCC's Latest Climate Hysteria /Nejnovější klimatická hysterie IPCC/. Townhall. [Online] Copyright © Townhall.com/Salem Media, 13. říjen 2018. [Citace: 22. říjen 2018.] <https://townhall.com/columnists/pauldriessen/2018/10/13/the-ipccs-latest-climate-hysteria-n2528023>.
- [4.] Hampl, Mojmir. 2004. Tajemství trvale nevyčerpatelných zdrojů. CEP. [Online] Centrum pro ekonomiku a politiku, 16. březen 2004. [Citace: 25. září 2012.] Knižně také ve sborníku č. 32 "Trvale udržitelný rozvoj". <http://cep.in.cz/cze/prednaska.php?ID=432&PHPSESSID=81606d0c094934716161342a0a7a3f5a>.
- [5.] Happer, William. 2016. Happer's Statement: CO₂ will be a major benefit to the Earth. TBS—The Best Schools. [Online] © 2011-2018 TheBestSchools.org, 24. březen 2016. [Citace: 22. říjen 2018.] <https://thebestschools.org/special/karoly-happer-dialogue-global-warming/happer-major-statement/#note42>.
- [6.] Hepler, Russ. 2016. EXPOSED: Why The Global Warming/Climate Change Industry Is a SCAM (ODHALENO: Proč je průmysl globálního oteplování/klimatické změny podvod). The Federalist Papers Project. [Online] 4. únor 2016. [Citace: 23. listopad 2017.] http://thefederalistpapers.org/us/exposed-why-the-global-warmingclimate-change-industry-is-a-scam-meme?utm_source=FB&utm_medium=FB&utm_campaign=LC.
- [7.] Höschl, Cyril. 2018. Kouzla a klamy vědeckého zkoumání. Neurazitelný.cz Večery na FF UK. [Online] Filozofická fakulta UK, Praha, 8. leden 2018. [Citace: 2. červen 2018.] <https://www.youtube.com/watch?v=GczkFbi4ezM>.
- [8.] Kárníková, Anna a Davidová, Kateřina. 2018. Zvláštní zpráva IPCC ke globálnímu oteplení o 1,5°C. [Online] říjen 2018. [Citace: 10. říjen 2018.] https://toolkit.ecn.cz/img_upload/3f5e963ee9ca17c7e8373d2bfc1ef8e4/ipcc_infolist_web_1.pdf.
- [9.] Masson-Delmotte, V., a další. 2018. Global Warming of 1,5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways. IPCC. [Online] 6. říjen 2018. [Citace: 14. říjen 2018.] <https://www.ipcc.ch/report/sr15/>. In Press.
- [10.] Meadows, D. L., Meadows, D. H. a J., Randers. 1972. The limits to Growth: A Report for the Club of Rome's Project on Predicament of Mankind. New York: Signet Books, 1972.
- [11.] OSN, UNFCCC. 2015. PARIS AGREEMENT. UNFCCC INTERNETIONAL. [Online] 12. 12 2015. [Citace: 20. květen 2017.] https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf.
- [12.] Sedláčková, Veronika. 2019. Pro a proti: Je čas panikařit, jestli chceme zachránit planetu? Český rozhlas Plus. [Online] Český rozhlas, 14. březen 2019. [Citace: 16. duben 2020.] <https://www.youtube.com/watch?v=vwAki49F-w>.
- [13.] Simon, J. 1996. The Ultimate Resource 2. Princeton, NJ : Princeton University Press, 1996.
- [14.] Singer, Fred S. 2017. Global Warming Surprises. Temperature data in dispute can reverse conclusions about human influence on climate. /Globálně oteplovací překvapení. Diskuse teplotních dat může zvrátit závěry o lidském vlivu na klima. / NIPCC Policy Brief. [Online] září 2017. [Citace: 22. říjen 2018.] http://www.americanthinker.com/articles/2017/05/a_global_warming_surprise.html.
- [15.] Szaban, Oldřich. 2019. František Matějka popisuje střet se „zastánci klimatického alarmismu“: Argumenty nevidí, neslyší. Nechtějí. Už se těší na peníze cizích lidí... Parlamentní listy. [Online] OUR MEDIA a.s. 2009-2020, 9. září 2019. [Citace: 10. září 2019.] <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Frantisek-Matejka-popisuje-stret-se-zastanci-klimatickeho-alarmismu-Argumenty-nevidi-neslysi-Nechteji-Uz-se-tes-i-na-penize-cizich-lidi-595312>.
- [16.] Vachtl, Jiří. 2019. Na záchranu planety máme 12 let, řekli v Rozstřelu studenti stávkující za klima. iDnes.cz/zpravodajství. [Online] 15. srpen 2019. [Citace: 23. srpen 2019.] https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozstrel-fridays-for-future-klimaticke-zmeny-doubravsky-mezgerova.A190813_071742_domaci_vlc.
- [17.] vef. 2019. S Jaklem se bavit nebudu! Student bojující za klima odmítl televizní duel. Parlamentní listy. [Online] OUR MEDIA a.s. 2009-2020, 14. červen 2019. [Citace: 26. březen 2020.] <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/S-Jaklem-se-bavit-nebudu-Student-bojujici-za-klima-odmitl-televizni-duel-585465>.
- [18.] Vokál, Vladimír. 2019. Rozstřel Vladimíra Vokála. iDnes-TV. [Online] MAFRA, a.s., 13. srpen 2019. [Citace: 23. srpen 2019.] https://vod.idnes.cz/1908/14/VF190814_150334_flv_middle_jaha.mp4.
- [19.] Zálo, Luboš. 2019. Doučování pro klimatické záškoláky (1). Neviditelný pes. [Online] Mafra a.s., 23. srpen 2019. [Citace: 23. srpen 2019.] Další části: https://neviditelnypes.lidovky.cz/klima/klima-doucovani-pro-klimaticke-zaskolaky-2.A190824_222834_p_klima_wag;http://zalom.blog.idnes.cz/. https://neviditelnypes.lidovky.cz/klima/klima-doucovani-pro-klimaticke-zaskolaky-1.A190821_202055_p_klima_wag. ISSN 1212-673X.
- [20.] —. 2019. Doučování pro klimatické záškoláky (2). Neviditelný pes. [Online] MAFRA a.s., 26. srpen 2019. [Citace: 26. srpen 2019.] https://neviditelnypes.lidovky.cz/klima/klima-doucovani-pro-klimaticke-zaskolaky-2.A190824_222834_p_klima_wag. ISSN 1212-673X.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad práce ČR

Název projektu: Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II)
Doba realizace: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2020
Reg. č. projektu: CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_021/0000053
Forma financování: Projekt financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Jaký problém projekt řeší?

Projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (dále jen POVEZ II) se zabývá problematikou adaptability pracovní síly v podnicích na neustále se měnící situaci na trhu. Pro zvýšení konkurenceschopnosti a rozšíření činnosti musí zaměstnavatelé disponovat kvalifikovanou pracovní silou. Projekt POVEZ II, proto řeší jednak problém nesouladu mezi dovednostmi a kvalifikačními předpoklady nabízenými a požadovanými, tedy nedostatečnou flexibilitu pracovní síly (včetně flexibility profesní), a dále problém neochoty zaměstnavatelů investovat do vzdělávání vlastních zaměstnanců.

Z monitoringu ÚP ČR přitom vyplývá, že zaměstnavatelé často nejsou spokojeni s kvalifikací nových zaměstnanců a nezřídka je přeškolují. S oživením ekonomiky a vyšší poptávkou po pracovní síle lze tedy při strnulém systému počátečního vzdělávání očekávat prohloubení tohoto problému, který pomáhá řešit právě předkládaný projekt.

Pro koho je projekt určen?

Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnavatelé ve smyslu § 7 Zákoníku práce, a to prostřednictvím svých zaměstnanců či potenciálně nových zaměstnanců. Cílovou skupinou jsou rovněž fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace.

Jaké jsou formy podpory?

Zaměstnavatelům bude umožněno získat příspěvek na vzdělávání svých zaměstnanců a refundaci jejich mezd po dobu školení.

Kam se obrátit pro informace?

Pro více informací se obraťte na Vaši nejbližší pobočku Úřadu práce ČR. Své dotazy k metodice projektu můžete posílat na povez@uradprace.cz

Příjem žádostí

Příjem žádostí probíhá prostřednictvím elektronického formuláře na webových stránkách <http://povez.uradprace.cz>.

OTÁZKA „TEMA“ JEN TAK MIMOCHODEM pro: viceprezidentku a viceprezidenty HK ČR

Vážení kolegové,

v pracovním pořádku HK ČR máte přiděleny gesce za vybrané segmenty podnikatelského prostředí, které nemile zasáhla světová pandemie nemoci COVID-19. Kromě problémů, o kterých se nemusíme nijak zvlášť zmiňovat, přinesla tato doba i jistá ponaučení a jaká to jsou pro obory vašich gescí, by naše čtenáře jistě zajímalo.

Řemeslníci a osoby pracující rukama, OSVČ a malé řemeslné firmy, jasně koronavirus přežili.

Předně, než se zamyslím o poučení a doporučení, si dovoluji konstatovat, že můj profesní a komorový obor řemeslníci a osoby pracující rukama, OSVČ a malé řemeslné firmy, jasně koronavirus přežili.

A co možná ještě více, některým se podařilo zrealizovat dávno odkládané zakázky, měli čas si opravit své domy, udělat tu běžnou řemeslnou práci ve své domácnosti, na co běžně nemají čas. Dost investorů právě v této době chtělo provádět rekonstrukce, jelikož za plného provozu rekonstrukci stále odkládali. Využili některých volných kapacit stavebních firem a hned v začátku krize se pustili do rekonstrukce. Z tohoto řemesla jako taková samozřejmě profitovala. Samozřejmě to ale neznamená, že měli vše ve své profesi pod kontrolou.

Kromě povinností vyplývajících z nařízení vlády v těch dvou třech měsících měli řemeslníci jiné starosti typu, jak se dostat do uzavřených prostor pro své nářadí, jak dodělat zakázku, kde již byla investice třeba ve výši 98 % hotova, kde seženeme další materiál na práci, kde sehnat pracovní síly jako náhradu za ukrajinské pracovníky nebo zaměstnance, kteří zůstali doma na „ošetřovně“. Je pravda, že je třeba rozlišit ty řemeslníky, kteří pracují samostatně nebo v malé skupině, oproti řemeslnickým firmám zaměstnávající například 10 a více řemeslníků. U těchto firem byla, je a zůstává obava, jak to bude s investicemi větších podniků, budou investoři provádět plánované rekonstrukce, nebude se v rozpočtech škrtat právě na investicích, budou naši odběratelé schopni zaplatit včas za odvedenou práci, proplatí nám ve standardním režimu za již odvedenou práci atd. Toto je realita v řemesle a realita o řemeslnících, kteří chtějí pracovat a dělají svoji činnost správně a dle pravidel své profese. Opírám se o koronavirové zkušenosti od našich členů z řemeslných cechů a asociací, které po celou dobu nějakým způsobem koordinujeme. Za tzv. hodinové manžery si nedovolím komentovat, jelikož mi nejsou známi skutečnosti, zda jejich odběratelé neměli strach je pouštět do svých domů a bytů.

Poučení a doporučení v oblasti řemesel:

Přesně se ukazuje, že tato podnikatelská a živnostenská činnost nikdy nebude mít problém se uživit. Práce rukama a šikovnost pro mladé lidi bude vždy tou nejlepší obživou. Je potřeba celou naši společnost připravit na tuto skutečnost, a hlavně toto vštípit mladým lidem. Právě i mnou popisované výše je důkazem, že v jakékoliv době, v jakékoliv situaci práce rukama bude vždy preferována. Takovým dalším poučením by měla být skutečnost, že je potřeba dobře se naučit hospodařit s financemi. Setkal jsem se s mnoha názory, že je potřeba mít našetřeno řádově na tři

až pět měsíců, aby podnikající osoba dokázala překlenout neočekávané problémy. U větších firem je toto samozřejmě složitější, ale řemeslníci by si v začátku podnikání měli odpustit luxusnější vozidlo nebo dovolenou, měli by si našetřit prostředky na již zmíněné tři, čtyři pět měsíců a poté normálně fungovat. Dokonce bych si uměl i představit, jak toto „našetření“ třeba na kratší dobu měsíc, dva, zajistí řemeslné cechy, ale k tomu potřebují podporu státu. Řemeslné komory v zahraničí s těmito situacemi mají své letité zkušenosti.

Takovým dalším poučením by měla být skutečnost, že je třeba znát jasně kolik osob – subjektů, podniká v každé jednotlivé profesi. Živnostenský úřad zná pouze kolik je vydaných živnostenských oprávnění, ale nezná přesněji počet podnikajících v oboru. Tímto chci říci, že nemá přehled jak a kdo v které živnosti vlastně podniká, kterou živnost má jako hlavní, kterou vedlejší, kterou jenom proto, že jí prostě má. Kdyby někdo vlastnil tyto přehledy, tak by bylo jasné například, kolik osob s předmětem podnikání kadeřnictví vydělává ve své oblasti, kolik firem provádí výkopové práce, kolik restaurací nebo ubytovacích zařízení je ve městě, kdo má v místě bydliště jenom sídlo společnosti, ale podniká na druhém konci republiky. K tomu by mohl sloužit povinný registr živností, který by měla spravovat právě hospodářská komora. Je to přesně ta situace, kdy by si stát uvědomil, že těmito informacemi nedisponuje. Ono to vypadá jako banální číslo, ale tímto registrem osob skutečně podnikajících v oboru, by se mohl i redukovat počet studentů a absolventů na středních školách. Jak na úrovni středních, tak i vysokých škol. Velkou roli by zde měl hrát právě kraj ve spolupráci se školami a hospodářskou komorou, což znamená zaměstnavateli.

Roman Pommer
viceprezident HK ČR
gesce: Řemesla a živnosti

„Naše podnikání nesmí stát jen na jedné noze.“

Náš pohled na budoucnost pro rok 2020 se změnil z měsíce na měsíc, vlastně ze dne na den. Ještě v lednu jsme měli pozitivní očekávání a letos jsme očekávali nějaké to mírné zpomalení, avšak stále jsme byli v konjunktře. V únoru jsme se začali obávat o zdraví a 12. 3. se mnohým z nás změnil svět. Globální rozšíření koronaviru nám vzalo nejen svobodu cestování, ale i podnikání a vlastně i normálního života. Podnikám už 30 let, a už jsem zažila onu ekonomickou krizi z roku 2008, ale dovoluji si říci, že to, co nás čeká, je úplně jiný kalibr. Prostě se změnil svět a už nelze vklouznout do starých kolejí a znovu začít tam, kde jsme skončili. Asi nás čeká krize, kterou jsme my, co jsme začali podnikat po revoluci z nadšení, ještě nezažili. Je jen otázkou, jak velká bude a jak dlouho potrvá. Malé firmy přemýšlí o tom, jestli má cenu dál bojovat a míra nejistoty budoucnosti je obrovská. A tak za sebe říkám, má to cenu bojovat, a jak říkala moje babička, všechno zlé je pro něco dobré. Já v tom vidím i příležitost a historie ukazuje, že po krizi vždy přijde zase konjunktura a mnozí z ní vyjdou silnější a stabilnější.

Od lidí, co nikdy nepodnikali, slyším, jaké jsme my podnikatelé měli mít rezervy, a jak je možné, že některé firmy krachují po měsíci, jiné nevydrží ani 3, resp. 6 měsíců. Je to úplně jednoduché. Představa, že každý podnikatel má pod polštářem peníze, je jen v hlavách těch, co vůbec nevědí, jak to v podnikání chodí. Malý podnikatel většinou žije tak, že má nějaké výdaje rozplánované na několik měsíců, ale počítá i s příjmy. Jestliže vám vypadnou příjmy úplně, pak zůstávají jen ty náklady. A když podnikáte v malém, a navíc k tomu třeba ještě krátkou dobu, pak žádné velké polštáře nemáte, protože jste investovali téměř vše zpět. Ještě horší je, pokud jste rodinná firma a ocitnete se bez příjmů celá rodina. Navíc nám v Čechách za posledních 5 let stouply mzdy tak radikálně, že mnoho firem místo toho, aby shromažďovaly kapitál na inovace a rozvoj, tak musely vyplácet mzdy, které neodpovídaly produktivitě pracovníků. Prostě zaměstnanci netvořili

vyšší přidanou hodnotu. Ale bez zaměstnanců to nejde, protože ta digitalizace a elektronizace u nás zas tak rychle nepostupuje, a leckde není ani možná. Trh práce spolu se šponováním mezd ukázal, jak vražedné je tomuto tlaku podlehnout. **Z toho nám plyne například poučení,** že není možné chodit do výběrových řízení na nejnižší cenu, aniž by zakázka produkovala zisk, který umožní rozvoj firmy a dobře zaplacené, stabilní zaměstnance. V oblasti zaměstnávání vidím právě teď velkou příležitost se snažit najít cestu, jak zvýšit produktivitu zavedením nových přístupů, inovací, robotizace, zelektronizování a digitalizace. Těch pracovníků, i v době vyšší nezaměstnanosti, na méně placenou práci stejně nebude dost, a některé pozice čeští pracovníci už nikdy dělat nebudou a zůstanou raději na úřadu práce. Tady by jistě pomohla celková reforma pracovního práva a našeho sociálního systému. A samozřejmě by mělo dojít v první řadě ke snížení zdanění práce a zrušení superhrubé mzdy. Už dnes mnoho firem škrtá bonusy a prémie, a určitě dojde nejen k zastavení růstu mezd, ale mnohdy i k poklesu.

Dalším poučením je, že to naše podnikání nesmí stát jen na jedné noze, alespoň pokud jste malý podnikatel. A teď bude víc než důležité, hledat nové cesty a přístupy, a podívat se kolem sebe, jestli nemůžete podnikat ještě v nějaké jiné činnosti, která vás uživí, když ta první bude haprovat. Protože už Darwin říkal, že největší pravděpodobnost přežití nemají ti nejsilnější ani nejinteligentnější, ale ti, kteří se dokážou nejrychleji adaptovat. A v tom je ta příležitost a možná evoluce.

Tvrdu pravdou, a zároveň poučením je, že se vždy musíte spoléhat jen sami na sebe. I když stát začal reagovat poměrně brzy, tak reálná pomoc trvala a trvá moc dlouho, a mnohdy jsou kladeny takové administrativní a byrokratické překážky, že to mnoho menších firem vzdává.

Posledním poučením je to, že i když výroba některých komodit bude v Evropě i u nás v Čechách dražší, tak stojí za to si připlatit, a nebýt

závislí na vzdálených čínských, indických a jiných asijských trzích. Nehledě na to, že bychom konečně měli začít vnímat sounáležitost a budovat i tu naši nezávislost, uvědomit si, že máme podporovat sami sebe, tedy české firmy a české výrobky. Vláda by neměla podporovat různými pobídkami cizí firmy, ale pomoci našim českým firmám, protože ty tu nechají a investují své zisky, a budeme o to bohatší všichni. A i my, české firmy, zkusme se zamyslet, jestli je to jen o ceně.

Všem moc přeji, aby své podnikání zase rozjeli, zákazníci se vrátili a získali zpět stabilitu, prosperitu a radost z podnikání.

Irena Bartoňová Pálková
viceprezidentka HK ČR
gesce: Zaměstnanost, Evropská agenda
a legislativa, IT, podnikatelské prostředí

Doba koronavirová: Poučení pro průmysl, a export českých podnikatelů. Rána z nebe aneb něco jsme tušili, ale nevěřili.

Epidemie a následná pandemie koronaviru COVID-19. Zasažené regiony a postupně většina světa připouští, že se jedná o potenciální hrozbu, která může způsobit hospodářské problémy větší než pád Lehman Brothers. Nebo krizi větší než

celosvětová krize ve třicátých letech minulého století. A stalo se. Počet nakažených rostl v různých regionech různou intenzitou. V závislosti na rychlosti a důraznosti zásahu vlády konkrétního regionu či státu.

Opatření v podobě uzavření obchodů, škol, nákupních center, sportovišť a dalších bylo využito v mnoha zemích. Omezení či faktický zákaz pohybu na veřejnosti a nošení ochrany dýchacích cest bylo dalším stupněm. Uzavření výrobních

podniků pak byl jedním z velmi častých opatření. Zaváděná omezení byla v různých zemích komunikována různě. Česká republika vsadila na nastavení tvrdých opatření v počátku epidemie a následné doplňování pravidel či opatření v závislosti na vývoji pandemie a rozhodnutí krizového štábu.

Jakkoliv byl nástup epidemie a nařízená opatření nečekané, lze úvodní kroky vlády hodnotit jako správné a efektivní. Vytknout lze však malou komunikaci s podnikateli, čímž dochází k zavádění opatření a kroků, které se jeví jako nelogické a neúčinné. Vytknout lze i malou informovanost směrem k veřejnosti. Veřejnost tak pouze čeká, jak se rozhodne epidemiolog a co následně nařídí vláda. Ve stejné situaci se po celou dobu nacházejí i podnikatelé. Stěží tak mohou předvídat a samostatně se, dle svých možností, připravit na restart ekonomiky a svých byznysů po opadnutí epidemie. Velkým oceněním vládě budí snaha zachovat maximální aktivitu pro výrobce a podnikatele-průmyslníky. Opatření silně dopadá na oblast cestovního ruchu. Cestovní kanceláře, dopravci, tour operátoři, restaurace, hotely jsou během několika dnů bez zákazníků a bez příjmů.

Některé průmyslové podniky nařizují částečné odstávky-dovolené z důvodu poklesu poptávky. Další skupina podniků musí odolávat tlaku odborů, které si chtějí vynutit přerušení výroby pouze z důvodu obavy o zdraví pracujících. Vyhlášením nouzového stavu lze nakupovat ochranné pomůcky-roušky, respirátory, testy zrychleným způsobem. Nedostatek ochranných pomůcek ochromuje provoz nemocnic, lékařů, podniků sociálních služeb, ústavů pro seniory, policie, hasičů... Uvědomělost a odvaha zaměstnanců z těchto institucí a složek zásadním

způsobem pomáhá udržet systém funkční. Cílem prvních opatření je zachránit životy i tím, že se zajistí pozvolnější růst počtu nakažených a nemocných.

Po první etapě – **záchrana životů a zpomalení růstu počtu nakažených** – je třeba přejít plynule k druhé etapě – **podpora zaměstnanců a zaměstnavatelů** – finančně tak, aby byli schopni udržet své podnikání či zaměstnance. Nastavují se podpůrné programy pro zaměstnanost – kurzarbeit (Anti-virus) pro živnostníky, OSVČ, majitele malých s.r.o. Výsledkem rychlého zavedení programů pro zaměstnance a zaměstnavatele je udržení zaměstnanosti. Dalším produktem, zaváděným vládou, bez předchozího vyjednání s podnikateli a bez řádné přípravy realizačních týmů jsou programy úvěrů a garancí za úvěry COVID I-COVID III s dalšími modifikacemi. Tyto produkty jsou nastaveny tak, že dosažitelnost pro potřebné skupiny podnikatelů je 10 týdnů od vyhlášení nouzového stavu, stále velmi malá. Problémem je nedostatečná kapacita schvalujících bankéřů, krátká doba záruky od ČMZRB, nutnost prokázat ekonomickou sílu žadatele a na základě toho (bez ohledu na deklarovanou záruku) získat úvěr či příslib úvěru financující banky. Podnikatelé se odklání od možnosti financování z programů COVID, neb je hodnotí jako složité a nevyhodné. Záruka omezená na 3 roky vede úvěrující banky k nabízení úvěrů se splatností pouze 3 roky. Restart ekonomiky. K tomuto je třeba lidí, financí a zákazníků. Zahraniční odbor HK ČR přichází s projektem „**Udržme své zákazníky**“... Vedle potřeby financí pro zajištění provozu, omezeného kvůli epidemii, potřebujeme lidi pro výrobu, podporu a obchod. Protože Česká republika je exportně orientovanou ekonomikou, apelujeme na politiky s cílem učinit maximum pro obnovení možnosti obchodního cestování. Naši obchodníci a pracovníci do zahraničí za zákazníkem a naopak. Téměř 90 % českého exportu (cca 4,1 bil Kč) je realizováno do 20 zemí, kdy 7 z těchto zemí je mimo EU. Prioritním úkolem pro restart exportu je obnovit možnost setkávat se s hlavními odběrateli. V mnoha z uvedených 20 destinací bude po epidemii problém s financováním nezbytných výdajů. Financování exportu tedy může být problémem pro státní zakázky i velké zakázky privátní, kde je stát garantem.

Z analýzy situace a ze zpětné vazby od podnikatelů tedy vyplývají základní kroky pro udržení zákazníků a byznysu:

- **Obchodní cestování.** Umožnit exportérům cestovat za zákazníkem. Umožnit zákazníkům cestovat (v cestovním ruchu) a potenciálním zákazníkům z průmyslu a dalších oborů.
- **Financování exportu.** Připravit program pro financování a garancí exportu pro MSP i pro velké exportéry. V opačném případě

budeme prohrávat s Němci, kteří nabídnou financování.

- V TOP 20 exportních destinacích jsou mj. Rusko, USA, Čína, Turecko. Někteří podnikatelé považují **politické šarvátky a bojůvky**, organizované různými skupinami v ČR, **za ohrožení obchodních vztahů**. Toto lze historicky doložit například z období zavádění sankcí proti Rusku.

Závěr: Pandemie COVID-19 byla a je zásadní hrozbou pro zdraví a bezpečnost, i pro ekonomiku mnoha zemí. Jedná se o zcela novou zkušenost, na kterou nebyla ani ČR dostatečně připravena. K překonání bylo třeba hledat synergie mezi politiky, občany i podnikateli. Jako v mnoha krizových a mezních situacích v minulosti se i v tomto případě projevila obrovská vstřícnost českého obyvatelstva i podnikatelů. Stejně jako ve všech obdobných situacích, a nejen v Česku, bylo možno rozdělit obyvatelstvo do tří skupin.

První skupinu tvoří drtivá většina chápatých, vstřícných, ukázněných a proaktivních občanů. Další skupinu tvoří lídři různých uskupení, ředitelé podniků, starostové politici, studenti... , kteří jdou příkladně a tvrdě ve prospěch zvládnutí situace.

Poslední skupinu, byť málo početnou, avšak mnohdy velmi vlivnou, tvoří, nejen v naší zemi, málo schopní tzv. lídři, kteří nejsou ochotni přijmout jakoukoliv odpovědnost, přijít s námětem k řešení... Ale jsou připraveni přizvukovat, kritizovat vše a čekat na příležitost přivlastnit si něčí zásluhu. Hlavním cílem takových je, vypadat pěkně pro své okolí a vykázat užitečnou činnost i přes nulový přínos.

Poučením, byť notoricky známým je doporučení sledovat, jak se lidé chovají v mezních situacích, neb tehdy se vždy vyjeví pravé schopnosti i charakter.

Velkým poučením, byť opakovaným, je, že **bez rezerv se žít nedá** a hlavní pomocník je stále zavěšen na našem rameni...

Ing. Bořivoj Minář
viceprezident HK ČR
gesce: Průmysl, zahraniční vztahy, obchod a služby

Důsledky ekonomických dopadů současné pandemie budou skutečně robustní.

Ve svém životě jsem zažil jen několik opravdu zlomových okamžiků se zásadním dopadem na celou naši společnost a skutečně drtivým dopadem na její ekonomiku. Naštěstí celá naše generace nezažila skutečnou válku, což je ve střední Evropě za poslední dva tisíce let opravdu rarita – a pánbůh zaplať za to, ale události srpna 1968, listopadu 1989, povodní z let 1997 a 2002 a ekonomických krizí z let 1997 a 2009 měly na naši ekonomiku velmi negativní dopad.

Například konverze plánovaného socialistického hospodářství na tržní model způsobila pokles tvorby HDP v letech 89–92 asi o třetinu.

Důsledky ekonomických dopadů současné pandemie budou skutečně robustní především do oblastí cestovního ruchu – fungování cestovních kanceláří, hotelů, restaurací, maloobchodu, dopravy a logistiky. Zasažené ale budou i další oblasti našeho hospodářství – automobilový, letecký, textilní průmysl, strojírenství i všechny další obory. Desítky let budovaný jednotný trh pracovní síly, zboží i kapitálu v Evropě, jako by ani neexistoval. O Schengenu jsme si mohli nechat jen zdát nejen jako turisté, ale především jako podnikatelé. Rovněž podnikání ve zdravotnictví, kultuře i v oblasti sportu jsou těžce zasažené. Stavebnictví a zemědělství zase byly negativně ovlivněny absencí zahraniční pracovní síly především ze Slovenska, Ukrajiny a balkánských zemí, i když tady budou dopady možná nejmírnější.

Naše ekonomika je poměrně otevřená a zásadní roli zde hraje zahraniční obchod. Právě omezení přístupu na zahraniční trhy ať již ve smyslu exportu, ale i importu, bude možná pro naše hospodářství mít ten nejvážnější dopad.

Reakce vlády byla poměrně rázná a v té „Sofině volbě“ mezi životy našich především starších spoluobčanů a ztrátou tempa ekonomiky zvolila vláda rozumný kompromis a na 2–3 měsíce výrazně omezila fungování ekonomických subjektů především v obchodě, kultuře, sportu, dopravě, cestovním ruchu a dalších oblastech.

Vítězství v podobě minimálních ztrát na životech bylo vykoupeno očekávaným letošním schodkem státního rozpočtu mezi 300–400 mld Kč na úrovni státu a očekávanými dalšími výpadky na úrovni krajů měst a obcí a samozřejmě prudce zhoršenými výsledky firem, s očekávanými bankroty některých subjektů.

I reakce ČNB byla adekvátní. I přes poměrně vyšší inflaci a prudce se zhoršující kurz české koruny razantně snížila úrokové sazby takřka k nulové úrovni a dala tak podnikatelům a potenciálním investorům odvalu pro další kroky.

Co je však neméně vážné je změna nálady nejen našich občanů, ale i občanů dalších zemí jako

spotřebitelů i investorů. Očekávané razantní zvýšení nezaměstnanosti změní spotřebitelskou atmosféru, zhorší platební morálku, sníží možnost privátních i veřejných investic.

Nicméně, abychom vše neviděli jen v pesimistickém tónu, dopady koronaviru jsou i výzvou k digitalizaci nejen ekonomiky, ale i celé společnosti. Jak byli lékaři vděční za e-recepty a e-neschopenky, řádově narostl počet telekonferencí, home office přestal být neslušné slovo a podobně. Nedostatek zahraničních pracovníků v rutinních profesích byl dalším impulzem k robotizaci. Digitalizace se ukázala být v celostátním měřítku nutností.

I aktivity našich škol a výzkumných ústavů se ukázaly při rychlém vývoji potřebných zdravotních pomůcek jako povzbuzující.

Na závěr je možné konstatovat: Nic nebude jako dosud, ale co nás nezlomí, to nás může jen posílit.

A jaké si z této krize můžeme vzít ponaučení?

1. Udržet rozumnou proporcii mezi domácí výrobou a zapojením naší ekonomiky do mezinárodních vazeb, a tedy hlavně dovozů především ve strategických odvětvích. Nedá se tedy veškerá výroba převést do Číny a dalších asijských zemí s dočasně levnou pracovní silou s touhou udělat korunu zisku navíc.

A co jsou to strategická odvětví?

Překvapivě asi zemědělství neredukovat na trojpolní hospodářství – řepka, kukuřice a pšenice – navíc z velké části orientované na energetiku a ne potravinářství, se zanedbaným ovocnářstvím, zeleninářstvím a živočišné výroby.

Nepřekvapivě – věda a výzkum, výroba pro zdravotnictví, průmysl 4.0 x robotizace, digitalizace.

2. Udržet hrdě samostatnou měnu v turbulentních časech bude vždy drahý špás. Ale při monokulturnosti našeho zahraničního obchodu hodně taženého obory automobilového průmyslu, které čeká rychlá konverze na alternativní zdroje pohonu, masivně orientovaného na EU a hlavně Německo, bychom také mohli mít Euro ne za 24 Kč, ale za více než 30 Kč, což by zřejmě zaplatili naši turisté, importéři a potažmo my všichni.

3. Položit důraz na potřebu urychlit proces implantace investičního přezbrojení naší ekonomiky formou Průmyslu 4.0 z jednoduchého důvodu: i když je robot zřejmě v současnosti dražší než pracovní síla v Asii, továrny je zapotřebí lokalizovat zde, a ne na jiných kontinentech. Zatím šlo o zdravotní problémy, ale co když půjde někdy o ozbrojený konflikt (i když se bráním použít slovo válka)?

4. Nesmíme si odvyknout pracovat i manuálně a je třeba rozvíjet určitou míru kreativity – banální případ: výroba roušek a respirátorů.

Dopady na nás podnikatele budou drtivé a sčítat je začneme tak od září, ale překvapivě se národ choval disciplinovaně a udržel přes veškerou politickou roztržičnost náznaky jednoty. Ať nám to vydrží.

Ing. Michal Štefl
viceprezident HK ČR
gesce: Doprava, stavebnictví, zdravotnictví a životní prostředí

Dobrý list komory

Okresní hospodářská komora Most již po osmnácté ocenila odborné znalosti a dovednosti absolventů středních a středních odborných škol, členů OHK Most Dobrým listem komory. V letošním roce převzalo toto prestižní komorové ocenění v obřadní síni města Mostu, z rukou předsedy OHK Most Ing. Rudolfa Junga, 20 absolventů středních a středních odborných škol na Mostecku.

Gratulaci těmto nejlepším vyjádřili také hejtman Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček, který akci zaštiťoval, dále pak primátor Statutárního města Mostu Mgr. Jan Paparega, starostka města Litvínova Mgr. Kamila Bláhová a další.

Letos byl potřetí předáván Dobrý list komory tzv. „Uznávaný tovaryš řemesla“, který převzali absolventi, kteří ukončili střední vzdělání výučním listem. V poměru 16:4, byly dobré listy rozděleny mezi absolventy oborů zakončených maturitní zkouškou a absolventy oborů zakončených výučním listem. OHK Most spolu se střední školou, která držitele navrhuje, dobrým listem garantuje odborné znalosti a dovednosti oceněných a je připravena tyto absolventy vstupující na trh práce dále doporučit zaměstnavatelům. Záštitu převzal také prezident Hospodářské komory ČR, Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. Roli generálního partnera se již tradičně zhostila akciová společnost INELSEV Group, kterou na místě zastupoval místopředseda představenstva pan Petr Scherer, který je zároveň místopředsedou OHK Most. Ostatní partneři: Statutární město Most, Severní energetická, a.s., Vršanská uhelná, a.s. a Úřad práce v Mostě za přítomnosti ředitelky Mgr. Veroniky Kubalové.

Při této příležitosti byl také oceněn Dobrým listem komory speciálně hejtman Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček za dlouholetou osobní podporu a propagaci projektu „Dobrý list komory“.

I přes zvláštní opatření, kterým bylo zakrytí dýchacích cest rouškou a povinné odstupy mezi jednotlivými přítomnými, byla akce hodnocena pozitivně.

Vítáme nové členy v OHK Most

BLANCO

BLANCO Czechia, s.r.o.

www.blanco.com, Telefon: 417 943 106, E-mail: vasebudoucnost@blanco.cz

JUDr. Bc. Martin Fejférek

Jestal s.r.o.

www.jestal.cz, Telefon: 474 331 202, E-mail: info@jestal.cz

TRIOLA

SINCE 1919

TRIOLA a.s.

www.triola.cz, Telefon: 476 769 977, E-mail: info@triola.cz

Raiffeisen stavební spořitelna a.s.

www.rsts.cz, Telefon: 603 510 233
E-mail: JLampar@obchod.rsts.cz

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevážně a s komentářem...

Koronavirus vnesl do našich životů nové pohledy na svět a život. Jsme vystrašení a nejistí co bude dál a co to vše bude znamenat. Současná opatření přináší celou řadu dříve nemyslitelných skutků, různých opatření a omezení. Je také faktem, že současná situace by měla přinést celou řadu poučení, která je nutno brát velmi vážně. Ale na druhou stranu se na celou věc dá pohlédnout s trochou humoru a nadsázky, což zkusí náš drzý smajlík, kterému jsme v dnešní době omezili jeho drzosti k aktuálně vládnoucím politikům, kteří to nejen z podstaty věci samé, ale i s opozicí (zarputile a stále konstruktivně bojující „o pozice“) v zádech, lehké opravdu nemají.

Takže poučení první – myjme si ruce!

To se lehce řekne, ale k ušlechtilým myšlenkám musí být také technické předpoklady a tady je třeba uvážít, že bude mj. nutno také sáhnout do stavebních norem a paní příslušná ministryně by měla zohlednit tuto potřebu třeba i v připravovaném stavebním zákoně. O co jde? No prostě o to, že např. v příslušných sociálních zařízeních, kulturních zařízeních, školách a jiných veřejných institucích, je výrazně vyšší počet pisoárů a toalet než umyvadel. Při prosté úvaze, že průměrný čas pánské malé úlevy je přibližně stejně dlouhý jako požadované důkladné mytí rukou (prostati nezávidíte), pak lze s jistotou tvrdit, že se budou tvořit nejen epidemiologicky nežádoucí natěsnané fronty, což bude mít za následek prodlužování přestávek a jednání. Dámská varianta problému by si vzhledem k již dnes vznikajícím frontám, což každý vidí, zasloužila fundovanou studii, ale asi to ve výsledku nebude jiné. Je sice pravdou, že v dnešních dnech se proces urychluje zbytečností a komplikací drobné údržby rouškou zakryté spodní části obličeje, ale to nebude navždy.

Poučení druhé – omezme fyzické kontakty.

Jestli bývalo neslušné podání ruky v rukavici, dnes je to naopak doporučováno. Děs v očích epidemiologů, kterým jsme mimochodem svěřili své životy, včetně ekonomicky, vzbuzuje představa dnes už přežitého líbání ruky a líbání vůbec, včetně doprovodného objímání. I když tento sympatický počin historickým vývojem doveden do dokonalosti, je v roušce spíš odpudivý, přesto je zřeknutí líbání a objímání představou chmurnou. Takže přestaňme se na zkoušku a pro začátek alespoň objímat a líbat s cizími lidmi. Všeobecná líbatelnost se po sféře socialismu stala módou leckde, a to až i v dnešním Evropském parlamentu, coby novodobém Olympu. Jestli by to omezení, či přímo zakázání mělo politické důsledky se uvidí – i když nakonec se neví, zda doklad o bezinfekčnosti již není součástí jednacích řádů a tudíž povinný a na příslušné „krko“ cedulce deklarovaný. Nicméně hledání náhradního způsobu uzavírání dohod všeho druhu i podnikatelských prostým rukoupodáním (tedy někdy), je na místě a já sám jsem našel několik vhodných variant pozdravu a gentlemanské dohody tzv. k sobě čelem z očí do očí, ale i jednu k sobě zády. Ta je sice epidemiologicky nejbezpečnější, ale asi se neujme.

Poučení třetí – kdo je připraven, nebývá překvapen. Co je doma, to se počítá.

Krise nekrize, již delší dobu zaznamenáváme obavy zodpovědných politiků i myšlenky prostých, jestli bychom se nad naši soběstačností a rezervami všeho druhu neměli vážně zamyslet. Ono je opravdu nesnadné predikovat budoucí krize a co vlastně nacpat do hmotných rezerv. Ale asi nebude zbylí a část zdrojů je třeba „obětovat“ a mít v záloze i zdánlivě nepotřebné. Nemusely by to být jen narvané sklady, ale zcela jistě by výrobci všeho možného mohli nést, třeba i legislativou umocněný závazek – do několika dnů začít vyrábět, a to cokoliv. Akce „národ sobě“ má své limity a „rouško akce“ by neměla být etalonem konání vůdců budoucích. Bohužel platí, že jsme vždycky nejlépe připraveni na staré války, které už proběhly a postmudrci jsou k máni vždy a v hojném počtu. Je také osvědčenou pravdou, že po bitvě bývá každý generál, ovšem když je to jen ambiciózní svobodník, pak je ostražitost na místě.

Ale je nanejvýše pravděpodobné, že nové bitvy přinesou staronové i nové problémy a budeme po jalových diskusích o majetkové legislativě a lidských právech, stejně nepřipraveni jako dnes. A příklad k zamyšlení? Co takhle např. sucho, hraboš, kůrovec, hrůzu zasvěcených budící hrátky s energetikou?

Poučení čtvrté – s ignoranty by se o závažných věcech v krizích diskutovat nemělo.

Ono je to těžké, když i v Parlamentu se jalové, mnohdy jen exhibiční diskuse, navíc i vulgární, staví za základ demokracie, která by se bohužel a to už i s vnitřním a upřímným přesvědčením některých aktérů, bez těch mnohdy trapných prezentací, snad i zhroutila. Ale opravdu by se s pitomci, ignoranty, nevzdělanci s puvoárem i bez něj a dalšími nejmenovanými, moc v krizi diskutovat nemělo. Jestli nám koronavirus něco předvedl, pak je to hrůzná představa, jak by dopadla a jak se ukazuje účinná, nicméně drsná opatření vlády, kdyby se to vše podrobilo demokratické diskusí a kde jinde než třeba v PS.

Více poučení a rad se nám na tuto stránku nevejde, tak dál je to na vás, vážení čtenáři.

Na počtenou v lepších časech a už opět v tradičním formátu, a snad se nakonec hodí část známé písně:

Hej, páni konšelé, vyslyšte nevinný přání!
Hej, páni konšelé, já bych chtěl na zemi ráj!
Možná, že mám přání omšelé.
Svět je však zlej, a proto,
hej, páni konšelé,
já bych rád měl ráj.

TISKÁRNA K & BEVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Podnikání
a inovace pro konkurenceschopnost

OZNÁMENÍ O POSKYTNUTÍ PODPORY Z OPERAČNÍHO PROGRAMU PODNIKÁNÍ A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPNOST

Operační program: Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**Číslo a název výzvy:** TECHNOLOGIE - IV. VÝZVA**Název projektu:** Modernizace firmy prostřednictvím pořízení nových technologií

Cílem projektu byla modernizace strojního a softwarového vybavení TISKÁRNY K & B, s.r.o., zefektivnění a zrychlení pracovního procesu, rozšíření nabídky výrobků TISKÁRNY K & B, s.r.o. a s tím spojené zvýšení poptávky po tiskových službách. Kromě toho nové strojní a programové vybavení umožňuje i budoucí růst produktivity práce a jsou vytvořena 3 nová pracovní místa. Rozšířením produktové nabídky dochází rovněž ke stabilizaci firmy na trhu a zvýšila se její konkurenceschopnost nejen na tuzemském trhu, ale i na trzích EU, kam společnost část své produkce dodává.

Projekt je byl zaměřen na nákup tiskových technologií do provozovny žadatele v Mostě, které nahradily dosavadní pronajímané a zapůjčované stroje. Zcela novým produktovým segmentem je pořízení technologického celku pro nízkonákladovou výrobu etiket (z role do role), specializovaný software na příjem a automatizovanou opravu tiskových dat a rovněž tak zcela bezchemická technologická linka na výrobu tiskových desek (matric), která je v ČR výjimečnou instalací (pouze 2 linky).

Celková alokace projektu dosáhla částky 15 272 875,- CZK. Financování projektu z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost činilo 6 872 794,- CZK.

**PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNÍ Z PROSTŘEDKŮ FONDU PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ V RÁMCI OPERAČNÍHO PROGRAMU PODNIKÁNÍ
A INOVACE PRO KONKURENCESCHOPST POD ZÁŠTITOU MINISTERSTVA PRŮMYSLU A OBCHODU.**

Otázka na závěr

pro předsedu Energetické sekce HK ČR Ing. Václava Hrabáka

Dostavba jaderného bloku v JE Dukovany a také výstavba dalších bloků je začleněna do SEK a do Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu.

Navýšení výroby energie z JE má nahradit předpokládanou výrobu energie z utlumujících uhelných elektráren.

V listopadu 2019 premiér Andrej Babiš představil ambiciózní plán na výstavbu nového bloku v jaderné elektrárně Dukovany. Do konce roku 2022 by mělo být známé jméno vítěze výběrového řízení, stavba by se měla rozběhnout v roce 2029 a za sedm let by mělo být hotovo.

Věříte tomu, pane předsedo? A v čem vidíte možná rizika v kontextu celkem „jasnému“ plánu celé Evropy, a tedy nuceně i nás, v razantní dekarbonizaci energetiky?

Již z této návaznosti vyplývá, že není možné odstavit jeden zdroj, aniž by za něho byla uvedena do provozu odpovídající výkonová náhrada. To považuji za zásadní záležitost pro zajištění energetické bilance našeho státu. Tento zdroj musí však zajistit nejen požadovaný výkon, ale také celkovou výrobu v požadovaném časovém horizontu. Mám ale obavy, že může z důvodu předpokládaného růstu cen emisních povolenek dojít k dřívějšímu odstavení těchto uhelných zdrojů, než plánuje SEK a nebudou ještě realizována opatření, která mají výpadky ve výrobě nahradit. Co se týká panem premiérem představovaného plánu na výstavbu nového bloku, domnívám se, že se jedná o skutečně velmi ambiciózní plán, který se vymyká dosavadním zkušenostem.

Každý ambiciózní cíl však sebou přináší možná rizika a tím největším může být nesplnění plánovaného termínu uvedení bloku do provozu. Pak zřejmě budeme muset nahradit uhlí zemním plynem, především na odstavovaných uhelných elektrárnách.

Navýšení spotřeby zemního plynu by tak bylo v rozporu se SEK z pohledu navýšení naší dovozní energetické závislosti primárních zdrojů energie, což v současné mezinárodní situaci není nic dobrého. Také si musíme uvědomit, že zemní plyn je fosilní palivo a jeho náhrada za uhlí přinese snížení produkce CO₂ jen asi o 60 %, tedy podstatně méně oproti JE.

Samozeřejmě možných řešení je více, např. OZE, energetická účinnost atd. Jedná se o velmi zajímavá témata, ale to třeba až příště.

V závěru bych chtěl zdůraznit, že vítám vládní návrh na výstavbu bloku v JE Dukovany a chci věřit, že se nám podaří výstavbu bloku jak v plánovaném termínu, tak i rozpočtu zrealizovat.

Ing. Václav Hrabák
předseda Energetické sekce HK ČR

Než bude pozdě!

POMOZME podnikatelům

HNED! Rychlá pomoc je teď nejdůležitější

JEDNODUŠE! Jeden on-line formulář musí stačit

SROZUMITELNĚ! „Česky“, jednoznačně a návodně

NASTARTUJME služby a obchod

BEZPEČNĚ! Víme, jak otevřít obchody bez rizika nákazy

EFEKTIVNĚ! Služby mohou fungovat obezřetně i v krizi

UŽITEČNĚ! Necháme restaurace nadechnout a lidi se najíst

ZACHRAŇME práci

CHYTŘE! Sdílejme zaměstnance a výrobní kapacity

CÍLENĚ! Udržme v chodu co nejvíce firem

ODVÁŽNĚ! Veřejné zakázky firmám, které vyrábějí v Česku

HLEDÁTE ZMĚNU?

NAVŠTIVTE NÁS

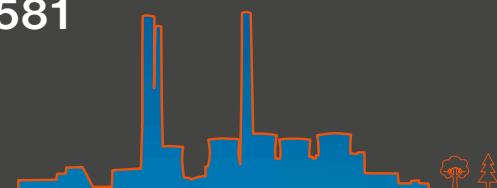
NAJDETE NÁS NA KAŽDÉ KLASICKÉ ELEKTRÁRNĚ:
Počerady, Ledvice, Prunéřov, Tušimice, Mělník

- Nabízíme stálé zaměstnání v denní údržbě a směnovém provozu kvalifikovaným i nekvalifikovaným uchazečům.

Kontakty:

ČEZ Energetické produkty, s.r.o.

jirina.horakova@cez.cz tel. +420 606 756 581

ČEZ ENERGETICKÉ PRODUKTY, s.r.o.